

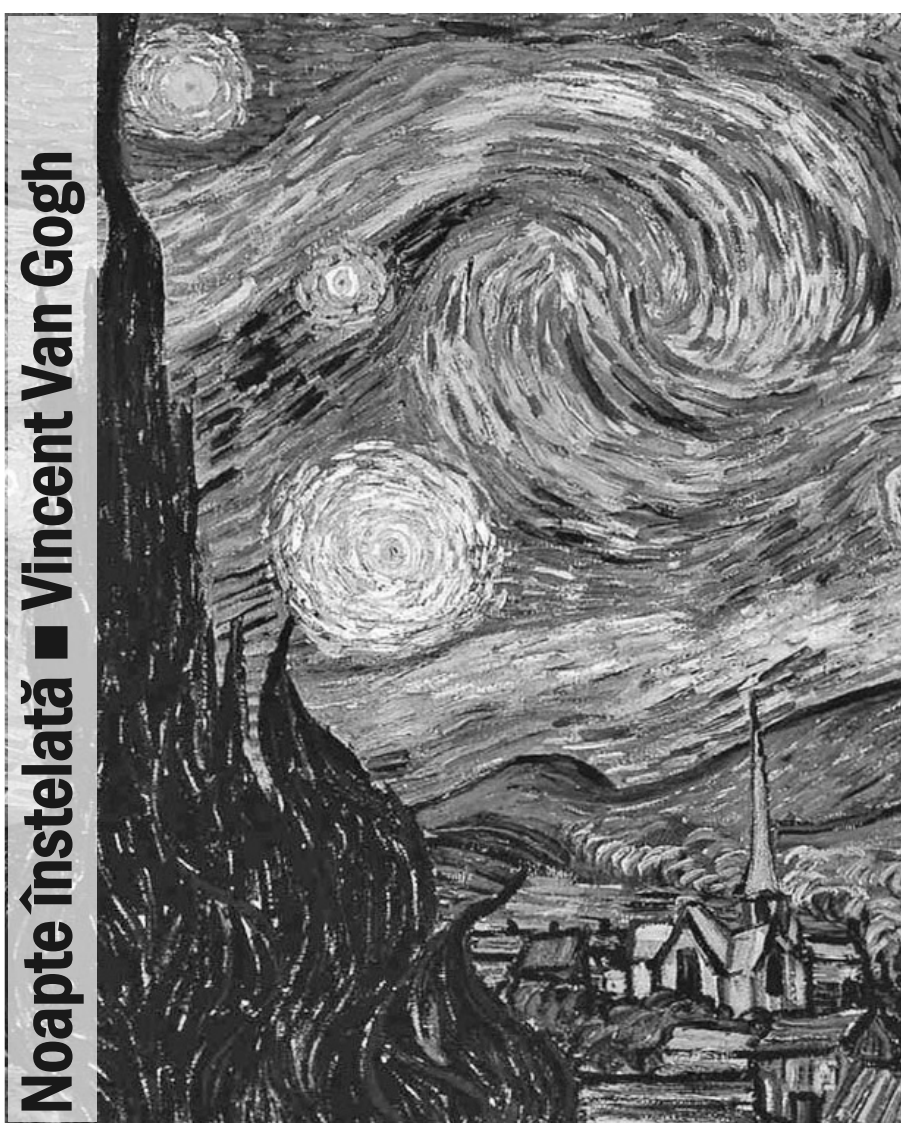
Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008

Climatare

literare

Anul 3 ● NR. 22 ● august 2009
Director fondator: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

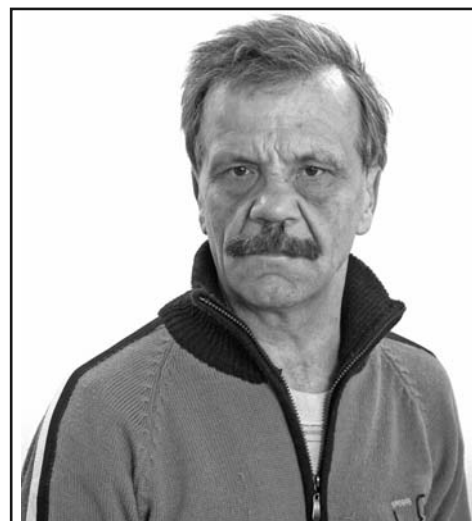

Noapte înstelată ■ Vincent Van Gogh

Text despre escrocul cultural

Ion Iancu Vale

Este știut că tâlharii nu au nici culoare politică, nici poziție socială. Ceva asemănător se întâmplă și cu escrocii. Și pe aceștia, și pe primii, îi găsești în toate anturajele, toate colectivele, toate mediile... Escrocul este nelipsit de peste tot, din locurile unde omul (ca o ființă socială cum se află) se adună, muncește, trăiește... O categorie specială a escrocilor o reprezintă escrocul cultural. El nu este o „emanație” a vremurilor noi, cum s-ar crede. Nu! El a existat și în vremurile apuse. Am putea spune că este chiar excrescența acestora. O prelungire ombilică, infectată și urât mirositoare. Escrocul cultural acționează, după cum este normal, în mediile de cultură, artistice, intelectuale. El nu trebuie să fie neapărat un individ de excepție în domeniul activităților intelectuale. Și nici nu este. Este chiar un tip mediocru, de multe ori insignifiant ca sclipire de spirit. Este însă, în compensație, un individ activ, cu un spațiu vast de acțiune, incisiv, insistent, cu un tupeu și un aplomb exacerbat. Este genul individului pe care îl dai afară pe ușă din casă și-ți intră apoi pe fereastră. El este (de fapt pare) un tip atent, afabil, generos, gata oricând să sară în ajutorul unui literat, a unui pictor, a unui om de teatru... aflat la anaghie. Gata oricând să susțină un debutant, un doritor de

producții publicate sau de nume „adunate” într-un ziar, revistă etc.

Pentru că el „cunoaște” pe toată lumea, începând de la cel mai mare până la cel mai mic trudit în domeniul cultural. Pe toți îi ajută și la un moment dat, la toți le face câte un serviciu, le pune o pilă și pe urmă îi pune pe toți să plătească din gros. Căci el nu face nimic pe degeaba. Chiar dacă în momentul când te „ajută” nu-ți cere ceva, va veni o vreme când îți va zice: „să știi atunci... ți-am făcut... ți-am dres... îmi ești dator...”. și trebuie să cazi la pace, căci altfel ai încurcat-o, te știe tot satul, tot târgul. Pentru că nu te iartă, țipă, urlă, țipă fără reținere... Te scoate dator, te denigrează, te face de râs, te compromite și trebuie să-i cedezi, să-i dai, să-l servești, să intervii... Și așa-ți trebuie, dacă i-ai intrat în joc.

Informație, cunoaștere, conștiință

pag. 8

Ideii în dialog

pag. 20

pag. 9

Poetul
lunii august
La fântâna
veșniciei

pag. 9

pag. 23

Info Climate

Confreria

pag. 7

Un anumit egoism al
istoricilor literari

pag. 10

După furtună

pag. 16

Plagiatorul de la
Târgoviște

Ora de rugăciune

pag. 24

pag. 21

Bach într-o stație de metrou

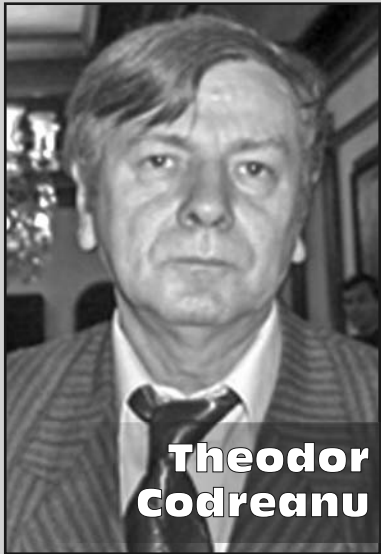
pag. 12

pag. 22

Calul, un animal puternic,
înțelept și util

Protocronismul (9)

Theodor Codreanu

De aceea, constatam eu, cu umor, într-un articol mai vechi (și acesta interzis de cenzură și publicat după 1989!), că mai protocroniști decât Edgar Papu sunt mulți dintre adversarii protocronismului! Făceam, de pildă, un inventar de priorități și de anticipări de-a dreptul impresionant în cartea lui N. Manolescu Despre poezie, ceea ce l-a supărat tare pe ilustrul critic, la apariția articolului, deși-l știam cu simțul umorului. Totuși, N. Manolescu a fost printre puținii care au încercat să polemizeze cu argumente. După cum am mai spus, domnia sa admitea funcționalitatea protocronismului (reduc la ipostaza de priorități) în domeniul științei și tehnicii, dar nu și în literatură. Și are dreptate, dacă eludăm observația lui Marino că fiecare operă-unicat este protocronică și dacă limităm Protocronia doar la nivelul conceptelor. Altfel spus, reintrăm pe teritoriul științei, fie ea și de graniță. De unde se poate deduce că un spirit de inteligență lui Nicolae Manolescu ar fi putut înțelege teoria lui Edgar Papu, dar ceva nu i-a îngăduit. Și acel ceva rămâne o enigmă, rezonând, totuși, cu un secret al lui Polichinelle. Așadar, de rămânem în pur lovinescianism, nu la nivelul esteticului trebuie căutat fenomenul protocronic, după cum, preciza Lovinescu, adică nu la nivelul valorii estetice trebuie identificat conceptul de diferențiere în sincronism, ci la nivelul conceptelor culturale, al viziunii, fiindcă nu există un veritabil progres valoric între lirica erotică din Cântarea cântărilor, de exemplu, și cea din zilele noastre. Ba s-ar putea ca între Cântarea cântărilor și pornolirica ultimelor generații să constatăm un apreciabil dacă nu un catastrofal regres. Or, un asemenea fenomen poate fi explicat cu instrumentele filosofiei și științei. Edgar Papu observa că, în focul polemicilor, nu atât ideea protocronică este contestată, cât existența protocroniilor românești, căror li se atribuie o megalomanie culturală fără nici un suport, ca reflex, adăugăm tardiv, al megalomaniei lui N. Ceaușescu. Și mai grav, protocronismul românesc ar fi fost o imitație a megalomaniei staliniste în știință, care pretindea că întreaga știință începe cu cea sovietică. Exact ceea ce susțin și alți

istorici mistificatori, într-un tratat recent. Cu alte cuvinte, post-festum, protocronismul ar fi fost o formă exacerbată de autarhie naționalist-comunistă, menită să izoleze România pe plan european și mondial, prin „refuzul” influențelor străine. Edgar Papu atrăgea, însă, atenția că protocronia n-are sens fără sincronie, dezvăluind, astfel, că la mijloc e o enormă mistificare. O cultură autarhică, izolată, închisă e un fenomen anistoric, imposibil în lumea modernă. Edgar Papu repeta, pentru răuvoitori, că „închiderea în sine poate fi semnul decadenței. Om sau popor, individ sau neam – totul trebuie să aibă ferestre deschise spre vecinătăți mai apropiate sau mai îndepărtate. Numai astfel te poți integra circuitului universal. Un om sau un popor închis în sine își reduce șansele de a exista deplin”.

Vorbește aici, cu mult bun simț, fără nimic megaloman, comparatistul, discipol al lui T. Vianu. Numai cel ce cunoaște întreaga literatură universală este îndreptățit să emită judecăți protocronice. E o incalificabilă rea voință să compari protocronismul cu pretențiile științei sovietice, care a ratat ani buni cibernetica din atare pricină. Avizat asupra unei astfel de confuzii, Edgar Papu precizează, în diverse împrejurări, că s-a ferit să identifice „priorități” literare românești în stricta contemporaneitate, fiindcă faptele nu sunt așezate, cristalizate conceptual în planul larg al culturii naționale și universale. Titlul Din clasicii noștri nu lasă loc de dubii. Or, autarhia sovietică pornea tocmai de la nivel sincron, de la realizările regimului comunist. Reperul comuniștilor n-au fost niciodată clasicii. Din contră, extrem de greu au fost reprimiți în viața culturală.

O altă obiecție care i s-a adus protocronismului, în cazul când admitem, totuși, existența priorităților, e că, fiind o literatură „marginală”, neajutorată de prestigiul unei limbi de circulație, protocroniile românești, chiar de au existat, au rămas nule prin faptul că n-au putut avea ecou și nici influență în alte spații. Desigur, acesta e un mare neajuns al culturii românești, spune Edgar Papu, dar nu trebuie confundată difuziunea cu valoarea. Profesorul dădea exemple ilustre ca Dante sau Shakespeare, receptați târziu pe bătrânul continent, după mai bine de un secol. Iar, pe de altă parte, protocronia, până la o recunoaștere în exterior, poate fi fecundă în interiorul unei culturi. Exemplul cel mai elocvent este Eminescu, cel care a împlinit cu asupra de măsură profecția maioreșciană privitoare la influența poetului în veacul al XX-lea românesc. Edgar Papu nu scapă prilejul, pentru timpurile moderne, să reproșeze marilor critici români că n-au făcut mai nimic să impună nume românești pe continent, atunci când au avut posibilitatea s-o facă. Ba, de multe ori valorile au

fost recunoscute mai întâi la Paris pentru ca să atragă atenția și la București. Edgar Papu dă exemplul criticului danez Georg Brandes, care, slujindu-se de limba germană, a reușit să-l lanseze pe continent pe Ibsen, protocron al dramei de idei: „La noi nici un critic de prestigiu n-a avut o acțiune echivalentă raportată la vreun scriitor român. Sunt sigur că nici unul nu l-ar fi recomandat astfel pe Eugen Ionescu, dacă și-ar fi scris teatrul în românește”. Și „lanțul slăbiciunilor” românești ne trimite inevitabil la Caragiale. Eugen Ionescu, la rândul lui, recunoscându-și protocronia caragialescă într-un eseu (Portrait de Caragiale), a făcut, totuși, prea puțin pentru recunoașterea europeană a ilustrului său înaintaș. Ba, prin anii 70, când I. Constantinescu publica o carte despre protocronia caragialescă asupra începuturilor teatrului european modern, o cohortă de critici care domina viața literară, n-a scăpat prilejul de a-l ridiculiza pe colegul mai tânăr, așa cum s-a procedat și cu Edgar Papu.

Se întâmplă un fenomen straniu în cultura noastră, devenit „complex cultural”. Se pare că vine din două izvoare: din geniul batjocorii și al autobatjocorii de care suferă o parte importantă a elitelor românești, „geniu” cimentat, la rândul lui, de secolele de umilință turcească și fanariotă, reflex al slugăriei balcanice în virtutea căreia datorăm orice confort economic sau cultural stăpânilor din exterior. Iar acest „complex cultural” este întreținut cu mare abilitate de cei interesați ca spațiul românesc să rămână unul clientelar. Edgar Papu nu a ezitat să-l numească fie „complex de inferioritate”, fie „complex de retardare”: „De unde a venit și ideea de sincronism. Este conștiința retardatului, care vrea să apuce din urmă ceea ce alții au realizat mai înainte”. De precizat că Edgar Papu nu este un adversar al sincroniei culturale, ci al absolutizării sincronismului cultural, bazat pe o deformare a teoriei lovinesciene de către falșii săi discipoli. Falși pentru că s-au slujit de teoria lui Lovinescu ca de o ideologie alimentatoare a „complexului de retardare”, când, în realitate, autorul Istoriei civilizației române moderne nu suferea de un asemenea complex, fiindcă își întregea sincronismul cu conceptul de diferențiere, iar diferențierea (devenită element central în gândirea postmodernă și transmodernă) implică, fatalmente, protocronia, posibilitatea apariției noului ca reflex ontologic al eternei reîntoarceri nietzscheene. Proprio motu, Papu n-a făcut decât să dezvolte conceptul lovinescian de diferențiere, neglijat sau denaturat de adepții sincronismului.

Pagină realizată de
Horia Mîltea

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Octavian Goga

Când zboară-n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre.
Iar codrii ce-nfrățiți cu noi
Își înfioară sânul
Spun că din lacrimi e-mpletit
Și Oltul, biet, bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-am răposat
Și moșii, și părinții...
Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi,
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Oltul

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă
Ce ne-a-nfrățit pe veci necazul
Și veselia deopotrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! - cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tănuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre,
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu sorțul prins în cingătoare -
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul -
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,

Îmbrățișându-ne câmpia,
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.

Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege,
Când domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege;
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răzvrătirii noastre frate,
Urlai tărilor amarul
Mâniei tale-nfricoșate.

Cum tresăreau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre
Când la strigarea ta de tată
Grăbeau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subțioară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită-n praf, murea arama,
Și codrul chiotea, viteazul;
Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruitoar frângeai zăgazul
Și,-mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v-am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi -
Te-a-ncins cu lanțuri împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții,
Tu, Oltule, să ne răzbuni!

Să verși păgân potop de apă
Pe șesul holdelor de aur;
Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost' tezaur;

Țărâna trupurilor noastre
S-o scurmi de unde ne-ngropară
Și să-ți aduni apele toate -
Să ne mutăm în altă țară!

Fără țară

Eu sunt un om fără de țară,
Un strop de foc purtat de vânt,
Un rob răzleț scăpat din fiară,
Cel mai sărac de pe pământ.
Eu sunt un mag de legea nouă,
Un biet nebun, orbit de-o stea,
Ce-am rătăcit să v-aduc vouă
Poveștile din țara mea.

Eu sunt o lacrimă târzie
Din plânsul unei mii de ani,
Sunt visul care reînvie
La vetrele celor orfani.
Sunt o mustrare călătoare
De pe țărâhuri fără glas,
Și dintr-o lume care moare
Sunt strigătul ce-a mai rămas.

Eu sunt oftatul care plânge
Acolo-n satul meu din deal,
Sunt țipătul muiat în sânge
Al văduvelor din Ardeal.
Sunt solul dragostei și-al urii,
Un visător de biruinți,
Ce port blesteme-n cerul gurii,
Drept moștenire din părinți.

Eu m-am desprins dintre morminte,
Din cripte umede și reci,
De unde-aducerile-aminte
Țin straje unui gând de veci.
Și cu fiorul care poartă
Pe cei încrezători în frați,
V-am plâns la fiecare poartă
Durerea morților uitați.

Azi simt cum noaptea se coboară
Pe dimineața mea de ieri,
Cum cântul meu se înfășoară
În giulgiul veșnicei tăceri...
Și printre voi îmi duc povara
Stropit de răs și de noroi,
Căci vai de cine-și pierde țara
Ca să și-o ceară de la voi...

Noi

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă;
La noi atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desigur,
Și jale duce Murășul,
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Și-mbrățișându-și jalea plâng
Și tata, și feciorul.
Sub cerul nostru-nduioșat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng
În ochii tuturoră.

Și fluturii sunt mai sfioși

Cântecul focului

În fabula verde și caldă-a naturii
tu crengi ai, iubito, nu brațe,
și muguri îmbii, cu mlădițele prinzi.
Descânzi dintr-un basm vegetal, al răsuri?
la seamă să nu te aprinzi
cum se-ntâmplă adesea cu lemnul pădurii.
În chipuri atâtea, flacăra-ntâmpină pasul
oricărei făpturi pământene,
și drumul i-aține și ceasul.

Îmi spui:
„Nimic nu s-aprinde, și nimeni, de raza de lună”.
Și-n galeș surăs înflorești mulțumită, crezând
că sortii îi stai împotriva, oricând,
c-o șăgalnică vorbă.
Îngădui răspuns înălțat peste timp, peste loc?
Fapte, o, câte-aș putea înșira,
ciudate-ntâmplări risipite prin cronici,
mărturii de legendă, ce-arată
că sunt cu puțință și un asemenea foc,
și asemenea arderi.

la totul scânteie din toate.
Tâmpla s-aprinde
de tâmplă, și piatra de piatră.
O stea nevăzută ia foc în cădere, din gerul
văzduhului. Arde-n armură, sub zea cavalerul,
femeie învinsă, minune fără veșminte, strângând
lângă vatră,
Și-aprind licurici, ei însuși, din dragoste rugul.
Iubirea țasnește din țărână și face pă-
mântului aură
s-ajungă-n țării, s-acopere crugul.

Rareori numai, sfârșitul nu e cenușă.
Cât e întinsul și-naltul luminii,
Dumnezeu singur arde suav câteodată prin tufe
fără de-a mistui. El cruță și mângâie spinii.
Altfel noi ardem, iubito.

Lucian Blaga

Altfel ne este ardoarea.
Cât e întinsul, cât e înaltul,
noi ardem și nu ne iertăm,
noi ardem, ah, cu cruzime-n văpăi
mistuindu-ne unul pe altul.

Văzduhul semințe mișca

În ceasul acela pe-a muntelui coamă -
unde-adăstarăm sub brazi,
nimiciți de arzândul albastru
din clara preziură de toamnă -
Tu adormiseși pătrunsă de soare
mie alături, în sură de cetini.
În şuier venind din adâncuri
arar ca un val de răcoare.

În valea lăsată în urmă se stinse,
de mult și ultimul zvon.
O frunză de fag ca o flăcără-n păr ți se-oprise.
Rotind, în descândere, frunza visă
ca-n an mai putea înc-o dată
podoabă să fie de foc altui pom.
Pe munte, pe coamă, se stinse
de mult și ultimul zvon.

Diafane, semințe întrăripate,
pe invizibile fire,
zburau peste noi - din veac în altul purtate.
Așa ne încearcă îndemn câteodată
spre crudă, spre sacra uimire.
Mai are încă - mai are substanță natură.
și-n asta nespusă risipă
a-nchipuirii dintre o clipă și altă clipă,
totul nu poate să fie amăgire.

Văzduhul semințe mișca
spre ținte doar undeva-n mituri
întrezărite.

Și-n timp ce tu surâdeai, ca-n rituri
ți-am pus un sărut în mijlocul palmei -
niciodată tu nu vei afla! -
ți-am pus un sărut în calda paloare din
palmă
pe linia vieții, ce se-alegea.

Către cititori

Aici e casa mea. Dincolo soarele și gră-
dină cu stupi.

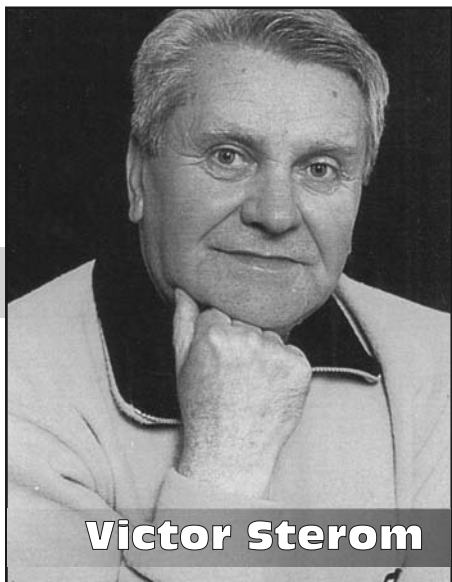
Voi treceți pe drum, vă uitați printre gratii
de poartă
și așteptați să vorbesc. - De unde să-ncep?
Credeți-mă, credeți-mă,
despre orișice poți să vorbești cât vrei:
despre soartă și despre șarpele binelui,
despre arhanghelii cari ară cu plugul
gradinile omului,
despre cerul spre care creștem,
despre ură și cădere, tristețe și răstigniri
și înainte de toate despre marea trecere.
Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit
așa de mult să plângă și n-au putut.
Amare foarte sunt toate cuvintele,
de-aceea - lăsați-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închiși.

A fost cândva pământul străveziu

A fost cândva pământul nostru straveziu
ca apele de munte-n toate ale sale,
în sine îngănând izvodul clar și viu.
S-a-ntunecat apoi lăuntric, ca de-o jale,
de bezne tari ce-n nici un grai nu se descriu.
Aceast-a fost când o sălbatică risipă
de frumuseți prilej dădu întâia oară
păcatului să-și facă pe sub arbori cale?

Nu pot să știu ce-a fost prin vremi, odinioară,
știu doar ce văd: sub pasul tău, pe unde treci
sau stai, pământul înc-o dată, pentr-o clipă,
cu morții săi zâmbind, se face străveziu.
Ca-n ape fără prunduri, fabuloase, reci,
arzând se văd minuni - prin lutul purpurii.

Victor Sterom

„Nume – de la Valeria Manta Tăicuțu și Dumitru Pricop la Ilie Gorjan și Carmen Foșă, ori de la Olga Șerban și Artur Silvestri la Mariana Brănescu și Nicolae Rotaru – și cărți aparținând acestora sunt subiectul radiografiei profunde și quintesentiale, care, prefăcute în microeseuri invitate la lectură și reușește să stârneasce sentimente.” (Nicolae Rotaru, în prefața volumului „Sufletul bolnav de carte”, editura Amurg sentimental, București, 2006).

Puterea analitică propusă de Miron Țic în eseurile critice din prima parte a cărții și chiar din cealaltă parte unde memorialistica de tip reportaj, impresionează printr-o remarcabilă adecvare frazeologică.

Criticul, de data asta, pentru că Miron Țic este cunoscut în lumea literară ca poet și ca prozator, deci, criticul din sau cu „sufletul bolnav de carte” reușește să convingă de... penetrabilitatea volumelor recenzate în rândurile cititorilor. Astfel, ajungem să vedem interesantă atitudinea lui față de autorii pe care îi comentează. În general, poezi din diferite generații, aleși aleatoriu și nu selectați după vreun criteriu sau altul. Iată ce ne spune despre poetul vrâncean Dumitru Pricop pe care l-a ales să fie primul, dându-i un titlu de-a dreptul poetic: „Scrisori cu miez de candoare”.

„Poetul Dumitru Pricop are forța înfrunzirii imaginii, dând prospețime și valoare artistică, nu sub formă de exercițiu, ci mai degrabă, de etică universală, însuși sufletul poetului fiind o „temniță a libertății”. Poetul călătorește virtual prin imperiul vieții dar trasează și niște linii către viața de apoi. Discursul poetului nu este agresiv și demarează dintr-o atitudine și

Fulguratii

de Victor Sterom

Miron Țic ■ O remarcabilă adecvare frazeologică

o vitalitate proprie, uneori, împrinse către tragism sau, un simplu scurtcircuit, care completează lumea icarilor sau a „templului deschis doar la amiază”. Disponibilitatea poetului nu e în nici un moment îngădită, frustrată „pe unde altădată călătoream cu zeii”. Spuneam, la început, despre Dumitru Pricop, că este poet spiritual și înțelept, purtând în permanență sentimentul poverii, al însângărării cu lumină și har”.

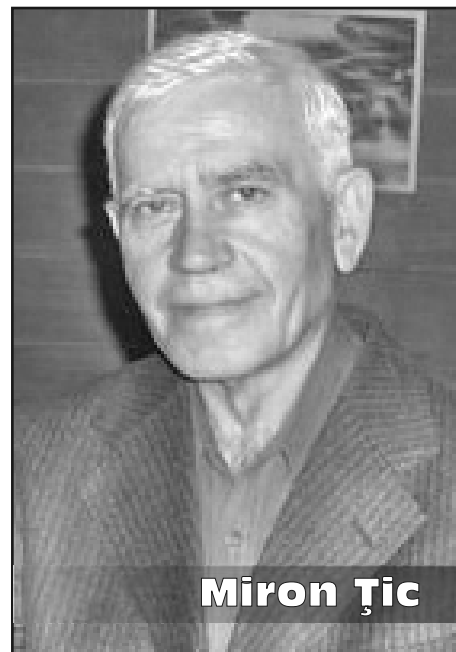
Analiza scrierilor fiecărui autor îngăduie criticului literar Miron Țic să nuanțeze momentele mai importante din fiecare text ori pronunțata atitudine dinăuntrul poemelor, să disocieze critic între inspirație și finalizare și să urmărească o așezare firească și coerentă – după o formulă narativă – reconstituind întregul din părți de importanță decisivă, într-un conturarea personalității poetice a autorului față-n față cu creația lui. Iată cât interes estetic și critic, câtă rigoare atribuie virtuții poetice, semnalând limpezimea stilistică și, uneori, prudența punctului de vedere propriu din poezia scrisă de Valeria Manta Tăicuțu. Cu un titlu parafrază, „O carte care se citește, dar se și trăiește”, Miron Țic se confesează: „De ceva vreme gândul îmi este înfrumusețat de această carte. Mă întorc la acele zile ale sfârșitului de septembrie, când poeta Valeria Manta Tăicuțu mi-a oferit posibilitatea să pot deschide această minunată carte de sonete: „Citește, Ulise, și plângi”. Ce pot să spun acum, că acest volum, pentru mine înseamnă, în primul rând, vigoarea dovedită de poetă în a se înrola în această formă de scris cum este sonetul. Poemele par niște valuri, care vin, unele peste altele, fără a da senzația că sunt în primejdie. Poeta trudește la alcătuirea fiecărui sonet, așa cum rândunica își contruiește cuibul sub o streășină de casă, având știința să-l facă bine, neuitând că și la anul va locui acolo. Valeria Manta Tăicuțu poate fi asemănată cu o Ileană Cosânzeană a timpurilor noastre. Este impresionant faptul, cât de bine reușește

autoarea să fotografieze lumea, să o privească și s-o regăsească, cu ochii cucerți de patos existențial cât și de o fantezie abstractă ce n-au odihnă zi și noapte călătorind. În fața sonetelor Valeriei Manta Tăicuțu te oprești ca-n fața unui asfințit de soare, convins că festinul ce are darul să fascineze nu este altceva decât acea respirație suavă și crudă ce se contopește într-o muzicală repriză lirică”.

O concepție aproape exhaustivă și în paralel, o privire organic atentă asupra „textului” literar din care nu lipsește atributul comparațiilor și a relațiilor teoretice între „poetizare” și „fascinație” cât și recunoașterea valorii în subsidiar a fiecărei apariții editoriale, fie de poezie, fie de proză, așa cum este cazul volumului „Conacul dintre vii” semnat de Culiță Ion Ușurelu, „trăitor” în Odobeștii de Vrancea. Iată ce observă Miron Țic în această carte de proză scurtă.

„Culiță Ion Ușurelu parcă și-ar desena opera, prezentându-se ca un prozator deschis, cunoscător al vieții, temperat și bine informat, inteligent și cu o nesecată energie de a se apropia de sufletul cititorului, oferind timpul dezvelit dintr-un ambalaj transparent, dar și viguros, într-o aventură trecută de profunzimea neliniștii, a echilibrului de gândire și sensibilitate. Cartea poartă un titlu eminamente de suflet: „Conacul dintre vii”, adică acea casă în care te simți înconjurat de lăstarii pe care vor străluci boabele dulci sau care învelesc privirile în serile când ne spunem păsurile. Culiță Ion Ușurelu scrie degajat, parcă scăpat de niște stări sufletești, nu datorită faptului că l-au chinuit și l-au apăsă, ci mai mult, fiindcă le-a cunoscut într-atât de mult, încât îi deveniseră aproape o povară. Bun povestitor și fin purtător de dialog, prozatorul Ușurelu își conduce acțiunea în limitele spațiului propus, până la un dialog ascuțit și destul de dens”.

În cartea prietenului Miron Țic am descoperit și alte observații critice la volumele semnate de scriitorii Virgil Diaconu, Artur Silvestri, Viorica Răduță, Ion Dumbravă, Mariana Brănescu, Ion Machidon,

Miron Țic

Viorel Dinescu etc. Partea a doua a „sufletului bolnav de carte” este doldora de amintirile nostalgice despre fratele său, prozatorul Nicolae Țic. Miron Țic are, se vede, o nesfârșită plăcere de a scrie sau a transcrie „replici” avute cândva cu fratele său, deci, scene de viață comune. El are capacitatea de a construi capacități credibile și verosimile pe o cheie reparatoare.

În fine, Miron Țic are darul să emoționeze prin confesiunile sale și să provoace subiecte epice, bogate în experiențe existențiale și intelectuale. „Odată m-a întrebat dacă am tăiat nucul în care urcase când fusesem copil andru și n-a mai putut să se dea jos. Cum a început să plângă și să strige până l-au auzit niște vecini și au adus o scară pe care nu a îndrăznit să coboare. Când i-am spus că nucul se uscăse de anii mulți ce-i aveași a trebuit să-l dobor de la rădăcină, s-a întristat de parcă s-a întâmplat ceva foarte rău. „Vezi, fă ceva, sădește altul în loc, poate peste câțiva ani vom savura o plăcintă din nucile tânărului nuc”. M-am ținut de cuvânt și am plantat nu unul, ci doi nuci. Când i-a văzut, s-a bucurat enorm.” (Serile le petreceam împreună).

Ionel Marin ■ Nestinse amurguri ■ Editura Pax Aura Mundi ■ Galați ■ 2008

Cartea „Nestinse amurguri” este o litanie permanentă care vizează infinitul, pentru că amurgul exprimă sfârșitul unui ciclu și, prin urmare, pregătirea unei reînnoiri. Amurgul este o clipă suspendată. „A merge spre vest înseamnă a merge spre viitor, trecând printr-o serie de transformări majore.” (Speranța Miron). Pentru poetul vrâncean Ionel Marin, poezia pe care o scrie și în acest al cincilea volum, este o perpetuă căutare de simboluri pure, de spații paradigmatic, de iubiri nestinse, de prieteni adevărați, de vibrații și emoții cognitive, producând stări de vrajă adevenitoare, în fibra existențialului.

„Fior de cuvinte/Foșnet de gânduri./Unde, vibrații./În noi, lângă noi./Pre-tutindeni./Sunt roade ale iubirii/Sădite în noi./De semeni./Prietenia cheamă/Prietenie./Iubirea, iubire atrage./În dragostea noastră./Respirația anotimpurilor/Devine

Ionel Marin

firească./Doar în Cuvântul Lui/Veigăși./Fructele neprihănirii...” (Respirația anotimpurilor, pagina 42).

Lui Ionel Marin îi place să gândească în versuri exact cum gândește în viața de toate zilele; nu știu dacă e bine sau rău, dar el este sincer și nu ascunde nimic. Astfel, tensiunea lirică se realizează prin avalanșa de metafore, când plasticizate, când revelatorii, în sensul siajului înflorat de gest și gând; aici ni se relevă un spațiu în care erotismul este extrem de persuasiv și sublimat.

„Fiecare este un drum./Un pod de legătură spre ceilalți.../Înmugurește iubirea/Și răsar din noi/Izvoare de bunătate./De-L urmezi pe EL./Stăpânul iubirilor, Nicicând nu te va abandona/Nu te va părăsi la nevoie./Necaz și suferință.../Primește-L în inima ta!” (Intimitate, pagina 56).

Incantație și cuprindere întru mântuirea clipei în care se ascunde tainic o „împărăție” de conotații. Poetul Ionel Marin pornește a scrie un poem de la meditația în stare să unească un real de alt real, smulgând astfel dovada cea mai elocventă și mai semnificativă a modului de autocunoaștere prin ritmurile subsidiare ale existențialului spre inima însăși a poeziei. Nu de puține ori, poetul Ionel Marin ridică sentimentul ontologic la proporții inefabile, prin tensiunea trăirii – o virtualitate când liniștită, când exuberantă.

„Zilnic bem cu voluptate/Din cupe cu vicii./Risipim vise./Îngropăm doruri/În clipa păcatului./Iisus ne bate/Cu un toiag de lumină./Ne muștră./Ne ridică apoi./Pe rând./Din țărână./Și noi?/Îngreunăm/Traista cu păcate./Și adăugăm Crucii Sale/Nesfârșite piroane./Până când?” (Toiag de lumină, pagina 34).

Sub stele, doar tăcerile noastre

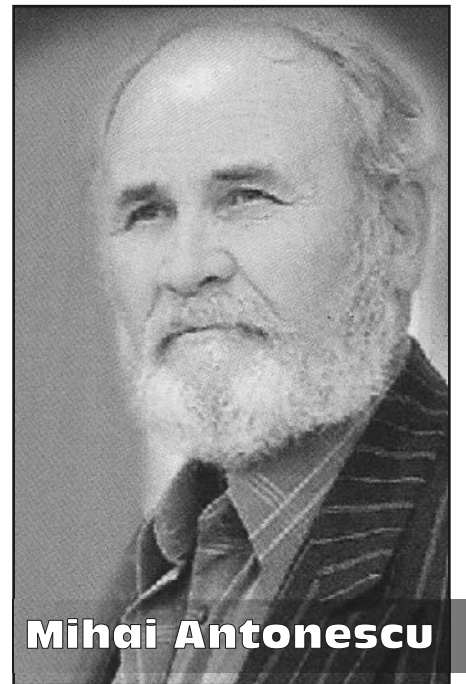
...fiindcă odată cuvintele plecate în colind la porțile universului, n-o să mai revină decât ecou pre limba celui ce le-a născut. Cu amintirea lor și cu gustul dulce-amăru al gândului rotunjit în silabe nepieritoare, vom trăi de acum recitindu-l pe poet „dinlăuntru” ca și „dinafară”, cum excelent observă Marius Chelaru în prefața la volumul „Stelele veșniciei”, volum apărut sub egida Uniunii Culturale a Albanezilor din România, semnat de Brahim Avdyli și tradus în românește de poetul Baki Ymeri. Cu Brahim Avdyli am mai avut prilejul să mă întâlnesc prin culegeri și antologii și, recunosc, din mai puținul ce mi-a fost îngăduit citindu-l, nu am reușit să-l conturez prea bine în oglinda memoriei. De data asta, fiind vorba de un volum integral, destul de bine tradus, lucrurile stau cu totul altfel. Așezat sub semnul timpului etern curgător în percepția autorului, volumul „Stelele veșniciei” poate fi (este) o radiografie a evenimentelor ca și a stărilor sufletești aflate în cumpăna trecerii „întru” „dinspre” a poetului desțărât. Dar „trecerile” nu marchează dureros descrip-

Consemnări prietenești

de Mihai Antonescu

tiv atât starea emoțional vizuală, (deși aici poetul vedește un talent cu totul aparte) ci mai ales ființa aparținătoare eternului, prin desprinderea vremelnică de conștiință și începuturi: „Ce ușor mă rupe mâna timpului/Și mă aruncă dincolo de atenția lui” (din poemul „Șoaptele în frunza uscată”). Poetul resimte dureros implacabilul unor situații împăcându-se cu el atâta cât să aibă răgazul măturiei, istorie și îndemn pentru un „măine” așezat în speranță și crez: „Greu să construiești/Cetățile speranțelor/Cu nisipul disperării/Și viselor pierdute/Să le faci ferestre/Greu să construiești/Munți de gânduri/Pe care nu le clinteste cutremurul/Acolo unde nu se ține seamă/Unde nu ți se acceptă cuvântul/Uragan să fii/Fără valuri ce te urmăresc/Fără inima cea mare a mării/Sau

baltă să fii/Când te împresoară/Răutatea/Imposibilă devine zidirea” (Imposibil). Există multă amărăciune în poemele acestea, tăcere urlând pe dinăuntru, câtă vreme poetul umblă singur sub stelele unui cer asemenea în aparență, dar cu totul altfel pentru fiecare din noi: „Toată viața mea seamănă a pedeapsă/În fața ochilor trece bucuria și nu o pot cuprinde/Prin gură trece viața și nu o pot gusta/În fața mea umblă adevărul și nu mă vede/Pe alături trăiește lumea și nu mă cunoaște/În spatele orizontului cade destinul și nu mă ia” (din poemul „Dincolo de Akeront”). Acum știu: din singurătate și disperare își trage forța cel ce nu vrea să renunțe la nemuri și adevăr, din plânsul plâns pe dinlăuntru al ființei, să nu-l prețuiască greșit străinul, se nasc aceste poeme excelente, căci sarea și piperul lor,

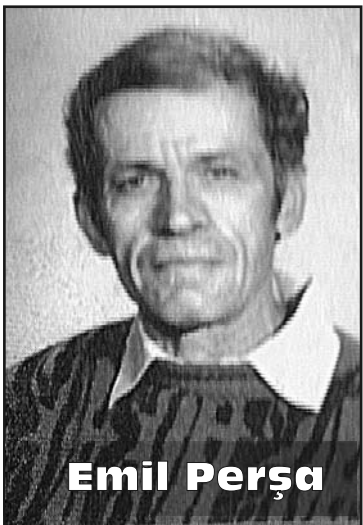

Mihai Antonescu

tocmai suferința le-o dă. Suferința, învelită-dezvelită din haloul unui indiscutabil talent scriitoricesc: „Ciudată pereche eu și singurătatea/Umblă pe malul de lac/.../O barcă goală se clatină pe valuri/În această călătorie de seară/Malurile visului durerea mea le bate” (din poemul „Pe malul lacului”).

Va să zică, suntem doi sub stele, prietene, și tăcem în pândă altui început.

Regina Elena

Emil Perșa

Emil Perșa

REGINA ELENA urcă de pe treptele de marmură albă pe TERASA MAGILOR să respire parfumul de trandafiri roșii În orizontul cerului sfânt coborât pe CASTELE și PALATE.

Se așază la MASA RENĂȘTERII PATRIEI ROMÂNIE Să citească CRONICA FAMILIEI REGALE

Să-i fie dor de GRECIA și de MUNTELE ATHOS sub Curcubeul ce iluminează ORAȘUL ATENA unde s-a născut, În zori intră în Biserica Ortodoxă construită în cartierul Latin să-l întâlnească pe REGELE CAROL II Să asculte amândoi CLOPOTUL DE AUR AL ISTORIEI ce în Aerul Sfinților Apostoli „PETRU ȘI PAVEL” sub CERUL IUBIRII în VIAȚA ROMÂNEASCĂ bate. În Zori intră în GRĂDINA CU FLORI înflorită Lângă CASTELUL REGAL să culeagă o margaretă Și o orhidee de pe ALEEA ZĂNELOR Să privească cum plutește o cupolă cu lumini în Piața Romană între PALATUL CULTURII și STATUIA SOLDATULUI NECUNOSCUȚ.

REGINA ELENA, MAMA PRINȚULUI MOȘTENITOR AL COROANEI MIHAI I intră în Sala Tronului Să-l întâlnească pe REGELE CAROL II Să-i ducă un crin roșu și o orhidee în orizontul Unde se află o SABIE CU DIAMANTE lângă sfeșnicul De bronz aprins de ea în ZORI. Se așază la Masa Dorului de REGINA MARIA și De REGELE FERDINAND I să scrie o SCRISOARE PĂRINȚILOR cu cerneală roșie în LUMINA SENTIMENTULUI DE IUBIRE. Când OROLOGIUL din TURNUL GLORIEI bate ORA STRĂLUMINATĂ intră în SALA DE BAL să asculte Orchestra de Viori ce cântă melodii Mexicane în aerul Fermecat unde se află o Vitrină cu STATUETE CU

ZEIȚE și ZEI și O ICOANĂ SFÂNTĂ adusă din BISERICA SFÂNTULUI MORMÂNT pe PĂMÂNT ROMÂNESC ÎN SĂRBĂTORI, Vine lângă CANDELA ALBASTRĂ ce se află pe SCRINUL NEGRU să privească razele fosforescente Ce strălucesc pe TABLOUL REGELUI CAROL I Să lumineze viața românească în zile și Nopti în TURNUL VERDE cu Pomi fructiferi înverziți în NEMURIRE.

REGINA ELENA are pe Rochia-i albă O CRUCE DE ARGINT și un trandafir Galben când se așază pe SCAUNUL îmbrăcat în catifea albastră Să citească un manuscris medieval scris în CETATEA DE SCAUN de Marii VOIEVOZI Români, Când apare în cer Amurgul Bizantin vine lângă Oglinda Vrăjită să viseze viitorul românilor Să-și trăiască viața lângă flori pe DRUMUL LUNG SPRE ETERNITATE. Când vin Zorile în CASTELUL PELEȘ FRUMOASA REGINĂ urcă în TRĂSURA ROȘIE pe care-i pictat Un Vultur verde să călătorească pe Șoseaua Națională asfaltată în trecut, Să coboare pe CÂMPIA LIBERTĂȚII sub POMUL VIEȚII înflorit Primăvara între două FÂNTÂNI. De ziua sfinților CONSTANTIN ȘI ELENA Se duce pe Șantierul Arheologic săpat la TOMIS în PONTUL EUXIN să descopere Monede De aur geto-daco-romane, să respire parfumul De magnolii sub cerul luminat de ROMA Și de limba latină vorbită de două mii de Ani de antichitate.

REGINA ELENA intră în CATEDRALA UNIRII unde lângă ALTAR se ține SLUJBA DE ÎNVIERE A DOMNULUI IISUS CHRISTOS să asculte LITANII traduse de un Preot ortodox în limba română să aprindă lumânări pentru STRĂMOȘII NOȘTRI adormiți pe lut sub TEII bătrâni. Vine să sărute ICOANA FECIOAREI MARIA să respire aerul divin sub candelabru de cristal aprins la Miezul Noptii să lumineze viața lumii și orele ce vin în cer și pe pământ lângă flori, În ZECE MAI urcă pe DEALUL PATRIARHIEI să culeagă liliac alb și mov de pe Pajiștea Primăverii să citească IMNUL REGAL în

Orizontul urcat în OLIMP lângă ZEI, Când răsare Soarele în UNIVERS vine pe Câmpia ROMÂNĂ să intre într-o CETATE VECHIE construită de Voievodul MIRCEA CEL BĂTRÂN să privească CERUL GLORIEI OȘTENILOR ce-au luptat la ROVINE în aerul istoriei repovestită în Biblioteca Regală de PRINȚUL NICOLAE în SĂRBĂTORI.

REGINA ELENA urcă în TRENUL ALBASTRU Să călătorească în COMPARTIMENTUL tapetat în roșu Să coboare la ROMA să privească COLUMNA LUI TRAIAN din orizontul latinității. Este departe de PARTIE dar INIMA EI este în VALAHIA Ei dragă și în CASA REGALĂ lângă Voievodul de ALBA IULIA MIHAI sub cerul luminat, În lumina sărbătorii limbii române îi este dor De SINAIA și de CASTELUL PELEȘ, de CRUCEA DE AUR Din Altarul Bisericii bizantine construită la CONSTANTINOPOLE de Imperiul Roman de Răsărit în CARTIERUL LIBERTĂȚII, Sub Apusul de Soare intră în Biserica Romano-catolică: „SFÂNTUL IOSIF” să citească EVANGHELIA așezată În Banca Religiei lângă o ICOANĂ SFÂNTĂ pictată Pe sticlă în Evul Mediu de LEONARDO DA VINCI de Unde ascultă clopotele de Aur ce în TURNUL RENĂȘTERII pe Aripile Vântului încă bat.

REGINA ELENA pleacă în zori la STATUIA ROMULUS ȘI REMUS să ducă un buchet de magnolii și o cunună Cu spice de grâu să lumineze viața lumii în Antichitate pe strada cu vechi și noi clădiri. Când Soarele răsare în cer să lumineze STATUL PAPAL se așază pe Banca Dorului de REGELE CAROL I, să-i scrie o scrisoare Lângă un PALAT și un MUZEU. Are în ochi strălucirea de pe iarba magnetică Să viseze o LEGIUNE ROMANĂ intrată în DACIA Să lupte cu dacii la SARMISEGETUZA su Cerul antichității strămutat azi din Trecut în MARILE IUBIRI. Când Soarele urcă pe cerul Dreptății Poporului Român intră în GRĂDINA CU FLORI Să culeagă o orhidee și o garoafă roșie Când se întoarce în țară sub CULORILE UNUI CURCUBEU.

Ioan Tepelea

La fântâna veșniciei

editată la Târgu-Mureș, în anul 2000. Ceea ce-mi întărește agreabil constatarea este că, de data aceasta, printr-o la fel de plăcută coincidență, într-una din zile a sunat la ușa mea o doamnă simpatică din Oradea, doamna profesoară Elisabeta, și am înțeles că a fost colegă de facultate cu doamna Persida Rugu... Discuția cu fiica mea, Ioana Silvia, pachetul de cărți pe care i l-a dat pentru mine... au fost preludiul gândurilor ce le aștern astăzi pe hârtie...

Fapt este că imediat ce am intrat în posesia respectivelor cărți, de la fiica mea, am început să le răsfoiesc, filă cu filă, iar după un timp, printre alte preocupări, și tumultul pământului, și zgomotul existențial al frământărilor și activităților proprii, am hotărât că voi scrie despre poemele citite.

Dacă spun acum că Andrei Fischhof este unul dintre marii poeți pe care-i lecturez cu o deosebită plăcere, știu că n-am spus un lucru în care să nu cred, ci dimpotrivă! Stau și mă gândesc și, parcă, nici nu-mi vine să cred. Citesc cartea „Izgonirea din iad”, și totodată mă gândesc dacă pot să fac vreo apreciere în sensul că seamănă cu cineva... Pe la Oradea au trecut mulți poeți buni și foarte buni! La prima ediție a Festivalului Internațional de Poezie, care l-a avut ca președinte de juriu pe poetul român din exil George Astaloș, ca de altfel și la celelalte nouă ediții ulterioare, precum și la alte manifestări culturale din țară sau din străinătate, nu-mi amintesc să fi întâlnit o poezie atât de... dumnezeiască! Pur și simplu această poezie mă atrage ca un magnet.

Primul poem din carte poartă un titlu care mă tulbură profund și-mi iscodește puternic zona meditațiilor: „Insula cuvintelor”, care este un alt fel de Atlantida, față de care eu, bunăoară, din punct de vedere istoric discutând, și în corelație cu ideile antice, trebuie să-mi recunosc și obsesia! În tot cazul, nu văd unde e greșeala, dacă e să trăiești sau re trăiești poetic o realitate ale cărei așezări sunt mereu survolate de zbaterea noastră de gând - cum ar fi zis celebrul George Mirea. În poem, fiind vorba de „neostoita sărbătoare a întoarcerii la sine”, firește, în primul rând m-am gândit la George Corbu, prietenul meu din București, la „sinea” invocată de respectivul...

Spectacolul poetic al lumii de astăzi, probabil, ar fi mai sărac fără opinii tranșante și ancorate în registrul liric și sensibil al intelectului. „Înfășurat în toga marelui frig, poetul refuză zgomotul, învălmășeala, furtunile agitațiilor zadarnice, opțând mereu pentru ipostaza martorului tăcut, marcat de o sensibilitate atentă, ochiul său, da, cel triumfiular, din frunte, înregistrând totul, aproape totul”, cum spune și scriitoarea și editoarea, Aura Christi, arătând că atmosfera este o adâncă, ba chiar de coșmar viziune asupra existenței Omului cu lăuntru său inconfundabil! Doamne, dacă ești cu adevărat și pentru acea parte a noastră aflată mereu sub amprenta pragului atât de adânc al meditației lirice, al apărării existențiale și, firește, și al credinței și al speranței că trebuie să ești, deci, iartă-mă, Doamne, prin acea parte a Ta nevăzută dar foarte aproape de suflet, iartă-mă și împlinește-i zborul uimitor al acestui mare poet!! Starea sa estetică parcă mă copleșește, mă determină să fiu

doar admirator al modului cum, din interior, Pegasul său liric soarbe urcarea stăpânind tot mai mult „îngerii cuvintelor”, cum atât de bine zice poeta Persida Rugu.

Cât de intens, în lumea de astăzi, neantul și misticul, în competiție, își cer în continuu drepturile, pe fondul în care acționează descendența care ne ține și, ne adună pe urmele lui Mihai Eminescu, ale lui Nicolae Labiș, Nichita Stănescu și ale atâtor alți vizionari lirici ai lumii! În fond, ardent se ilustrează poetul când zice că fiecare avem „adevăratele” iubiri, care „sunt ca tranșeele/ lângă care se ridică/ pământul scos din pământ” (fragment din „Ale mele, adevăratele”). Numai că ele sunt, ca întotdeauna, „lipsite de apărare.”

Avea dreptate Nicholas Catanoy când rostea ceea ce este la fel de valabil pentru fiecare: „Nimeni nu este ecoul meu. Nimeni, umbra mea. Nimeni, cuvântul meu.” (din Cârja lui Sisifr, Ed. Aula, Brașov, 2008, pag. 5). Sentimentul că ai putea fi și natural și original, nu credem că este rău. Mai ales la un poet de profunzimea lui Andrei Fischhof, care își depășește limita curajului propriu, declarând cu franchețe: „Eu, evreul”: „Mă petrec prin lume/ dușmanul mi-e ca umbra/ trăgându-mă/ spre ulițe neașteptate/ după ceasurile soarelui/ și ale nopții// dar eu, evreul, voi învăța oare/ că umbra aceasta/ dușman incolor ascuns în propria-i pândă/ lipit de existența mea/ va dispărea doar odată cu mine/ că nu lov este eroul/ ci trimisul Cerurilor/ satana ”. Iată deci, strigătul Omului-Om; cel mai direct și cel mai universal. Am putea scrie multe despre Ideea de Strigăt a existențialismului antic, feudal, din renaștere, de totdeauna, și modern, și post-modern și, de ce nu, transmodern! Adică, mai ales, cel care le poate include pe ultimele două...

Oricum, poetul Andrei Fischhof s-ar vrea, și se vede deja, metanoic, „izgonit din iad” când „toamna revine/ după un rond netulburat/ prin ceruri și pe pământ/ ca și cum niciodată/ n-ar fi fost aici// ce ai învățat/ întreb/ ce-ai învățat din furtunile umilitoare/ împingându-te din calea-ți/ și din pocniturile vâslelor/ pe spinarea mării/ vestind armatele de ploi// toamna revine/ și-n mine întrebările/ cu iz de sărbători ard/ ca și cum niciodată/ nu mi le-aș fi pus” („Autumnală”).

Poemul edificator, însă, care limpezește cerul și oglindea destinului, se ascunde în acest titlu: „Ce e curajul”: „Cine-mi spune ce e curajul/ de a crede în cuvântul/care ne este în sânge/ precum nevorbia în/ sângele viețuitoarelor/ de aceea ele nu știu să mintă// cine-mi spune/ poate nu curajul e-n toate acestea/ ci veșmântul dorurilor dezbrăcându-se/ cu vremea/ și rămânând până la urmă goale/ precum tabla de materii a unei cărți/ cu toate paginile albe”. Ei bine, dacă nu „Ceasul cucuvelelor”, și nu celelalte poeme, „Pseudonimele lumii”, „Desprinderea de ram”, „E de ajuns” etc, poeme ce țin lumea Omului în fața lumii viețuitoarelor, ca „o cicatrice imaginară/ sângărând” („Ah, da”), ori dacă „Biografie” mai înseamnă și „ferestrele istoriei/ trântite/precum obuzele tăind măduva oaseelor/ fără anestezie”, e clar că ceva, eul și non-eul, celălalt, în fond alteritatea se combină în tot cazul duos și prea fericit la scriitorul Andrei Fischhof, deși el nu are a se teme decât poate de „moartea minții”, atunci când va răbufni „fără veste” și

când „țipătul cucuvelei”, „trăsnetul” va lovi prin el „în pământ, fără a ști”.

Cu „Schită pentru un gând”, poetul face istorie adevărată, se ridică dincolo de noi și de băguiala noastră: „E destul holocaust pentru toți,/ rosti cineva în beznă// Niciodată nu a fost prins,/ dar l-au învinuit/ de declarații post-democratice// Peste ani se dovedi că a avut dreptate,/ dar nu mai era țipenie de om pe pământ;/ dosarul lui/ nu s-a închis/ nici până-n zilele noastre.” Cu acest poem, Andrei Fischhof pune și un accent ascuțit pe o spinoasă chestiune a istoriei netălmăduite (vezi, Paul Goma). În fond, este desigur vorba de împăcarea istoriei cu oamenii și-a oamenilor cu istoria. Zi-cala „homo homini lupus...”, dezvăluie o realitate prea crudă de când există omenirea! Asupra ei, a realității acesteia, poetul se implică cu toată ființa, „fiindul” său fiind expresia unui labirint atins de inefabil.

Îmi vin în minte cuvintele lui Marin Sorescu, cel care considera creația poetică echivalentă cu un fel de cercetare științifică, atunci când spunea că datorită intuiției, ea poate chiar depăși fenomenul propriu-zis al cercetării. Sunt forțe aparte, umane, cu care nu te joci. Și, poate că vom mai reveni asupra creației poetice a lui Andrei Fischhof, care ne-a surprins atât de intens cu peisajul vizionar și ideatic al experienței poetice, cu semnul i-am zice oarecum și cazon, dar și autentic, frust al zicerii sale lirice. N-am regretat nici o clipă că am stăruit cu asiduitate asupra volumului de versuri al lui Andrei Fischhof, întrucât ne-am amintit și de alți poeți ai lumii și-ai țării noastre... Și nu doar de poeți, chiar dacă poeții se dovedesc, des-eori, mult mai exacti. Și Paul Valery, și Yves Broussard, și Nicholas Catanoy, dar și Keats, M. Kiropol sau Constantin Noica, ori Gaston Bachelard și atâția alții ne-au furnizat mult și din experiența lor umană și socială. Și acesta credem că este și lucrul cel mai de preț...

Încheiem, citând poemul „Mica Apocalipsă (versiune)”, din creația celui care ne-a încântat, iată, și astăzi metaforic și profund, amintindu-ne și de alte ilustre personalități, ale devenirii contemporane: Miguel de Unamuno, spaniolul din Salamanca, cel care se ducea la fântână „să ia o respirație” pentru viață. Dar, „fântâna” lui Miguel poate fi și a lui Andrei, căci este „din miezul cuvântului”: „Se făcea că trăiam încă/și-mi aminteam cu jind de vremurile acestea/ în care mă simt împăcat/ cu neputința// Se făcea că toate erau întoarse pe dos./ Copacii cu rădăcinile spre cer./ frunzișul sufocat între bulgări./ Oamenii mișunând stând pe loc pe trotuare mișcătoare./ răsul lor orb era ca o grimasă/ de bătrâni nou născuți./ moșnegi dansând în piața centrală/ umplută până peste albie de marșul funebru/ al fanfarei pompierilor carbonizați/ de atâtea incendii imaginate// Trăiam încă, dar nu eram./ Nici când./ În veci neplecatul din tine./ temător până și de întunericul din lumină./ abia pândit./ Bănuț./ Ca progenitura hoțului neprins.” Aici, pânzele duhului liric ce sălășluiește în construcția poetului Andrei Fischhof par foarte aproape de cele ale lui Nicholas Catanoy, un șlefuitor în pietrele veșniciei care și pentru care ființăm.

de Tudor Cristea

ÎN FAȚA unei cărți de interviuri, trebuie să te întrebi, de la bun început, ce l-a determinat pe autorul ei s-o scoată la lumină, dacă el reușește să se miște dezinvolt în diversitatea de preocupări și competențe a interlocutorilor săi, și, în discutabil, în ce măsură aceștia din urmă reușesc să răspundă interesant și substanțial.

Cel puțin primul dintre aceste aspecte este evidențiat explicit de către Mihai Stan, autorul volumului „Confreria. Convorbiri și confesiuni”, apărut la începutul acestei veri în editura târgovișteană Bibliotheca, pe care o conduce. Cartea include 34 de texte, unele apărute în revista „Litere”, de-a lungul a nouă ani de existență, altele solicitate și realizate pentru întregirea volumului și a imaginii pe care vrea s-o contureze autorul. Așa cum declară într-un succint argument, el urmărește să pună mai bine în lumină un fenomen cultural-literar apărut și dezvoltat în chip, am putea spune, spectaculos, în spațiul dâmbovițean. Acesta a avut ca punct de plecare apariția, la Găești, în aprilie 2000, a revistei „Litere”, tipărită la Editura Bibliotheca, și a inclus, ca moment de cristalizare și impunere definitivă, crearea, în 2005, a Societății Scriitorilor Târgovișteni. În jurul revistei (care are, în prezent, ca publicație a SST, o redacție principală în Târgoviște, una inițială, păstrată la Găești, și o subredacție la Chișinău), al editurii și în cadrul SST, s-a constituit ceea ce, de câțiva vreme, se numește cu temei „Gruparea Litere”. Este și motivul pentru care Mihai Stan anexează la final, pentru uzul celor care cunosc mai puțin fenomenul, un text care conține o mică poveste a nașterii (legată indisolubil de existența revistei) și a evoluției acestei societăți scriitoricești.

CARTEA reunește în paginile ei personalități foarte diferite, iar cel care provoacă răspunsurile sau confesiunile acestora, prozator apreciabil el însuși, are meritul de a ști în orice moment cui i se adresează. Se observă, prin urmare, buna cunoaștere a problemelor literaturii, dar și a activității celor intervievați în parte. Lucru cu atât mai de apreciat, cu cât este dificil să fii în temă, găsind, totodată, tonul convenit, atunci când discuți cu un indianist de ținuta lui George Anca, cu o personalitate dificilă și ușor egolatră (în felul camilpetrescian) cum este Alexandru George, cu un scriitor de vădit rafinament, dar și foarte complicat ca fire, precum Mircea Horia Simionescu, ori cu depozitarul unor amintiri cu autentic parfum cultural, ca Barbu Cioculescu; dar și atunci când stai de vorbă, bunăoară, cu un fost lucrător în serviciile de informații sau de contrainformații militare, „un scriitor printre spioni”, cum este generalul în rezervă Victor Negulescu. Pe de altă parte, în volum sunt reuniți, într-o ordine alfabetică, autori de statură literară foarte diferite, astfel că sarcina nu tocmai ușoară a celui care le provoacă răspunsurile ori confesiunile ar fi și temperarea unor pusee de supraapreciere, prin sugerarea unei drepte măsuri a valorii. În acest sens, Mihai Stan găsește potrivit să anexeze în subsolul primei pagini a fiecărui interviu o fișă bibliografică a respondentului, sugerând astfel statura fiecărui autor; dar și apartenența sa la triada „Litere” - „Bibliotheca” - SST. Rămânând la

acest aspect, aș observa că n-ar fi stricat precizarea anului nașterii și nici cea a eventualei apartenențe a autorilor la alte organizații de breaslă (Uniunea Scriitorilor din România, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Uniunea Ziariștilor Profesioniști). Totodată, ar fi fost absolut necesară datarea convorbirii.

Peste toate, este evidentă dorința autorului cărții de a orienta – însă cu mare prudență, ca să nu se deturneze confesiunea – discuția către revista „Litere” și, în general, către fenomenul pe care ea l-a generat, ducând la crearea unui climat literar efervescent și stimulat. În multe dintre interviuri întâlnim, prin urmare, la

Mihai Stan

Confreria Convorbiri și confesiuni

un moment dat, întrebarea privind relația cu viața literară târgovișteană, cu revista, cu Editura Bibliotheca sau cu SST. Aș distinge, în aceste întrebări, în funcție de cei cărora le sunt adresate, două scopuri: unul de validare, iar celălalt de justificare. Primul este realizat prin răspunsurile date de personalitățile de autentic relief care colaborează la revistă și sunt cooptate în comitetul de redacție al acesteia. Iată un asemenea răspuns, aparținându-i lui Alexandru George: „Revista Litere e o realizare remarcabilă și aș spune chiar: excepțională, dacă nu ar fi să mă flatez singur, cum nu mi-e obiceiul. Apare, precum se știe, prin sacrificiul de timp și energie al unui grup de scriitori locali, cu o deschidere care nu-i face decât cinste și care mă cuprinde și pe mine”. Și un altul, dat de academicianul Mihai Cimpoi, referitor la literatura scrisă aici: „Deși temeinic înscrisă prin situația ei geospirituală în arealul dâmbovițean, nu are vreo notă de închistare regionalistă. [...] Ceea ce bucură în mod deosebit este faptul că aici se scrie bine nu doar poezie (în virtutea faptului că tot românul e născut poet), ci și proză și eseistică. Este o eleganță intelectuală în eseul scris aici, care aduce aminte de sobrietatea și adâncimea lui Vladimir Streinu”. Ar mai fi de adăugat că, în răspunsurile la acest gen de întrebări ale autorilor de peste Prut (alături de Mihai Cimpoi – Iulian Filip, Nicolae Dabija și Ianoș Țurcanu) distingem și un sentiment de adeziune, alături de aprecierea pentru o deschidere salutară

a târgoviștenilor față de problemele și idealurile fraților de dincolo de hotarele convenționale: „Mă bucur că SST atrage, cum e și firesc, valori din întreg arealul românesc și ceea ce se poate afirma cu certitudine este faptul că aceste relații vor intensifica dialogul dintre noi cu noi, care se va răsfrânge și în alte domenii: economie, cultură, medicină etc. Exemple concrete sunt apariția bibliotecii Târgoviște și a Festivalului de romane Crizantema de argint la Chișinău și apariția antologiei Poezia acasă (Poeți contemporani din Basarabia) la Târgoviște, tot la Editura Bibliotheca, dar mai întâi în Litere au apărut poezii. Și câte mai avem de realizat!” (Nicolae Dabija). Al doilea scop, cel de justificare a existenței revistei și Societății, este realizat prin răspunsurile obținute la același gen de întrebări de la autorii trăitori în județ. Iată unul de mare bun-simț, aparținând Danielei Olguța Iordache: „Când a fost fondată noua revistă Litere, în 2000, ambiția noastră era normal să se îndrepte într-o singură direcție: să fim credibili, să împlinim un rost, să adunăm forțele risipite ale unui spațiu literar cu tradiții și resurse importante.

S-a întâmplat să fim patru oameni extrem de diferiți, dar bine armonizați spre a lucra împreună. Au fost exigența și spiritul critic ale lui Tudor Cristea, simțul pragmatic și capacitatea de a atrage oamenii ale lui Mihai Stan, ambiția modernistă și revanșardă a lui Dumitru Ungureanu și devotamentul meu sufletească care, deși la prima vedere nu prea face impresie, presupune o ardere autentică”. Dar iată și un dialog – cum să-i spun? – catehetic și marcat de o devoțiune aproape mistică în răspuns: „M.S.: Crezi în SST? G.T. V.[eseliu]: Este a doua mea viață!”. Ideea că fenomenul care a generat apariția „Grupării Litere” și a SST a fost benefică pentru materializarea năzuințelor lor creatoare este exprimată de aproape fiecare autor care viețuiește ori s-a născut pe aceste meleaguri (Corin Bianu, Mircea Constantinescu, Grigore Grigore, Ion Mărculescu, Victor Petrescu, Mihai Gabriel Popescu, Emil Stănescu, Florea Turiac sau...Tudor Cristea, director fondator al revistei „Litere”).

Ceea ce evidențiază, în acest plan, cartea lui Mihai Stan este un dublu proces: pe de o parte, coagulându-se o mișcare locală în forma „Grupării Litere”, au fost atrași în sfera acesteia scriitori de valoare mai mult sau mai puțin legați de acest areal (inclusiv cei din Basarabia), dar care s-au regăsit în efortul de ieșire din somn („ca din mare”, vorba poetului) al dâmbovițenilor; pe de altă parte, prin prezența acestor autori dinafară, s-a creat poarta de ieșire spre o zare mai largă și sentimentul că truda literară și creația capătă un sens veritabil.

DINCOLO de toate acestea, interviurile luate în parte sunt, aproape fără excepție, demne de interes și chiar savuroase ca lectură. Faptul i se datorește fiecărui respondent în parte, dar și seturilor de întrebări ale intervievatorului, ca și disponibilității acestuia de a nu întrerupe șirul confesiunilor. Tocmai de aceea, textele reunite în volum au, cel mai adesea, certe valențe literare sau eseistice. Putem citi cu delectare discursul cultivat, deși ușurel „în dodii”, în care se glisează pe neașteptate dintr-un spațiu de spiritualitate în altul și din realitate în cultură, al indianianistului George Anca, dar și micul roman al formației lui Liviu Grăsoiu; descrierea Găeștilor de acum șapte veacuri sau evocarea figurilor unor trecători

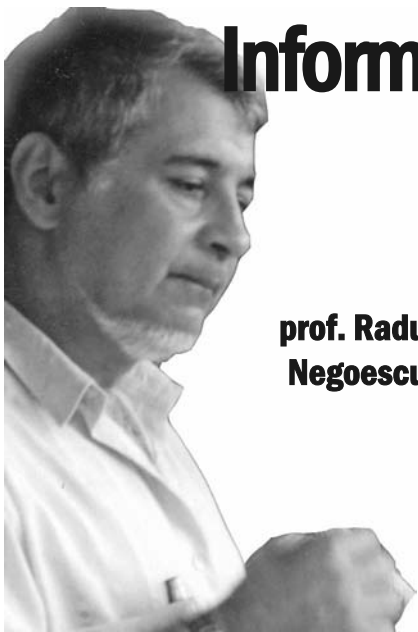

Tudor Cristea

care se numeau Ion Minulescu, Liviu Rebreanu, Adrian Maniu ori Ion Barbu, salutați respectuos pe bulevardul ce lega Cotrocenii de centrul Bucureștiului de către preadolescentul Barbu Cioculescu; detalii indispensabile pentru viitoarele doctorate privind perioada târgovișteană a lui Mircea Horia Simionescu, dar și micul „roman” rural, cu ceva moromețian, al copilăriei lui Florea Turiac; eseul sensibil al supraviețuirii prin cultură și prin Eminescu sau povestea singurului exemplar el „Istoriei...” călinesciene existent până în 1990 în Chișinău, spusă de academicianul Mihai Cimpoi; mărturia devoțiunii față de poezie a lui Grigore Grigore, dar și secvențele pamfletare de o necruțătoare aciditate la adresa mentalității scriitoricești provinciale ale lui Dan Gîju; paginile ironice și autoironice, desprinse parcă din romanele și jurnalele sale de către Ion Mărculescu, dar și reliefa echilibrată și lucidă a propriei condiții de „mesteacăn rățacit în câmpia literaturii” de către Florentin Popescu; frazele în care George Coandă își asumă trecutul antedecembrist, sau cele în care Corin Bianu și-l justifică; povestea „podului de cuvinte” a antologiei „Poezia Acasă”, spusă de către Iulian Filip; precizările lui Alexandru George privind poziția sa în literatură, ori simpaticele încrâncenări și diatribe ale lui H. Zalis la adresa lui N. Manolescu și a unei presupuse cabale. Și încă altele.

E drept că aflăm și câteva texte (ori pasaje) emfatică sau lipsite de simțul măsurii. În context, acestea devin adevărate fiziologii ale autorlăcului, dar sunt aproape simpatice prin exagerările lor. Ele nu strică, însă, nici coerența cărții, nici nu dăunează ideii sale, având un rol, chiar dacă involuntar, de pigment. Dacă e să găsim, totuși, un personaj dintr-un alt film, atunci el este Ioan Gavrilă, fost culturnic comunist, al cărui discurs (în cea mai ilustrativă limbă de lemn) arată că a rămas pentru totdeauna cantonat în alt timp.

Trecând peste asemenea neglijabile accidente, cartea lui Mihai Stan trebuie socotită un document semnificativ al revirimentului cultural-literar dâmbovițean, produs de revista „Litere” și de Societatea Scriitorilor Târgovișteni. Ea dovedește, totodată, gradul apreciabil de implicare a autorului său în viața revistei, a editurii pe care o conduce, a Societății al cărei președinte este, ca și în viața culturală târgovișteană în general. Dar depășește decis, ca însuși fenomenul la care se referă și care a făcut-o posibilă, atât sub aspect documentar, cât și ca interes literar, orizontul local și condiția localistă.

prof. Radu
Negoescu

Conștiința artificială

Ipooteza că mașinile de calcul ar putea deveni conștiente se bazează pe analogia văzută de mulți între creier (wetware) și calculator (hard- & soft-ware). Se preconizează că nu peste mult timp calculatoarele vor atinge gradul de complexitate estimat pentru creier. Un creier sănătos adult conține cam 100 de miliarde de neuroni, fiecare dintre ei fiind legat, prin axoni (ieșire), dendrite (intrare) și sinapsele care le separă, cu aproximativ alți 100.000 de neuroni. Rezultă că un creier tipic are circa 1015 conexiuni între neuronii săi, ce ar putea fi parcurse cu cel puțin un impuls („descărcare” spun neurologii) pe secundă. Mărind complexitatea, conexiunile sinaptice sunt în permanentă formare, întărire, slăbire și disoluție, iar neuronii prezintă o uimitoare varietate de forme și funcții. Neuronii îmbătrâniți mor și, se recunoaște acum după decenii de dogmă, se nasc noi neuroni. În sfârșit, neurotransmițătorii care transportă semnale peste sinapse comportă multiple varietăți; în plus față de neurotransmițătorii, factori de creștere neurală, hormoni și alte substanțe chimice sunt într-un permanent du-te-vino modulând cogniția în moduri în același timp profunde și subtile.

De cealaltă parte, peste aproximativ o decadă se crede că calculatoarele vor egala puterea computațională a creierului, depășind 10 x 1015 operații/secundă. Supercomputerul IBM Blue Gene/P, introdus acum un an, poate procesa, în principiu, până la 3 x 1015 operații/secundă deși nici un client nu a comandat încă pentru un sistem echipat cu toate cele 884.736 de procesoare care ar fi necesare pentru a atinge un asemenea potențial. Totuși, Argonne Național Laboratory (USA, Illinois) este acum pe cale de a upgrada un Blue Gene/P către aproximativ 1/2 x 1015 operații/secundă (Horgan, 2008).

Despre cum complexitatea creierului odată atinsă mașina de calcul ar putea face pasul calitativ către conștiință, puțină lume crede a ști. Cum, de altfel, „nimeni nu are nici cea mai vagă idee” (E. Kandel, laureat Nobel, cf Horgan, 2008) despre cum aglomerarea de neuroni și alte țesuturi moi alcătuind creierul dau naștere minții conștiente - „acea entitate intangibilă care te face să te îndrăgostești, să sizezi ironia dintr-un roman sau să apreciezi eleganța proiectării unui circuit electronic” (Horgan, 2008).

Deși acceptă posibilitatea evocată de alții de a crea un calculator cuantic conștient, Mihai Drăgănescu (2001) exclude complexitatea structurală ca sursă a conștiinței-mașina, dar admite complexitatea structural - fenomenologică (fenomenologic trimite la viu/viața în viziunea filosofică a autorului) ca o condiție necesară pentru conștiința artificială. Apărută în legătură simbiotică sau nu cu creierul uman, o mașină conștientă ar promite o

nemurire sui-generis, transcendentă perisabilității hard-ului nostru biologic. Astfel, adepții singularității (un termen contras din matematica, unde desemnează un punct de comportament aberant, surprinzător al unei funcții altfel cuminte și previzibilă) ne văd, mai în glumă mai în serios, mai întâi devenind cyborgi - purtători de cipuri implantate care ne vor emula percepția, memoria și inteligența, pentru că în cele din urmă să ne abandonăm de tot sinele de carne și oase pentru a ne încălca eul profund, formatat digital, în memoria calculatoarelor ce ne vor asigura dănuirea pe vecie în ciber-spățiu. Pentru unii, perspectiva este palpabilă: Kurzweil, un entuziast al singularității, și-ar schimba stilul de viață în sens sanogenetic „pentru a trăi destul încât să trăiască pe vecie” (cf. Horgan, 2008).

Koch și Tononi (2008), neuroștiințifici cu state vechi de serviciu în studiul conștiinței umane, evaluează astfel șansele apariției conștiinței artificiale. „Conștiința este o parte a lumii naturale. Ea depinde, credem, numai de matematică și logică precum și de legile imperfect cunoscute ale fizicii, chimiei și biologiei. Ea nu derivă dintr-o calitate magică sau transcendentă. Dacă este așa, atunci nu exista nici un motiv care să împiedice conștiința să fie reproducută într-o mașinărie, cel puțin în teorie”.

Să remarcăm că prin termenul biologic/viu ei adaugă dimensiunea fenomenologică (în sensul Drăgănescu) lumii structural-informațională având de-a face cu matematica, logica, fizica și chimia.

Pe aceasta linie de gândire Koch și Tononi argumentează cum conștiința nu pare a necesita multe lucruri pe care le asociem curent ființei umane: emoțiile, memoria, autorefecția, limbajul, sensibilitatea față de ambianță și acțiunea în lume. A fi conștient, spun ei, înseamnă în ultima analiză a fi o singură unitate integrată cu un repertoriu mare de stări. Teoria conștiinței bazată pe informația integrată (IIT) ar putea sugera un test pentru a măsura gradul de conștiință al unei mașini, un fel de Turing Test pentru conștiință (testul Turing reprezintă o metodă de a detecta o prezență inteligentă umană în spatele unei mașinării prezentate drept automat). Vorbind despre calea cea mai bună pentru a construi o mașină conștientă, Koch și Tononi menționează două strategii complementare: copierea unui creier mamifer sau dezvoltarea unei mașini.

Prima cale li se pare lipsită de perspective: modelarea creierului unui vierme rotund (Caenorhabditis Elegance) cu 302 neuroni și aproximativ 6000 sinapse chimice a început în 1986 și la peste 2 decade de atunci nu există un model valid pentru „schema de cablaj” sau pentru modul în care funcționează acest sistem nervos minimal.

Alternativa mai plauzibilă este plecarea de la o arhitectură de creier mamifer convenabil abstractizată și evoluția către o entitate conștientă. Încercările la zi, câinele robotizat Aibo sau umanoidul Qrio propuse de firma Sony, sunt încercări rudimentare care operează după un număr mare de reguli fixe dar flexibile și nu ar trece probabil testul de conștiință propus de teoria IIT. Sistemele de vedere bazate pe hărți ierarhice multistrat de elemente „neuronale” (rețele neurale artificiale) se comportă admirabil învățând să clasifice imagini din lumea reală, dar prezintă fragilități evidente la schimbarea luminozității de fond produse, de pildă, la o schimbare de peisaj.

Însă, după cum conchid acești autori,

câștigul cel mare al reflecției despre cum să construim o mașină conștientă este fără îndoială înțelegerea mai profundă a propriei noastre conștiințe, ca reazem solid pentru următoarea treaptă de urcat, către palierul Conștiinței - am adăuga noi.

Ingineria biomedicală față cu problematica conștiinței

Formată să traverseze fără traumatisme frontiera dură dintre educația medicală și cea politehnică, ingineria biomedicală se găsește în poziția privilegiată de a avansa cunoașterea în domeniul conștiinței umane, de care se leagă tulburătoarea întrebare dacă mașinile de calcul pot deveni conștiente.

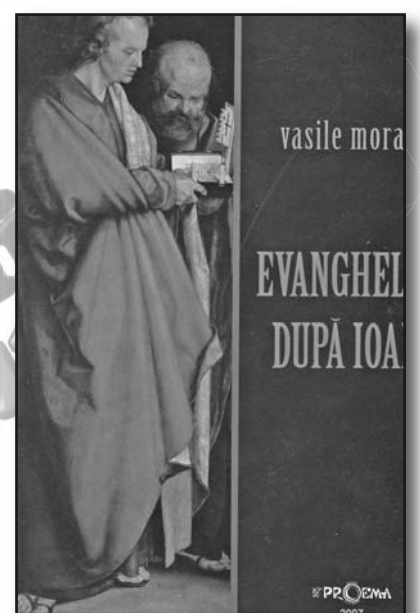
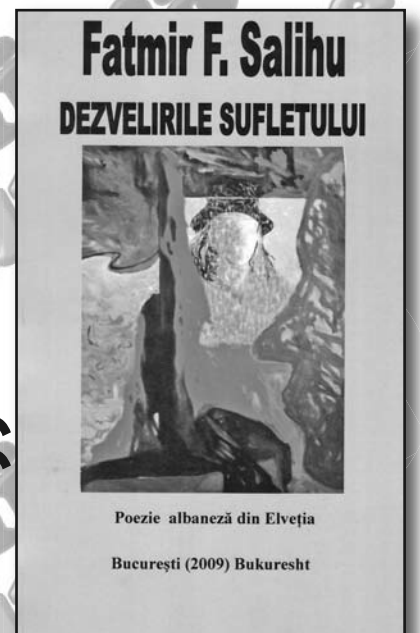
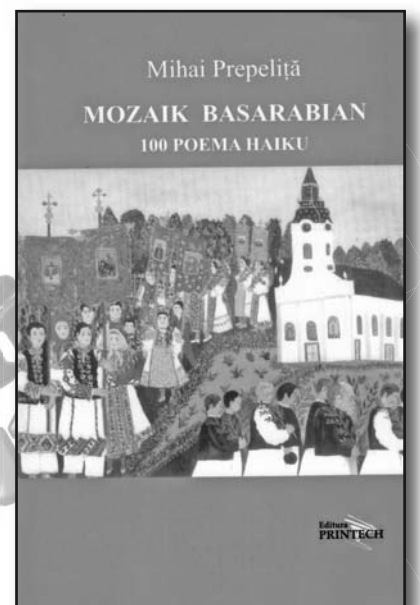
S-a văzut deja din descrierile de până acum că bioingineria se găsește în centrul experimentelor care pipăie noua alianță între uman și conștiința-mașină. Astfel, dacă creierul uman are dificultăți de principiu în a se înțelege pe sine, prelucrarea de semnale după regulile teoriei informației aliată cu investigații clinice pe subiecți normali poate ajuta la urcarea scării către creier pornind de la organe aparent mai puțin inteligente dar care se lasă mai lesne înțelese. Bioingineria cardiovasculară este în stare azi să distingă de la distanță organelor periferice, pe baza controlului exercitat de creier asupra funcțiilor viscerale, între stările conștiinței.

Cercetări recente ilustrează repercușiunea la cord a starilor conștiinței înregistrate la tineri sănătoși studiați în relaxare, sub atenție concentrată la efectuarea unui test aritmetic fără constrângere de timp și sub emoție/emoție puternică induse de constrângerea de timp. Indicatori ritmologici derivați din electrocardiogramă, deja consacrați în clinica de cardiologie, disting între nuanțe de stres mental precum atenție concentrată „la rece” și emoție, în timp ce un indicator emergent al controlului simpatic (idio)ventricular este capabil să măsoare presiunea cardiacă exercitată de stresul în valoare absolută (indiferent de nuanțe), promițând o soluție pentru detecția de risc și prevenirea morții cardiace subite la subiecți fără patologie cardiacă sub stress psiho-social cronic (circa 9% din decesele de cauză cardiacă din România, cf Negoescu, 2008). Aceste stări ale conștiinței nu pot fi discriminate cu aceeași claritate folosind activitatea electrică cerebrală înregistrată neinvaziv (pe scalp). Stările conștiinței înrăuresc profund întreaga mașinărie fiziologică.

Creșterea aservirii corticale a reglărilor vegetative așa-zis autonome reprezintă unul dintre aspectele corticalizării speciei în care Ștefan Milcu (1994) vedea baza neurofiziologică a perfecționării ființei umane. Dezvoltat prin exercițiul informației, cortexul și-a întins deja „antenele” până la etajul inferior al encefalului, bulbul, și mai departe prin nervii cranieni spre organe. „N-ar fi exclus ca procesele mentale să se manifeste în prelungire la nivelul întregului corp” (M. Drăgănescu, 1986) prezintă astfel o inferență filosofică confirmată cel puțin la nivel cardiac.

Dialogul reluat recent între dogmaticienii catolici și științificii europeni, după 1000 de ani de la începuturile școlasticii, arată că nici o prăpastie nu e suficient de adâncă pentru cei curajoși și binecuvântați cu conștiință. Unificarea discursurilor în numele salvării și vindecării omenirii este înscrisă pe frontispiciul Societății Conștiinței. Puțini se mai indoiesc astăzi că la început a fost Cuvântul, Unul singur.

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Poetul lunii august: Monica Mureșan

Monica Mureșan

Puncte de vedere

Ochiul de apă s-a înecat
plângând sub ploaie.
Ochiul de lună
s-a umplut de praf de stele.
Ochiul timpului se pierde
din lipsă de spațiu.
Ochiul de pământ s-a cufundat
în adâncul altui pământ.
Ochiul spațiului
clipește în nevăzut.
Ochiul soarelui
nu mai apune.
În Ochiul Domnului scapără o idee:
un nou joc, cu noi reguli și o nouă ordine?!

Vânătoarea de înțelesuri

fiecare dintre înțelesurile știute
vânează ceva:
privirea vânează înțelesul înaltului
înaltul vânează înțelesul auzului
auzul vânează înțelesul miosului
mirosul vânează înțelesul pipăitului
pipăitul vânează înțelesurile noastre
noi ne vânam înțelesurile
înțelesurile ne vânează simțurile
simțurile vânează înțelesul privirii
privirea vânează
înțelesul înaltului.

Vânătoarea de forme

fiecare dintre lucrurile înțelese
vânează ceva:
cerul vânează formele copacului
copacul vânează formele păsării
pasărea vânează formele întinderii
întinderea vânează formele apropierii
apropierea vânează formele noastre
noi ne vânam formele
formele ne vânează cuvintele
cuvintele vânează formele cerului
cerul vânează
formele copacului.

Forma sărutului

mâinile sale au forma sărutului
sărutul capătă forma cuvântului
iar cuvântul
poartă neplecată
ocrotește stâlpul răspunsului
răspunsul dă contur
întrebării

cine suntem noi?
întrebarea ia poarta răspunsului
și-i dă forma mâinilor...

Vama zorilor

în pleoapa așteptării se plătesc vămi de rouă
iarba întredeschide ochi sidefii
lumina pare atât de fericită încât pașii tăi
amețesc și strigă
te sprijini de razele de opal
și le urmezi drumul îmbătat din nimic
așteptarea este o răscruce de întrebări
și sensuri necunoscute
atrăgătoare și decepționante
ce dau vamă zorilor

Poem cu pasăre și nuc

așteptând
un ochi de cristal privește
dinlăuntrul muzicii
ca într-o beție
te ancorezi de un gard verde
te pierzi
îndepărtând de tine gândurile
și te trezești pasăre
cu ochi de cristal
pe aripa unui nuc
așteptând

Tablou cu ușă

singurătatea transparentă a pescărușului
alb strigăt de neliniște
bătând la fereastra cerului

apoi tu întrebându-te
cum se transformă
rugurile în gri
bați la singura ușă
prin care ai mai putea pătrunde

să ascuți
singurătatea din imagine

Lait-motiv

un timp rugător
mă prefac în sora mea cea bună
un timp temător
mă poartă cu străina
mea oră de mână
un timp doritor
mă aruncă în geamăna mea
soartă
neună

Ecol din lacrimă

cu vremea orice sentiment se prăfuieste
sub pulberea fină a timpului din noi
din risipire de timp omenesc
prin răspântiile cerului
devenim praf de aur
împrăștiat în galaxia durerii

dar fără noi timpul nu ar avea măsură
și limite
ecou de lacrimă suntem

măsura timpului și fragilă bucurie
pământului

Perpetuum mobile

în fiecare zi număr rănille
unor amintiri necicatrizate încă
în fiecare noapte amintirile
frumos cicatrizate
se preschimbă în răni

Poemul bumerang

aripă de culoare
bătând la poarta gândului
misterul este cuvântul ce
tocmai se înfiripă
îl primești și îl taci
în liniștea tainei
după aceea îl lași să zboare
ca pasăre liberă și veselă
se mângâie cu aerul
și cerul îl învață cum
să devină idee
după ce înconjoară universul
se întoarce pe buzele tale
ele se miră și îl sărută
... în tăcere
că altfel iarăși pleacă...

Ecol din sferă

cerul îndură priviri murdare și
nu se supără
apa îndură mâini pătate și
le spală
gândul se prefac în otravă
ce ucide flori și copaci și
ei nu se supără

dar dacă pietrele sunt ecol din sferă
cuvinte împietrite și mute ce
încă pot face rău
pocnindu-te iute ca gândul
... cu cine lupți...

Culoare de clipă

(variantă)
un labirint ilicit șerpuiește în penumbră
stele uitoare se rătăcesc în poala nopții
unghiurile drepte cer iertare
pereților înșelători
luna cernită clipește pentru ultima dată
și se prefac în lacrimă

vin semne că începe eclipsa timpului
atunci din frigul clipei
o pasăre ciudată îți strigă numele
trezind lumina privirii
nimeni nu a ieșit vreodată
tot pe unde a intrat

e prea târziu și începe să cadă peste noi
sămânța de stele

Ecouri

ce vezi, ce vezi?
privirea cerului și a mării

ce auzi, ce auzi?
aud cum bat în timpane inimile verzi
ale iernii.

ce ești, ce ești?
de unde știi?

am uitat, răspund
ai știut! răspunde

Zorile

O nerăbdare
și neprevăzutele zori
alunecă încet cum depărtarea
Înțeleaptă pe neașteptate
lumina își dedică privirea
întunericului
și prinde contur de clipă
Se aud la orizont spaimele mute
ale apei
înjunghiată de cuțitul lunii
zarea sîngerează
din trup de pământ
în trup de apă

din trup de lemn
în trup de foc

tămâia dimineții
împrăstie fum
de întrebare

pe cer un singur ochi
în piept o singură stea
luminând
în lumea interioară...

Peisaj urban

Cineva a construit la început o lume
după propria-i imagine
ce se reflecta în oglinzile orizontului
și ne-a închis în ea să o locuim

Cu vremea orizontul a fost înlocuit de
propriile noastre proiecții,
pentru sufletele ce formează
noul bloc cu pereți cortină ai lumii

Acesta seamănă cu toate noile blocuri
în care se oglindește imaginea noastră
după chipul și asemănarea lui
și nu e cu nimic mai vechi
sau deosebit
astfel
din acest spațiu ocupat de
imaginea mea reflectată în ei
năvălesc oameni
ce seamănă cu toți oamenii din celelalte
noi spații închise samavolnic
din imaginea lor

ei nu sunt cu nimic mai puțin înspăimântați
decât mine și sosiile mele zâmbitoare
văzându-se ieșind parcă
din spațiul casei mele împreună cu sosiile
lor zâmbitoare
reflectate de pereții cortină
din care ies eu împreună cu o mulțime de sosii
ale mele zâmbitoare ce se privesc cum
ies de peste tot împreună cu o mulțime
de sosii
ale cui, ale cui
și zâmbesc, și zâmbesc, și zâmbesc,
după chip și asemănare...

Umbre în alb

Adesea uit să schimb apa zilelor
când visul trage cortina grea a nopții
aripile filate artistic cresc pe dinăuntru
din prudență

Tot acolo și zbor cu neîndemânarea
primului pas

Într-o dimineață am uitat să mă trezesc
iar minutarele lumii au adormit
toate
dintr-o dată

se spune că atunci am înviat
dar eu știu că n-a fost chiar așa...

de la o vreme plouă
și se vede
umbra Mea albă.

Treci vamă după

vamă

uiți de ce plânge albă de uitare o zare
și de ce te cheamă zorile iuți
să nu știi ce să știi
ce să uiți
treci vamă după vamă
și te uiți cum o zare te privește
și albește
apoi cânți

Iubirea ca o durere fără speranță

Anton Gagliu

Trăirea prin iubire nu aduce numai beneficii minții și trupului. Uneori apartenența ei la o anumită ființă este percepută ca pe o eternă și dulce suferință, alteori ca pe o neconținută durere și mai apar și situații în care iubirea nu este altceva decât o povară de care cel încercat cu ea nu scapă, deși ar dori aceasta. Să le luăm pe rând. Există iubire neîmpărtășită din varii motive, aceasta trăiește numai într-un colț de suflet și de acolo sondează mediul spre care tinde, acesta nefiindu-i prielnic nu are curajul să răzbată până la el, atunci se-nchide și tace, o tăcere care nu doare, dar se transformă într-o dulce suferință. Aici ar mai exista și un alt fel de iubire, aceea care este trăită, mărturisită, dar neîmpărtășită, poate nu e o dulce suferință, ci una grea, incurabilă, dar cel puțin este eternă, pentru că oricât ar încerca purtătorul ei să iasă din această stare, acest fel de iubire s-a înfipt în ființa purtătorului și nu mai pleacă de acolo, rămâne aici până când materia care o poartă se transformă în

atfel de existență. Chiar dacă este mărturisită și împărtășită poate fi o neconținută durere din foarte multe motive: în

primul rând pentru că viața este o neconținută durere uneori, apoi, pentru că aceea iubire este neîmplinită datorită condițiilor în care ar trebui să se materializeze, există ceva nedefinit care perturbă împlinirea, comuniunea dintre două suflete care se iubesc și care trăiesc cu aceeași intensitate starea generată de acest vis tulburător care este iubirea. Până la urmă iubirea te învață ce este suferința, cum s-o trăiești sau cum să-i diminuezi efectele. Între iubirea și suferință există o legătură intrinsecă, nu există una fără cealaltă, cine crede aceasta ori nu a trăit iubirea, ci un surogat al ei (o dulce amăgire), ori a trăit-o fără intensitate, ca o rătăcire din care până la urmă tot îți revii. Suferința prin iubire este mai dulce, e o melancolie materială, organică, o stare de disconfort psihic prin care viața este percepută ca o pedeapsă pe care ți-a dat-o creația, iar nu ca pe un dar divin prin care omul se poate purifica. Până la urmă suferința este o formă de purificare, un fel de rugăciune pe care o spui ție însuși, iar nu Creatorului. Prin suferință încerci să te înțelegi, să înțelegi apoi sensul vieții, calea pe care o

ai de urmat, țelurile pe care le urmărești sau pe care le urmărește altcineva pentru tine, dar te și îndrumă pentru a ajunge pe malul celălalt al Stixului, malul spre care tinde orice muritor. Numai amintindu-ne permanent de suferință vom fi în măsură să diminuăm efectele ei „Calea cea mai sigură spre cunoaștere o constituie suferința, suferința este o admirabilă școală a cunoașterii „, a spus Fiodor Dostoievski. De ce este iubirea ca o durere fără speranță? Pentru că niciodată nu pare a fi împlinită pe deplin, oricât de evident ar fi acest fapt, iar lipsa speranței înseamnă de fapt abandonarea luptei pentru împlinirea iubirii, cu alte cuvinte, speranța este cea care dă un sens trăirii, te îndeamnă la luptă, nu te lasă îngenunchiat. Poate iubirea ca o durere fără speranță ne purifică, nu ne lasă pradă înțelegerii lejere a sensului vieții și ne poartă prin vicisitudini acolo de unde mai avem o șansă la înțelegerea misiunii noastre în această lume. „Ce ți-e scris are să ți se întâmple; voința lui Dumnezeu nimeni nu poate s-o schimbe”spunea Ion Slavici. Cine zice că nu a avut dreptate?

Un anumit egoism al istoricilor literari și de artă

Al. Florin Țene

Pentru început e bine să definim, conform Dicționarului Limbii Române editat de Academia Română, ce înseamnă istoria (literaturii, artelor), aceasta este: Știința care studiază dezvoltarea și schimbările succesive într-un anumit domeniu: istoria literaturii, istoria artelor.

Se cunoaște faptul că istoria națiunilor consemnează cu amănunțime victoriile, dar și înfrângerile. Arheologia, o ramură a științei istoriei studiază și consemnează în amănunțime cea mai mică relicvă descoperită. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural și istoric al umanității. O adevărată armată, de cercetători, nu-și permite să treacă cu vederea cea mai mică înfrângere, cea mai mică victorie, un semn hieroglic, o relicvă antropologică sau arheologică din lanțul nesfârșit al evoluției societății omenesti. Patrimoniul ce face parte din istoria națiunilor. Singurii care șterg cu buretele indiferenței, al intoleranței, pagini întregi din istoria artelor și literaturii române sunt istoricii artelor, dar mai ales criticii literari din spațiul spiritual românesc. Francezii nu-și permit să omită nici un autor, chiar dacă a scris și publicat un singur vers.

“Istoriile” Literaturii Române, apărute până în prezent(impropriu denumite istorii), mă gândesc la încercările lui Titu Maiorescu, E. Lovinescu, G. Călinescu, Cartoian, Al. Piru, Laurențiu Ulici, Eugen Negrici, Marian Popa, Mircea Zăciu, Marian Papahagii, Aurel Sasu, sunt scrise cu prejudecăți, eliminând din start sute de autori cu cărți publicate și prezenți în presa culturală. Nicolae Manolescu, scria undeva că: O istorie care pune opera în paranteză(fie din unghiul procedurii, fie din unghiul receptării) nu-și atinge în definitiv scopul care este acela de a fi o istorie a literaturii.

Aproape toate “istoriile” artelor, și în special cele ale literaturii române, și chiar dicționarele de profil, sunt concepute pe criterii partizane, (vezi:Istoria literaturii

contemporane, de Alex. Ștefănescu), cuprinzând aceiași autori care au scris în spiritul realismului socialist, omițând cu bună știință autori de expresie română din diasporă și chiar din țară(Radu Gyr, N. Crevedia, Nică Petre, Vizirescu, Aron Cotruș, Băciu, și chiar Pamfil Șeicaru, activitatea lui literară și mulți alții), a căror opere nu sunt scrise cu mentalitatea implementată de propaganda aparatului P. C. R. Dar, ce să pretinzi de la un Alex. Ștefănescu care, după mazilirea lui O. Păler din funcția de redactor șef al României Libere, înainte de 1989, a fost trecut de către Secția de propaganda PCR pe postul de redactor șef adjunct. În condițiile când știm că se numeau pe astfel de funcții persoane care făceau pactul cu diavolul.

Se cunoaște faptul că nimic nu se poate construi fără o bază. Această bază sunt autorii și operele lor care nu au dat din coate, nu și-au conturat o notorietate, prin simplul fapt că ei își scriu operele. Aceștia sunt personalitățile din România profundă, ignorate de criticii și istoricii literari. Aceștia nu înțeleg sau nu doresc sau, mai grav, nu pricep, că vârful piramidei nu ar respira aerul înălțimii dacă nu ar exista baza pe care se sprijină. Fără aceasta, vârful zace impersonal la limita banalului. Așa cum au” reușit” autorii:Al. Piru în Istoria literaturii române, ediție revăzută, apărută postum în 1993, Eugen Negrici în Iluziile literaturii române, (totuși, remarc Istoria literaturii române sub comunism-Poezia și Proza, de același autor), și toți ceilalți amintiți mai sus etc.

Noroc cu micile istorii literare editate pe plan local, care, una lângă alta, se constituie, întradevăr, în marea Istorie a literaturii române. Enumăr câteva, aici, Profiluri și structuri literare, vol. 1 și 2, de Florea Firan, Dicționarul scriitorilor și publiciștilor teleormăneni, de Stan V. Cristea, Dicționarul scriitorilor din vale de I. Barbu etc. Majoritatea regiunilor țării au publicat asemenea Istorii. Scriitorii din aceste Is-

torii sunt adevărata bază a literaturii române, pe care se sprijină vârfurile propuse (să vedem dacă timpul le și acceptă) de Al. Piru, Alex. Ștefănescu, Eugen Negrici, Marian Popa etc. Cărțile celor enumerați nu sunt istorii, sunt niște compendii exclusiviste ce cuprind scriitori preferați de aceștia.

Înainte de a vorbi despre dicționarele apărute, să vedem conotația acestui cuvânt. Dicționar înseamnă: Lucrare lexicografică cuprinzând cuvintele unei limbi, ale unui domeniu de activitate etc, aranjate într-o anumită ordine, de obicei alfabetică, și explicate în aceeași limbă sau traduse într-o limbă străină. Deci, s-a adoptat eronat formula DICȚIONAR pentru lucrări istoriografice. Acestea sunt tot istorii de autori în ordine alfabetică.

Ce să mai vorbesc de dicționarele: DICȚIONAR de literatură română contemporană, de Marian Popa, ediția a doua, Editura Albatros, 1977, Dicționarul artiștilor români contemporani, de Octavian Barbosa, Editura Meridiane, București, 1976. Ceva mai complet este Dicționarul scriitorilor români de Mircea Zăciu, Marian Papahagii și Aurel Sasu, însă, și acesta are multe omisiuni.

Am constatat că în așa zise dicționare sunt prezenți, în totalitatea lor toți scriitorii, artiștii, care lucrau în sistem: adică erau redactori la reviste, ziare, edituri, salariați ai Consiliului Culturii, ai propagandei de partid etc. Lipsesc cu desăvârșire scriitorii, artiștii, liberi profesioniști sau cei care lucrau în alte domenii. Fapt ce mă face să afirm că erau cuprinși în paginile lor scriitorii și artiștii verificați de partid, chiar de securitate, și că autorii dicționarilor acționau la comandamentul partidului comunist.

Mai complet se pare este Dicționarul literaturii române de Aurel Sasu, apărut în 2006.

Istoria literaturii este știința care studiază, consemnează toate operele scrise în acest domeniu și autorii lor, dezvoltă-

Al. Florin Țene

rea și schimbările succesive . Aceasta nu se face pe sărite, după preferințe, sau opțiuni politice. Istoria Literaturii trebuie să consemneze toți autorii, răi sau buni, cu eșecurile și victoriile lor. Dacă este altfel, nu este istorie, în cel mai bun caz o putem denumi cu extrase din istorie, sau compendiu. Istoria Literaturii Române nu se scrie după bunul plac al unuia sau al altuia. Ea se scrie așa cum este, fără omisiuni și fără aprecieri personale ale celui care o scrie. Se consemnează viața, opera, evenimentele ce au influențat opera și se citează aprecierile criticilor din vremea sa, de toate orientările. Așa cum se procedează la scrierea istoriei neamului românesc.

M. Kogălniceanu scria : Istoria trebuie să fie cartea de căpetenie a popoarelor. Parafrazându-l pe acesta, întreb, Istoria Literaturii Române pe când v-a ajunge cartea de căpătâi a neamului nostru? Având în vedere că în condițiile intrării în Europa și a fenomenului globalizării este necesar să ne păstrăm toată zestrea agonisită de-a lungul secolelor în domeniul istoriografiei, literaturii și artei. Prin acestea Europa va cunoaște adevăratul suflet românesc.

Henri Matisse își petrece vara anului 1905 la Collioure, un mic port situat în sudul Franței, unde sosește și André Derain. Amândoi artiștii lucrează împreună. În octombrie 1905 are loc la Paris al III-lea Salon de Toamnă. În sala nr. VII au fost grupate tablourile lui Matisse, Marquet, Derain, de Vlaminck, Dufy.

Izbucnește un scandal! Explozia culorilor puternic contrastante și modernitatea tablourilor trezesc furia criticilor oficiali. Unul dintre aceștia - Louis Vauxcelles - numește sala care grupează operele acestor artiști „cușca fiarelor sălbatice” („la cage aux fauves”), de unde și denumirea sub care va rămâne cunoscută noua direcție în pictură - fauvism. În anul 1908, Matisse deschide o școală de pictură în atelierul său din Paris, care va dura doar trei ani. Începe să fie cunoscut, călătorește și expune în străinătate - München, Moscova, Londra, Berlin. Igor Stravinsky și Serghei Diaghilev îi cer să deseneze costumele și decorurile pentru reprezentarea la Londra a spectacolului coregrafic „Le chant du rossignol” („Cântecul privighetoarei”) cu formația de balet rusă (Les Ballets Russes) în anul 1919.

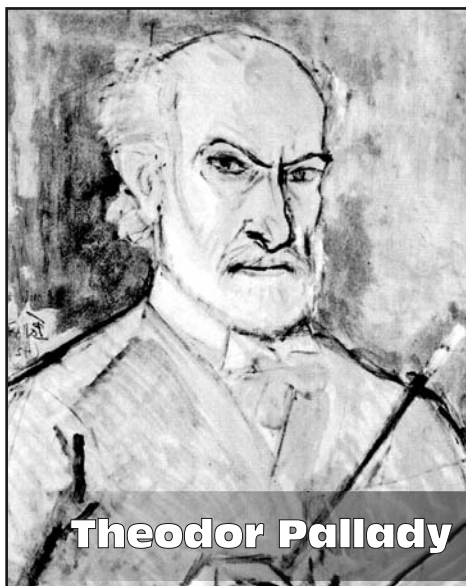
Henri Matisse își petrece o mare parte din timp la Nisa, unde se dedică aproape în totalitate lucrului, dând naștere unui univers artistic inedit. Nu-i place noua avangardă, nu-l interesează suprarealiștii care dau tonul în pictură începând cu anii douăzeci. În anul 1939, se reîntoarce la Paris, în noul său atelier. Războiul îl marchează. Nu mai lucrează pe mari suprafețe și experiența acumulată o folosește în lucrări cu format de șevalet. O astfel de lucrare este „Bluza românească”, în acorduri de alb și roșu, inspirată de prietenia lui cu pictorul român, Theodor Pallady (1871-1956).

Sub ocupație, Matisse este considerat de autoritățile naziste un pictor „degenerat”. Numai în zona liberă din sudul Franței are posibilitatea să continue nestânjenit să picteze. Pleacă, așadar, la Nisa.

În anul 1941, bolnav de cancer, este operat într-o clinică din Lyon. În ciuda temerilor inițiale, Matisse va părăsi spitalul în plină formă, gata să se reapuce de lucru. Începe să utilizeze tehnica hârtiei decupate (collages) și inițiază seria „Jazz”. După eliberare, se organizează o mare expoziție retrospectivă la Salonul de Toamnă din Paris (1945). Între anii 1946-1951 realizează monumentală lucrare de decorare a capelei „Rosaire” din mănăstirea călugărițelor dominicane din Vence, în apropiere de Nisa.

În anul 1952 are loc Inaugurarea mu-

Ana-Maria Pulbere

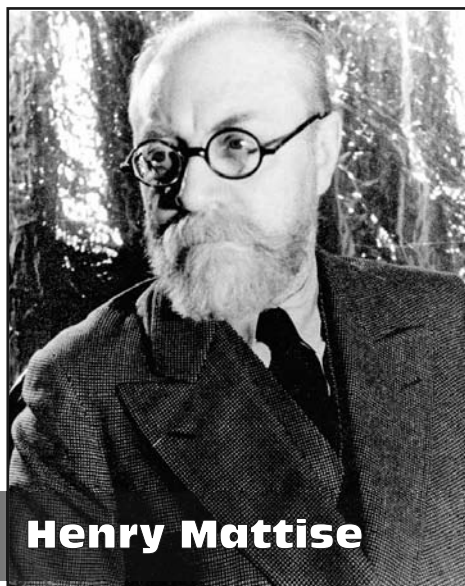
Theodor Pallady

zeului Matisse din Le Cateau-Cambrésis, orașul său natal. Greutatea anilor se face însă simțită. La totuși naștere o serie de colaje în guașă - pictorul le numește „decupaje de hârtie” (papiers découpés) - printre care „La tristesse du roi” - Tristețea regelui, în care îmbinarea culorilor trezește o asociație cu ritmul muzicii și dă impresia unui portret, ultimul său autoportret. La data de 3 noiembrie 1954 suferă un atac de inimă și moare înconjurat de prieteni, la Nisa.

Salonul din anul 1866 acceptă lucrările unora din pictorii aparținând noii orientări, ca Edgar Degas (1834-1917), Frédéric Bazille, Berthe Morisot, Claude Monet (1840-1920), Camille Pissarro (1830-1903), respinge însă pe Paul Cézanne (1839-1906), Auguste Renoir (1841-1919) și din nou pe Manet, ceea ce provoacă reacția scriitorului Émile Zola într-o diatribă violentă la adresa oficialităților, publicată în gazeta L'Événement.

Războiul franco-german din 1870 îi risipește, Cézanne se retrage în provincie, Pissarro, Monet și Sisley se duc la Londra, ceea ce va marca o etapă importantă în dezvoltarea impresionismului, descoperind acolo pictura lui William Turner, care va exercita o puternică influență asupra picturii lor ulterioare.

În anul 1874, din nou reuniți sub numele Société anonyme des peintres, des sculpteurs et des graveurs („Societatea anonimă

Henry Matisse

a pictorilor, sculptorilor și graficienilor”), compusă din Pissarro, Monet, Sisley, Degas, Renoir, Cézanne și Berthe Morisot, organizează o expoziție colectivă în saloanele fotografului Felix Nadar. Monet adusese, printre altele, o pictură reprezentând un peisaj marin din Le Havre. Întrebat asupra titlului tabloului pentru alcătuirea catalogului, răspunse: „Mettez, Impression: Soleil levant” („Puneți, Impresie: Răsărit de soare”).

În ziua următoare, în revista Charivari apare articolul cronicarului de artă Louis Leroy, intitulat Exposition des Impressionnistes („Expoziția Impresioniștilor”). Un cuvânt destinat să facă carieră. Totuși dificultățile făcute de reprezentanții oficiali ai artei nu au încetat. Când însă în 1903, Camille Pissarro, patriarhul impresionismului, încetează din viață toată lumea era conștientă că această mișcare a reprezentat revoluția artistică cea mai importantă a secolului al XIX-lea și că pictorii ce l-au aparținut se numără printre cei mai mari creatori din istoria artelor plastice.

Impresionismul a fost punctul de plecare pentru Georges Seurat și Paul Signac, maestri ai neoimpresionismului, pentru Paul Gauguin, Henri de Toulouse-Lautrec, Vincent van Gogh și pentru mulți alți „postimpresionisti” din Franța și alte țări.

În Germania, reprezentanți ai impresionismului au fost Lovis Corinth și Max Lieber-

mann, în Italia, Giorgio Boldoni, Simone Lega și alții, grupați sub denumirea Macchiaioli „Măzgălitorii”, în Danemarca, Peter Krojer, în Suedia, Anders Zorn.

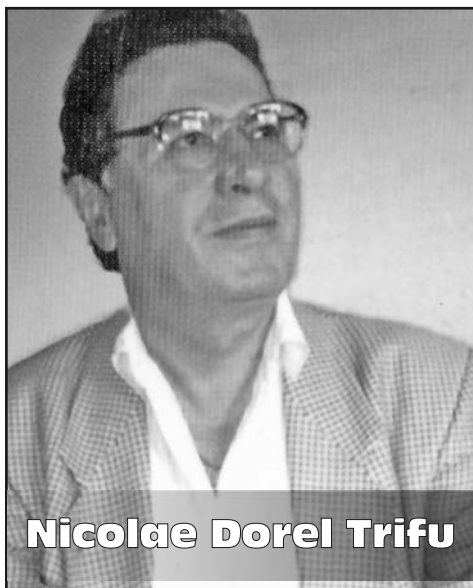
Noțiunile de libertate și progres capătă acum sensuri noi. Astfel, unitatea artei romantice începe să fie zdruncinată, realismul, bazat pe directă legătură cu viața, se impune treptat ca direcție fundamentală, aducând o nouă estetică, cu idei proprii, particulare, cu modalități și mijloace de expresie specifice.

Declinul romantismului va duce la curburarea unor estetici de specificitate națională la care au aderat un număr mare de artiști, din toate generațiile. Tot mai multe voci autoritare se ridică împotriva platitudinii și a lipsei de înțelegere pentru frumosul autentic, împotriva artei suprasaturate de abuzuri, canoane și legi academice.

Impresionismul în muzică

Apariția impresionismului în muzica franceză este strâns legată de mișcarea similară din pictură și cea simbolistă din literatură. De noile direcții și tendințe ale picturii și literaturii franceze de la sfârșitul secolului al XIX-lea nu au fost străini nici muzicienii. Aici, lupta se dădea, în principal, împotriva influenței covârșitoare a wagnerismului. Contactul cu pictura impresionistă și poezia simbolistă, triumful senzației, cultul faptului material și al notației rapide a impresiei și mișcării fugitive, libertatea în creație, culoarea sonoră nouă, ineditul mișcărilor cromatice pe o ritmică dedusă din ritmul atmosferei și al universului vor exercita o puternică influență asupra muzicienilor, conducând la o adevărată seducție pentru înlănțuirile ce sugerează mișcare și acțiune, transparență și irizare.

Claritate și eleganță, calități specifice muzicii franceze încă din vremea lui François Couperin (1668-1733). Artist anonim, Colecție din Castel Versailles și Jean-Philippe Rameau (1683-1764), ce au fost reactualizate și readuse în prim-planul expresiei muzicale, acestora adăugându-li-se și discreția și delicatețea care vin și fac joncțiunea cu estetica picturii impresioniste, realizând saltul în creația lui Claude Debussy și Maurice Ravel.

Nicolae Dorel Trifu

Nicolae Dorel Trifu

Cântec de noapte

Le pun gândurilor hamul:
șaua lor, sub pana găștii -
vreau să-ți scriu epitalamul -
cel pe care tu-l vei știi...
Și dând șuier la tăcere cum aș da săgeți la

lună, Valea
Plângerii îmi cere un surâs de vreme bună.
Îngeri falnici, spre fântâni trec plutind din lumi impure;
tu, cu lacrimi pe mâini
lași povestea să te fure...
Azi te văd cum arzi în brume -
numai flăcări și fantasme! -
prin pădurile postume vor mai crește alte basme?
Duhul vieții-i cel ce pleacă
dintre pomii altui Rai!
... în chilia mea săracă
șes iluziilor strai...

Singurul vis

Mai am de făcut un pod !
oh, da! un pod ca un râu
între tristețe și vis -
peste albia unui rece pârâu -
așa mi-am zis:
voi face un pod pentru viață
pe care să-mi trec singurul vis:
de a zbura ca un fluture
ori ca un vultur - vânos -

înspre pădurile ninse
de Cerul iubirii
întru Hristos...

Remember

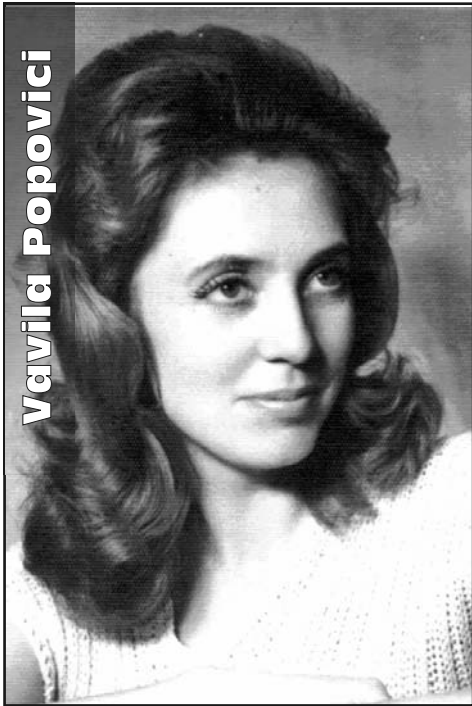
Iul Dumitru Pricop, in memoriam

La locul său de veci și de tăcere,
Poetu-și doarme somnul împietrit ;
vreun loc în Parlament nu cere -
onoruri și măririi el n-a râvnit !
Ci, doar în inimi, ca într-un izvod
tânjea să fie prințul tutelar ;
și-nconjurat de pruncii lui Irod
el să-i învețe-un alt abecedar :
În graiul dulce-al sfințelor cazanii,
și-n cânt înalt de heruvimi uscați,
de-au măsurat veciile țărâni
și-au zăgăvit icoanele-n Carpați.
Dintr-un altar de iarbă și de flori,
în Cartea vieții-ar mai fi scris poeme
și le-ar fi recitat de sărbători,
sau în vreo croazieră de tirreme.
S-ar fi rugat la Domnul pe vreun munte
să-l ierte de Nemonia cea din gânduri,
să-i însenine noaptea, cometele cărunte
ori să-i alunge negurile-n prunduri...

Acum e ziuă peste suferinți
iar păsările cântă-n grai ceresc ;
tăcerile icoanelor cu sfinți
înalță imnuri ce în crini albesc...
La locul său de veci și de tăcere,
Poetu-și doarme somnul împietrit ;
vreun loc în Parlament nu cere -
onoruri și măririi el n-a râvnit !

Elegie pentru un munte

Ieri m-a durut un cântec
pe care l-am pierdut,
Doamne !, -
că a rămas nenăscut
ca un prunc într-un pântec de piatră -
neauzit și nevăzut de lume...
Azi mă doare un Munte
de singurătate
ce s-a-nălțat
pe neașteptate,
sub o-ntristată frunte, anume
aplecăta, ca o Lumină valsând
peste a Plângerii Vale
pe care noi, oamenii, o umplem,
din când în când,
cu Lacrimile Tale...

Vavila Popovici, S.U.A.

O dimineață de primăvară, o zi de vineri și nu orice vineri, ci Vinerea Mare din săptămâna Patimilor Domnului. Cerul era luminat, calm, împăcat. Lumea hoinărea prin magazine după cumpărături. Vreme de criză și totuși mulți scoteau sume imense de bani din buzunare, pentru a face cumpărăturile de Paște. Spre seară m-am dus la Biserică, la Denia prohodului Domnului. Enoriașii cântau. Muzica bisericească. Pentru creștini, cultul Bisericii Ortodoxe este o adevărată școală. Aici învață creștinii să Îl cunoască pe Dumnezeu, să Îl iubească și să se iubească unii pe alții. În biserici se vorbește cu și despre Dumnezeu. Fiecare, cum și cât îl ajută mintea, urcă culmile înțelepciunii, hrănindu-și sufletul. Mari vibrații sufletești în biserică! Toți enoriașii veniseră să rememoreze tristețea acelor zile, aceluia timp, Patimile lui Hristos, Cel venit să ne lumineze, să ne dezvăluie sensul vieții. M-am întors acasă liniștită, cu sufletul împăcat, în așteptarea nopții Învierii Domnului.

Într-una din următoarele zile citesc un articol în ziar cu privire la experimentul (scrie inedit dar de fapt este copiat!) lui Alexandru Tomescu, tânărul violonist înzestrat cu un talent deosebit pentru această artă a mânuirii arcușului viorii. M-a impresionat, desigur. Este un experiment pornit dintr-o nebunie frumoasă a tinereții, dar și din nevoia lăuntrică, îmi place să cred, nemărturisită public, de a

Bach într-o stație de metrou

cânta cât mai mult, de a elibera tensiunea din sufletul său de artist. Experimentul pentru el în acest moment, vreau să cred – repet, că a fost pe al doilea plan, ca un gest prin care simțea că-i va mulțumi pe cei care organizau împreună cu el această ieșire. Îl înțeleg! Când aveam șaptesprezece ani, serile cântam la pian cu ferestre deschise, doream să mă aud și să fiu ascultată. Dacă m-ar fi luat și dus cineva pe o scenă în acele momente, într-o sală de concerte, oriunde, aș fi mers cu ochii închiși... Sigur, nu eram o profesionistă, un talent remarcabil, dar, dau acest exemplu, pentru a arăta cum trăiește spiritul unui om iubitor de muzică, de artă în general. Adevăratul artist când începe să cânte, nu mai știe unde se află, este aspațial și atimp în acele momente, el cântă ca un înger, înconjurat de îngeri. El simte adevărată bucurie, simte ceea ce scapă oamenilor mai puțin sensibili și mai puțin inițiați în artă. Artistul încearcă, și de cele mai multe ori reușește, să tulbure sufletele, să le înduioșeze, să le înnoobileze.

Voltaire spunea că „pentru a izbuti într-o artă trebuie s-o cultivi toată viața”. Asta și fac cei care sunt mânați de pasiune, îngerii aleși ai acestei arte! Ei vor să cânte tot timpul. Și dacă nu cântă suferă. Și dacă nu le este recunoscut efortul, suferă. Romain Rolland a citat celebra frază a lui Beethoven: „Prin suferință spre bucurie!” Dar, nu acesta este idealul timpului în care trăim, să cânti într-o stație de metrou! Civilizat ar fi ca artistul să aibă la dispoziție tot timpul spațiul sălilor de concerte, sau alte spații corespunzătoare. Îmi amintesc cum l-am ascultat pe Ion Voicu cântând în aula facultății noastre, cântând studenților de la politehnică... Dacă totuși se ajunge la astfel de experimente ca acesta din stația de metrou, înseamnă că ceva „este putred în Danemarca”! Și „Danemarca” aceasta se pare ca s-a extins, a trecut de pe un continent pe altul, fiindcă un demers similar a avut loc, în urmă cu doi ani, într-o stație de metrou din Washington. „Suma strânsă de la bucureșteni a fost de trei ori mai mare decât cea primită de celebrul violonist Joshua Bell la o stație de metrou din Washington, deși americanul a cântat cu 15

minute mai mult decât Tomescu”, aflu din articol. Ei și? zic de îndată. La ce folosește această comparație? Orgoliului nostru de oameni cu înaltă simțire? S-au luat în calcul toți factorii de care au depins cele două experimente? „Numărul trecătorilor generoși a fost sensibil mai mare în cazul artistului român”, se mai afirmă în articol. Ei și? Oamenii, cică, au dat bani nu din milă ci din admirație pentru felul în care cânta, din simțirea acelei muzici. Vai!? A cântat piese ale lui Johan Sebastian Bach și Fritz Kreisler, după informațiile din presă. Cum să nu-ți placă, cum să nu ai tresăriri lirice la ascultarea unui fragment din piesele marelui violonist și compozitor german Johan Sebastian Bach și ale austriacului Kreisler? Și cântate la o vioară Stradivarius? Trebuie să fii afon pentru a nu te sensibiliza la o astfel de muzică, cântată la un astfel de instrument și interpretată de către un violonist atât de talentat cum este Alexandru Tomescu. Constantin Noica spunea: „N-ajunge să cânti corect la un instrument. Trebuie să-i scoți sunetul secund.” Și acest tânăr violonist se pare că știe să scoată acel sunet secund.

Contextul nonconformist în care a fost susținut concertul l-a făcut reticent pe Dan Grigore. Pianistul susține că frumusețea muzicii trebuie gustată doar într-un mediu propriu, sacru, „pentru că altfel ar decădea la o simplă artă stradală”. Și nu are dreptate? Unde am ajunge dacă acest experiment s-ar produce la o scară largă de interpreți? Pentru muzică trebuie să-ți pregătești sufletul și nicidecum să guști numai câteva sunete dintr-o piesă, așa în fugă, cu sufletul la gură! Cioran spunea că „muzica ne face aerieni, subtilizând materia, anulându-ne ca prezențe fizice”. Că pur și simplu evadezi din timp! Cum ai putea simți o astfel de evadare când te afli printre cei ce trec fulgerător pe lângă tine, oameni grăbiți, ocupați, preocupați de probleme materiale, într-un spațiu rece al stației de metrou?

Muzica clasică aparține unei perioade din istoria muzicii foarte bine definită, perioada clasică. Ea a durat aproximativ o sută de ani, din jurul anului 1700 până pe la 1800. Pe atunci lumea căuta forma și

echilibrul perfect. Suntem desigur departe de aceste idealuri, în haosul lumii în care trăim! O, dacă s-ar întrevădea măcar o astfel de căutare! Dar clasicul a rămas cunoscut nouă, prin clasic definindu-se „ceea ce dăinuie mereu, ca un vas grecesc sau ca piesele lui Shakespeare”. Este ceva frumos în tot ce este clasic, ceva ce are de a face cu simțămintele noastre. Clasicul are eleganță, profunzime... și noi îl ascultăm într-o stație de metrou? Am cântat și eu la o pianină dintr-o sală de mese, dar era în orașul Weimar, leagănul culturii germane, am atins clapele unui pian la care a cântat Chopin, clapele pianului lui George Enescu din casa memorială din Sinaia; am încercat cu sfială doar un crâmpel dintr-o piesă și de cum am atins clapele am fost străbătută de un fior liric și mistic, în același timp. Au fost momente de sfințenie acelea în care au apărut sunetele prin apăsarea unor clape care păstrau amprente benefice ale măestrilor... Și noi cântăm Bach într-o stație de metrou? Bach poate fi cântat mai curând în biserici, dar nu pe străzi sau în stații de metrou.

Nu trebuie să obligăm artiștii să facă școală sau experimente cu noi, cei necultivați, sau mai puțin cultivați, ci noi oamenii trebuie să venim în întâmpinarea acestor mari talente. Trebuie să dorim acest lucru! Să căutăm sălile de concerte! Dați mai multă muzică clasică pe canale TV, la radio și oamenii, încetul cu încetul, vor prinde gustul adevăratei muzici. Învățați în școli copiii la orele de muzică o mică istorie a muzicii, o povestioară din viața unui compozitor, dați-le cunoștințele de bază, faceți-i să asculte câteva piese memorabile și vor ieși din școli cu câteva noțiuni de bază ale culturii în acest domeniu; poate unora li se va deschide gustul și vor căuta în viață sălile de concerte. Fiindcă nu există ceva mai înălțător inventat de om decât muzica pe care o deprinzi ascultând, și chiar învățând... Tot Cioran spunea: „O inimă fără muzică este o frumusețe fără melancolie”, adică o inimă rece. „Cine nu e sensibil la muzică suferă de o enormă infirmitate”.

Însemnări de cititor Scaunul harului

Gavril Molsa

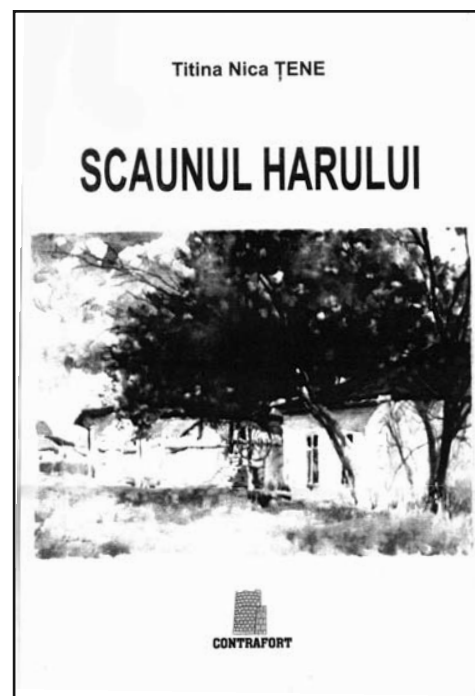
„Cu fiecare zi murim câte puțin; Așa-i viața; Vis; Întrebare; Căutare; Răzvrătire; Rugăciune; Vremelnice; Nădejdea învierii”, sunt titlurile unor poezii din noul volum de versuri a cunoscutei poete clujene Titina Nica Țene, apărut la Editura Contrafort din Craiova/2009 (54 pagini).

Titina Nica Țene, o poetă completă, profundă, sensibilă și iubitoare, care se hrănește încă cu o bucurie copilărească din rădăcina dulce și trainică a obârșiei sfinte care i-a dat viață, satul Ușurei din județul Vâlcea, cuibul și locul unde poeta și azi își mai caută pașii printre petalele de flori ale primăverii, pe ulițele satului, prin pădurile copilăriei, prin frunzele toamnelor, cu nostalgia dezrădăcinatului.

„Părinții; Casa ta; Întoarcere; Prea târziu; Mama; Lelea Floarea etc, sunt poezii de o rară frumusețe, în care bucuria reîntoarcerii la vatra strămoșească (Bucuria lucrurilor simple), se îmbină cu nostalgia

amintirilor, a trecerii și petrecerii timpului. Tristă stau pe prispa casei/nu știu încotro s-apuc/satul nu mă recunoaște,/în oraș nu mă mai duc! (Întoarcere) Poeta este însă înaripată de credința și optimismul reîntoarcerii în sânul celor de care s-a înstrăinat, pentru că ea a înțeles mai repede și mai bine ca mulți dintre noi că: „Viața asta-i doar vremelnice/, și că....,Ne ocupăm cu lucruri efemere. (Vremelnicie).

Fire meditativă și neliniștită, consecventă în formă și conținut, cu o paletă lirică variată, cu o metaforă și un ritm bine ales și melodios, noul volum de versuri a poetei Titina Nica Țene, completează strălucit șirul creației acesteia, oferindu-ne spre lectură și meditație, un volum plăcut plin de armonie și desfătare. Versul este unul simplu și curat, cu o prospețime aparte, ca o apă de izvor limpede și rece, ca o câmpie înrourată care îți umple sufletul și simțurile de mișme nebănuite, pentru că, versul poetei nu este încă atins de morbul avangardist și nici de tentațiile și moda post sau trans-

modernismului.

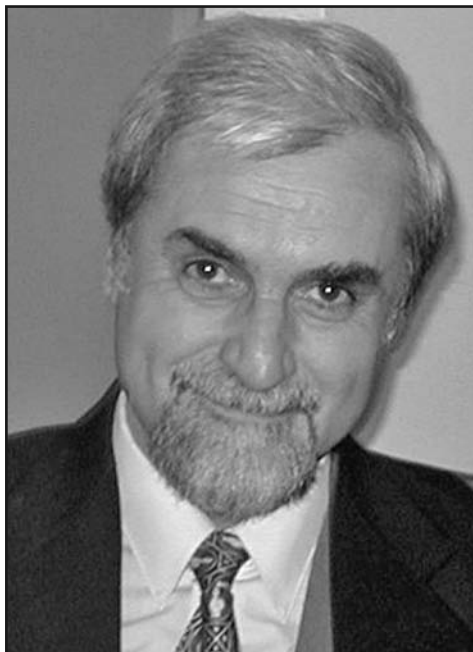
Scaunul Harului, nu este numai un volum de poeme, ci și o carte biografică în versuri, a unei poete pentru care meleagurile vâlcene, au fost și vor rămâne, leagănul vieții sale, care i-a îmbălsămat dorurile, fi-

Titina Nica Țene

indu-i întotdeauna „scaun vieții și har sufletului”, pe care poeta îl poartă cu mândrie și noblețe, cinstindu-l și binecuvântându-l prin cuvântul și faptele sale. Carte frumoasă, cinstei cui te-a scris!

Dan Zamfirache, scriitor, cartofil, informatician...

Dan Zamfirache, Elveția

Prezentare carti dedicate Indiei, scrise la Cairo si alese drept repere editoriale de catre Ministerul Afacerilor Externe cu prilejul sarbatoririi a 60 de ani de relatii diplomatice India-Romania – 14 noiembrie 2008, Sala Gafencu.

Datorita impactului IT, de 11 ani am initiat un nou mod de a lansa o carte. Este vorba de un proiect IT cu ajutorul caruia limbajul obisnuit al lansarilor de carte e inlocuit cu un altfel de limbaj – cel al Calculatorului, prin preluarea imaginilor din calculator cu ajutorului unui video proiector pe ecranul salii, exat ca la cinema.

Prima data a fost acum 11 ani la Calimanesti, in 1977 cand in urma prezentarii proiectului "Calimanesti'2000" – Monografie ilustrata pe baza unui studiu de cartofilie – am obtinut o sponsorizare si in numai 2 luni de la lansare cartea s-a tiparit, iar peste 10 luni prin acelasi procedeu am obtinut premiul III in rang de medalie de bronz la Primul For de Cartofilie din Romania, Bucuresti, Palatul Sutu.

Seria lansarilor de proiecte IT a continuat la Bucuresti in 1998, la Cartoclubul Bucuresti din cadrul Federatiei Filatelice Romane, in 1999, 2000 la targurile internationale de Numismatica de la Constanta si Brasov, si, dupa o pauza prelungita am revenit in 2008 la targurile de carte ale Libreriei NOI, Gaudeamus, targul International de Turism Romexpo, Calimanesti cu editia a doua a Monografiei si Busteni, de data asta Monografia ilustrata a Busteniului. Ideea lansarilor IT mi-a venit din dorinta de a atrage sponsori dat fiindca devenea din ce in ce mai greu sa poti scoate o carte!

Tocmai de aceea la New Delhi am pus la punc primele filme despre India pe care le veti vedea azi in premiera. Realizarile veneau dupa ce vazusem in 1999 la Singapore un soft performant de prelucrare a imaginii cu un cost de 3000 \$ IMPOSIBIL la posibilitatile noastre. Si atunci am incercat sa transform imaginile in miscare cu mijloacele modeste ale Power Pointului realizand primul film Povestea Craciunului pentru copii din ambasada, cu fulgi de nea in miscare si zapada pe care unii dintre ei nu o stiau pentru ca s-au nascut acolo unde e vara e permanenta.

Ce sa va spun bucuria primei sanii si a mosului!

A fost un succes si asa am ajuns sa performez trecand la softurile avansate Premiere 6, Movie Maker, Video Wave, Pinacle. Dar pe langa ele trebuia sa stapanesti la fel de bine Corel, Adobe Photoshop, Camtasia si tot ceea ce tine de prelucrare imagine si

Preambul

Pe Dan Zamfirache, venit în țară din Elveția, l-am cunoscut la începutul lunii iulie la „Boema 33”, unde acesta îl căuta pe Mihai Antonescu, recomandat de cineva în vederea unui contract scriitoricesc. L-a găsit, ne-a găsit și pe noi și pe ceilalți și a descoperit revista „Climate literare”. Și a făcut, cum se zice, „une coupe de fudre”. S-a reîntors la Berna, unde locuiește acum, ne-a transmis un bogat material literar și publicistic pe care, iată, începem să-l prezentăm.

IV

film. Acesta a constituit modestul meu studio de filme din New Delhi, Cairo si acum Berna, ca o continuare a activitatii informatice.

Cartile scrise la Cairo sunt rodul unei documentari timp de 8 ani, 4 dintre ei petrecuti la New Delhi intre 1998-2002, apoi continuat la Cairo intre 2003-2007, si realizate prin mijloace finaciare proprii la Cairo, parte dintre ele fiind lansate in Romania pentru prima data in maniera informatica. Trei dintre ele au o dedicatie speciala: India si Egipt, tari care m-au gazduit, doua dintre cele mai vechi civilizatii care fascineaza si azi. Iar daca toate celelalte civilizatii au disparut de mult, in India ritualurile sunt inca prezente si azi de 6000 de ani. „Indiei” si „Impresii de calatorie” sunt un modest cadou al autorului pentru tara care m-a gazduit timp de 4 ani. Cartea „Mirajul civilizatiilor si fascinatia muzeelor” are si ea o dedicatie: centenarul relatiilor diplomatice Romania-Egipt 1906 – 2006.

INDIEI. Am ales din multitudine subiectelor doar trei pe care le-am tratat in profunzime, cu multe incursiuni in istorie, dar si cu o observatie atenta, pertinenta a actualitatii, a prezentului. Informatiile generale despre New Delhi, cu care se incheie lucrarea, apar in acest context, deosebit de utile, constituind un ghid pentru viitorii norocosi turisti romani la intalnirea cu „AGRA - minunea numita Taj”, „KHAJURAHO - mit, legenda, intamplare sau creativitate?”, „Goa” si capitala.

Se spune pe drept cuvânt ca, daca vii in India, trebuie neaparat sa vezi Taj-ul.

Si, intr-adevar, cum poti sa spui ca ai fost in India fara sa treci prin Agra si sa vizitezi aceasta minune numita Taj Mahal! E ca si cum ai vizita Egiptul si nu ai vazut Luxor si Karnak, piramidele si Sfinxul, Italia si n-ai vazut Roma, Ierusalimul si nu ai trecut pe la Mormantul Sfant,... De altfel tot un mormant sfant e si Taj-ul menit sa amintea in timp dragostea nemuritoare a sultanului Shah Jahan pentru imparatesa sa sotie, Mumtaz Mahal.

Lucrarea se refera la ideea nasterii Taj-ului, legenda care sta in spatele construirii lui, materialele foslosite...

Ea ofera si o incursiune in istoria Agrei, a perioadei cunoscuta drept splendoarea mogula. Intre secolele XVI si XVII Agra a fost capitala a Indiei sub moguli, centru al artelor, stiintelor si comerțului, iar superbe monumente dateaza din acea perioada. Rareori in istorie s-a inregistrat o asa succesiune de suverani, fiecare dintre ei cu o do-

rinta de a-si gasi perso-

nalitatea intr-una din artele vizuale. Desi in ultimii ani Delhi a fost favoritul, totusi ei au rezervat Agrei si imprejurimilor ei cele mai minunate lucrari ce includ magnifice cladiri, un impresionant fort si o constructie pentru care multa lume vine in India exclusiv sa o vada: Taj Mahal!

Lucrarea se incheie cu legenda Koh-i-Noor, sau „Muntele Luminii”, piatra ce impodobeste coroana de stat a ultimului mare imperiu, am numit aici pe cel britanic (folosita o singura data – la incoronare!).

Am ales subiectul miraculoaselor temple de la Khajuraho poate si din motivul ca legenda care sta in spatele construirii lor se aseamana cu aceea a Luceafarului lui Eminescu. Descrierea completa a templelor e urmata si de consideratii asupra tehnicilor folosite in realizarea minunatelor sculpturi.

Goa – numita si Mediterana Asiei de sud vest, ofera o cultura unica, sinteza a estului si a vestului. Paradis al bisericilor si catedralelor catolice unice in Asia de sud-vest, Goa te intimpina cu plajele de la Bogmalo, Calangute, Vagador, Miramar, Dona Paula, Singuerim, Candolim, Anjuna, Colva, Mabor, Palolem, Bambolim, Cavelossim ori Caranzalem – nu degeaba – statiunea e cunoscuta drept Goa de Aur!, Mediterana Indiei!

„Impresii de calatorie” – o carte ghid scrisa pentru viitorii calatori romani ofera date interesante despre India, Roma, Efes, Emirate, Sri Lanka, Singapore, Siria, New York ori Egipt - care sa-i faca sa poriesca imediat la drum intr-o incursiune in peste 45 de tari din 4 continente incepand din Europa, continuand in Asia, Africa, Orientul Mijlociu, pana in America la New York. Si asta pentru ca au in fata destinatii de vacanta ce nu cunosc limite: India, Sri Lanka - Colombo, Kuwait, Singapore, Malaezia, Siria, Iordania, Liban, Estonia, Lituania, Letonia, Rusia, Turcia, Italia, Grecia, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, Germania, Olanda, Belgia, Elvetia,

Franta, Anglia,...pana la New York.

Un capitol special, primul de altfel al cartii, Misterioasa Indie, se refera la istoria Indiei de la civilizatia Indului pana la Indira Gandhi, legaturile romano-indiene, legendele si ritualurile sacrei Indii, religiile – India fiind tara unde se intalnesc toate religiile vechi si noi la un loc, bucataria si imbracamintea, templele si orasele sfinte, festivaluri si pana la cele mai interesante locuri de vizitat.

Lucrarile se doresc o incitare la o totala experienta asupra cautarilor de sensuri intr-o tara cat un continent, unde misterul se impleteste cu misticul pe un taram incarcat de legende si mituri ale unor vremuri indepartate ce par sa se deruleze aieva in fata noastra.

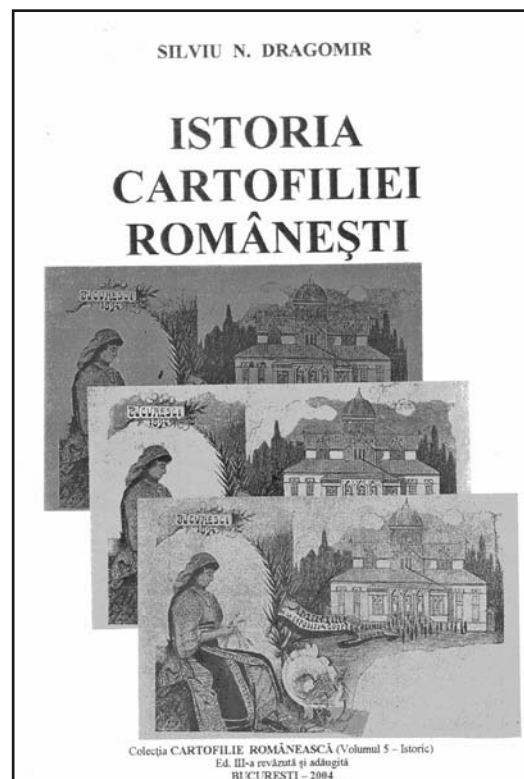
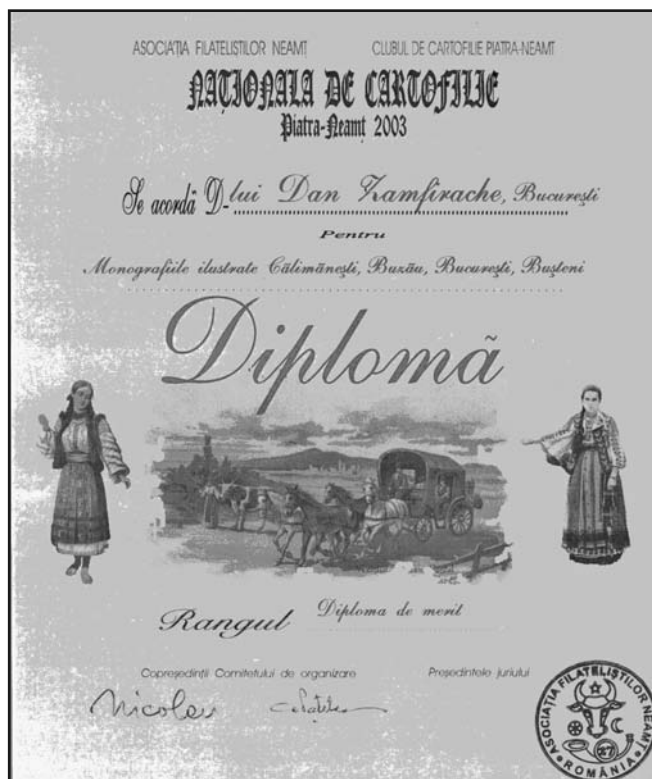
Le dedic din suflet celebrarii a 60 de ani de relatii diplomatice Romania-India.

Toate cartile sunt insotite de prezentari It pe DVD, cele referitoare la India fiind realizate in « mini-studioul » personal de la New Delhi. E o onoare pentru mine sa le lansez pentru prima data la MAE cu prilejul aniversarii a 60 de ani de relatii diplomatice Romania-India.

In 2009 la Berna imi apare un ghid insotit de o prezentare pe DVD, « Vizitand Berna », carte sponsorizata de Consulul Onorific la Zurich, domnul Dimitri Sturdza. Cartea a fost prezentata la Rm. Valcea si Busteni in 2009, bucurandu-se de un real interes din partea publicului.

Mentionez ca toate cartile mai sus mentionate sunt obiectul unor donatii la bibliotecile din Calimanesti, Rm. Valcea, Busteni si castelul Peles. « Mirajul civilizatiilor si fascinatia muzeelor », o autobiografie cu o incursiune in peste 90 de muzee din 4 continente din India pana la New York, impreuna cu 8 DVD-uri constituie material didactic in liceele din Calimanesti si Busteni.

Va urma

Gandy-Romulus R. Georgescu, un poet straniu, antitraditional...

Tenace, meticulos și răbdător, după apariția mai multor plachete de poezie, Gandy Romulus R. Georgescu ne prezintă și se reprezintă în sfârșit cu o carte completă. Ea mai înseamnă și un semnal de șase poeme la un nou volum intitulat „Gol-

tici și scriitori, unii dintre aceștia, cu ade-vărat remarcabili, când poetul încă nu-și concretizase opera. Să nu luăm decât exemplul „faraonului“ Cezar Ivănescu care afirma cu mulți ani în urmă că acesta este un „poet straniu, antitraditional, autentic,

gota poemelor“. Apărută la editura Bibliotheca din Târgoviște, „NEMAIUBITO, iubirea mea terestro-ceastă” este o carte mare nu doar ca format și grosime ci și ca fond și realizare artistică și care, în mod sigur, va da mult de furcă celor ce se vor încumeta să o abordeze în diverse forme și planuri scriitoricești. Scrisă în factură clasică, aproape impecabilă din punct de vedere prozodic (rimă, ritm, picior metric...), ea devine originală și atipică grație invențiilor ortoepice și ortografice prezente în mai toate textele incluse în volum.

Despre scriitura și postura poetică a lui Gandy Georgescu s-au pronunțat mulți cri-

surprinzător și personal”.

În continuare, în mod sigur, vor veni și alții, care din start vor avea un test greu de trecut. Căci rondeloidele lui Gandy Georgescu, dincolo de stilul, să-i zicem complicat și neobișnuit, conțin totuși un mesaj clar, direct și o ideatică, subtilă, pe multe planuri existențiale, de la metafizică și iubire până la social și mistic. Cei bine intenționați nu vor putea, însă, să nu ajungă la concluzia că avem de-a face aici cu „altceva” față de înșiruirea goală de cuvinte infantile și imbecile ce bântuie acum în așa-zisa poezie neomodernă și chiar până în aceasta.

Rugăciune lui Eminescu

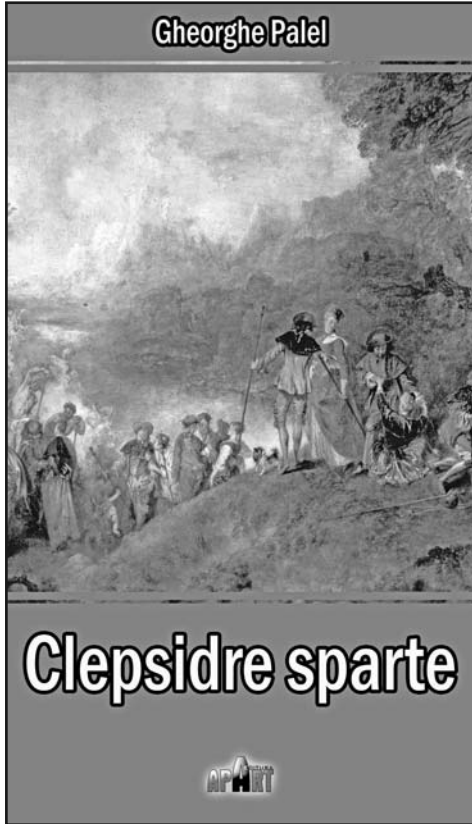
Luminează-i calea pe cărări celeste
Ce din scurta-i viață le-a privit cu dor,
Ocroțește-i faima celui care este
EMINESCU nostru cel nemuritor.

Răsplătește-l, Doamne, pe-ntemeietorul
Razelor de stele puse în cuvânt,
Lasă-i printre astre, fără margini zborul
Geniului iubirii și Luceafăr sfânt.

Lasă-i măiestria lângă floarea albastră,
Că în rostul lumii luminos a scris
Că el este însăși România noastră,
Împlinește-i, Doamne, marele său vis.

Dă-ni-l prin poemul său etern ca neamul
Românesc pe care îl iubeste EL,
Ocroțește-i dorul, răurile, ramul,
Că noi știm, o, Doamne – că gândești la fel.

Dă-ni-l viu și teafăr, cosmică idee
Ocrotind destinul bunilor săi frați,
Păstrează-i cărarea pe Calea Lactee
Și dă-ni-l în raze, pe munții Carpați.

Lasă-ni-l aproape să înnobileze
Țărmurile mării, zările albastre
Să ne ocrotească și ilumineze
În eternitate rosturile noastre.

Gandy-Romulus R. Georgescu

Rondelul unui Joc de Dumnezeu cu tâlc creiat!

(Liiin!): „Femeia se-nalță suav în Bărbat!

(Durr!): Bărbatul coboară dureros în Femeie!

Pân' nu se mai aude nimic într-Unul despre Celălalt!

Și oare cum să numim aceste frumoase morți - vidaceie (!?):

Morți fără de morminte? „O, nu-i de-ajuns ! Și e... e păcat!

Că doar îndumnezeitul lor zbor e lăsat întru de-aceie:

- Liiin, să te-nalți suav în Bărbat, măi Femeie!

- Durr, să cobori dureros în Femeie, hei Bărbat!

Clipa, prinde clipa palori de-orhidee
de la Bărbat înspre Femeie!
Și iat': Fructul Luminii e-ncheiat
întru Femeie dinspre Bărbat!

Astfel dar s-a adjudecat:

Măi suavo de Femeie, hei durerosule de Bărbat,

Zis este vouă: Joc, joc de Dumnezeu cu tâlc creiat!

Rondel când am început, Nemaiubito, proscris să te cânt!

Am trecut azi încet, tiptil-tactil prin: mormânt!

Morții m-au primit: firesc-bucuroși, ca de-al Lor!

geaba le-am spovedit-sporovoit eu că: De-Dincolo sunt!

- căci ei m-au răs, Doamne: cu răs material, blând-inco-lor!

Unul din ei semăna leit cu un străveziu-Nor –

acela carele mi-a spus că are să-Ți aducă Ție Ultimul Dor

– și, Nemaiubito, era mort și tot aș fi vrut să-l omor -

crunt – ca Unul ce De-Dincolo încă-și viu încă-ți mai sunt!

Am început dar din Infernul lor, temător, să cobor!

Dincoace, pe Bătrânul-Pământ, călcam: și mai sfiit și mai sfânt!

Și - (mi se părea?) - că voi, Viii, mă priveați: c-un Ochi ușor de Mort!

Și-atunci am umplut Golul imens-sfâșietor că-mi ești și că-mi sunt:

Urnind Piatra-aceea ca de pe Sfântul-Mormânt

și Te-am strigat: și Vânt! Și-am început proscris să te cânt!

Rondel cu:

Lumine-n delir de Tine!

Delir de Lumine,

Lumine-n delir!

Veri fără Tine:

căderi din Nadir!

mări cu ape preline:

se-opresc și se mir' (!?)

cum Lumine-n delir:

duc veri fără Tine
spr-un capăt de fir!
și-n umbre divine
m-abat să admir:
contur de morține!

(P.S.: - Nemaiubito, te-a-line:

Lumine-n delir,

Delir de Lumine!)

Rondel cu:

altă cea mai Fixă-Vreme!

Mă uit lung după Vreme –

și Vremea-aceea nu mai vine!

Ochiul, iată-L: ținta pe Drum aprig și-o aține!

- Căci numai un Punct mai stă să mă cheme!

Pun auziu-mi jos, pân' la rădăcine
și de-aici cineva (Doamne, nici nu știu cine!?)
parcă-mi șoptește-asurzește: „Nu te teme
căci vine o Vreme, ohohooo, ce mai Vreme,
nu te teme, Ținta strașnic singură ș-o-aține!”

Întind mâna! Mâna-mi întind să se-ntreme:

și Mână-mea e și parcă Nu e cu mine!

Mai rup din Inima-mi câteva noi Poeme –

și: Inima, sperietoarea, bate-zbate ca roirea-de-Albine

Nemaiubito,

căci: vine-o Vreme, ohohooo: altă cea mai fixă-Vreme!

Lanțul

Serghele Bucur

Simte că nu rămâne nimic pe hârtie din ceea ce îi trecuse adineuri prin cap. Pasajul i-a scăpat printre degete tocmai când prinsese pixul să înceapă să îl aştearnă. Se uită la ceas - ora artificială, forţată, pentru afacerişti şi bancheri şi nicidecum pentru unul ca el - cai verzi pe pereţi ... Ce grozavă i se păruse scena. Lender - prins în câteva linii, un tip retras, meditativ, un fel de Socrate pentru partea de sat în care locuieşte, singurul muritor care se ia în gură cu popa Creiţaru şi care, la petreceri „dansează" cu haina de pe el. îngrijeşte răsadurile de varză şi de roşii cu ziarul într-o mână şi săpăliga în cealaltă şi citeşte tare şi repetat rândurile, acolo unde Voica zice că nu înţelege (tu nu mai auzi ?, stă el o clipă, cu ochii mari la ea, mijind pe sub mustăţile groase). S-ar duce o fugă în pivniţă, între butoaie, să şadă turceşte, desculţ (îi place să calce pe treptele reci, troşii lăsaţi mereu sus, pe pragul uşii, cu lacătul şi cheile aruncate în el), cu cărţile de joc în colacul genunchilor, să se „bată" cu aşii (craii nu - i prezintă încredere), întorcându-i în fel şi chip, doar i-o ieşi pasenţa - o escapadă măcar, cu Zoia, fata preotului ... Vorbeşte singur, cu „ei", îi ceartă şi apoi îi ia cu binişorul şi, când crede că l-au „înţeles", scoate ţoiul cu „ochii lu' Dobrin" plin până la buză şi, ca un degustător de meserie, glogăie lichidul şi înghite puţin câte puţin, cu o mulţumire sfântă.

Voica umblă din toamna trecută înfăşurată într-o broboadă roşie, cu ciucuri mari, pe care, când a văzut-o aşa, ca pe o rusoaică, a strâns-o tare, la piept, până ce sânii ei a avut senzaţia că îl împung în-verşunaţi. Lender n-o mai slăbea; nebunul uitase că, afară, fratele şi vărul lui răzuie porcul anevoie pus jos şi că le promisese ţuică fiartă. Ibricul luase foc, degeaba Voica se căznea să scape din braţele lui; li se lipiseră gurile. Mamă-sa avusese dreptate; sufletul mare cu dragoste se ţine, altminteri zboară, se duce la alta. O cam luase peste picior, dar i-a cerut broboada să acopere masa pe care, dacă nu are somn, scrie şi el câte ceva, Voica încă nu ştie ce... Se jurase - ca la uşa cortului - că, dacă nu i-o dă, o pune peste ea dezbrăcată, să se înfăşoare apoi împreună în ditamai cuvertura ...

De undeva răzbate un cuvânt, mai multe, se lasă aşternute pe hârtie adunate în rândurile care se aşează unul sub altul. Pixul se opreşte la o virgulă, aşteaptă până ce expresia căutată i se lasă în voie, o taie şi scrie dedesubt sau deasupra alta, în fine, Lender şi dascălul trec dintr-o casă în alta cu braţele pline cu calendare, e ajunul Bobotezii, cinci zeci de mii bucate. El e episcopul şef, cu el

tratează oamenii locurile de veci, în el popa Creiţaru are încredere. Când o să ia şi pentru ei, îl bate mereu la cap Voica, pentru că are pâinea şi cuţitul în mâini !... Nebunul n-o mai slăbeşte, ibricul o să ardă cu totul, chiar a uitat că afară doi oameni lucrează şi pentru el -acuma aproape să se arunce cu ea în pat !...

la alt pix. Căldura degetelor înmuiase pasta. Lender şedea la un coniac cu Vrotea, venit la el să facă un material despre mentalitatea călineştenilor în privinţa credinţei în biserică. Ziaristul - un tip deşirat, ştirb şi cam impulsiv la bătură, notase multe şi îl pusese în poarta cimitirului, pentru o poză la reportaj. Li plăcuse la el că fumează ţigări parfumate (el n-a pus tutun pe limbă niciodată) şi pentru că şi el crede în Dumnezeu, dar că nu se omoară, adică nu este un habotnic. Mă - nchin numai în camera unde dorm, domnu' Lender, îl lămurise Vrotea scurt, printre fumurile trase adânc (se uita la nările lui, să vadă când iese otrava albăstruie prin ele). Eu nu mă închin ca toată lumea, mai ales la fiecare cruce făcută de popă, în timpul slujbei, şi nici pe stradă, dacă se întâmplă să trec pe lângă un lăcaş religios. De ce, domnu' Vrotea ?, încrucişează Lender braţele, săltându-şi-le spre umeri. Haide că m-ai făcut praf !... Păi, matale ce fel de creştin eşti, nu eşti ca noi, aştia-lalţi ? Tocmai pentru că sunt ca toţi, nu mă grăbesc să mă închin în văzul lumii, stimate domn ! Vrotea afişează o morgă oficială, gravă. Am citit undeva, într-o carte, un fel de dogmă scrisă de un mare teolog, român, fireşte, unde crezi ? Intr-o călătorie la muntele Athos !...

Acum s-a liniştit, pasajul cam aşa su-nase când tocmai se aşezase pe scaun şi scosese pixul din tocul de plastic. Mai adu un rând !, strigă Vrotea la ospătar, albăstrind aerul în jurul lor, cu jetul de fum ieşit din pieptul înalt şi osos. Observase ceva la cunoştinţa de câteva ore întâlnită: cum se îmbrăcase: cămaşă albă, cu mânecă lungă, deasupra o vestă neagră, cu nasturi aurii, bombaţi, pantaloni până, cu viuşcă subţire şi bocanci în picioare. Port hainele bunicului meu dinspre mamă, po-vesteşte Lender, mare general în primul război, pe care mi le-a lăsat cu limbă de moarte. Le îmbrăca răposatul numai de ziua unirii şi la zece mai, vă daţi seama, domnu' ziarist, ce om a fost ... Să ştiţi că m-aţi pus pe gânduri cu chestia cu închinatul ... La noi e altfel, că n-am fost până la muntele de care ziceaţi ... Istoria auzită aprinde imaginaţia lui Vrotea şi, bucuros că materialul are şanse să apară pe prima pagină, comandă al treilea rând şi îl roagă pe chelner să apese acolo, pe butonul care i-1 arată el, să-i fotografieze pe amândoi.

Pixul scrie bine, uşor, liber. li e teamă totuşi să nu fugă din nou cuvintele. Lanţul odată întrerupt pierde zalele. Scrie mai repede, din ce în ce mai repede, cum Lender şi Vrotea, prinşi cu vorba, nu văd că afară s-a făcut ziua.

lui.
Nu-l mai vreau
Nu-l mai am de-mprumut
Nu mă mai înfrupt
Plec dinspre apusuri spre înţelesuri greşite cu rost.
Plec pe unde timpul să fi fost

- Lumea rece şi îngustă-
Plec la întâmplarea nocturnă, augustă
Nu mai despici aşteptările tale,
De la picioare,
Din iarba amară a cerului, iară,

Nicolae Stelea, vâlcean vizionar

Felix Sima

L-am întâlnit în presă şi în edituri, bărbat subţire, intelectual fin, ideal, idealist, robust în suflet, înnamorat de tot ce mişcă, ecograf al sufletului al pietrei şi al nostru.

Mi-a tăcut, de curând, o scurtă prezentare, din dragoste de adevăr şi de lumina stelelor, din dragoste pentru bradul de Crăciun pe care, iată, trebuie să-l scoatem, din nou, în frigul iernii.

Din 1974, preşedintele Cenaclului Literar A.E. Baconski Bucureşti. În această calitate a organizat lansări de carte şi întâlniri cu toţi marii scriitori naţionali şi invitaţi din străinătate.

Singura profesie practică, indiferent de şcolile făcute, a fost şi este cea de scriitor. Înţelege prin aceasta: omul care studiază tot ce este „împrejurul" său şi raportează această cunoaştere norului noesc de care este guvernat. Restul activităţilor sunt decorative, neinteresante.

Debut literar, clasa a treia. Corespondenţă cu presa, radioul şi televiziunea. Ca fapt divers, în 1959, tata a cumpărat al treilea televizor din Râmnicu Vâlcea.

Se află în Bucureşti din 1969. Participă la cursuri paralele de parapsihologic, ştiinţe neconvenţionale. Organizează „Mişcarea K", cu caracter cultural. Mai târziu va fi obligat să explice ce a dorit cu aceasta...

Din 1975 realizează mai multe emisiuni ladio şi televizate. În 1982 preia rubrica „Drumul ideilor" la TV . Scrie reportaje în „Flacăra", „Luceafărul", „SLAST", proză în „Orizont" şi „România Literară", comunicări ştiinţifice, participări la simpozioane având ca teme preferate arheologia şi ascunderea prin descoperirea sensului corect, energiile libere în sanctuarele dacice, onomasiologie ramanică, energetică neconvenţională, psihologia munci torului român, fotoenergetica etc.

Aceste teme se regăsesc mai târziu în lucrările (volumele) publicate.

Pe 22 martie 1990, fondează editura la care trudeşte şi astăzi, publicând cărţi dintre cele mai necomerciale, cu autori români aproape necunoscuţi. Criteriul unic: scriitorul este un vizionar!

Debut în proză: 1980, „România Literară", „Potcoavele".

Debut literar în volum: Trestia de oţel, „Cartea Românească", 1989.

În 1979, în urma unei selecţii rigu-

roase este ales în grupul celor patruzeci de oameni de presă ce urma să editeze „Realitatea românească" Din lipsa fondurilor, proiectul este abandonat, iar Nicolae Stelea primeşte o colaborare la Agerpres. Se ocupă cu precădere de zonele deosebite geologic, turistic, folcloric ale ţării. Se documentează pentru a lucra amplă ce vizează perioada Vlad Ţepeş.

În 1994, apare primul volum dina cest studiu, „Astrologul", roman.

1999, „Bunicul de lut", proză fantastică.

Aşteaptă rândul romanul „Graniţa", „Cosora", „Neamul lui Bamă", cărţi de eseuri şi proză scurtă.

Ca poet a fost permanent prezent în media românească.

În 1995 şi 1996, invitat la Festivalul Internaţional de Poezie Struga, Jugoslavia (Macedonia).

Îi sunt traduse poezii în publicaţiile diferitelor ţări.

Custode onorific al Academiei Române la Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Nalurii. Actualmente, neinteresantă participarea.

Membru al Asociaţiei Oame nilor de Ştiinţă. Actualmente – retras din lipsa de motivaţie.

Membru al Asociaţiei Ziariştilor din România. Actual mente: neinteresat de inactivitatea acesteia.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Actualmente încă...

Membru al Uniunii Mondiale a Tuturor Românilor. Actual mente încă în ţară, încrezător în sanctuarele strămoşilor noştri prea demni.

Lista de titluri şi premii este lungă. Atâta că un premiu a fost inventat de Nichita Stănescu, deoarece lucrările erau bune dar nu corespundeau tematicii impuse. Aşa că a luat premiul I, „premiile doi şi trei neexistând". (România Literară, mai 1978).

Concluzie: Cu cât afli mai multe, cu atât te linişteşti şi doreşti să reintri în praful drumului...

Asemenea cuvinte, asemenea drumuri pe care le-am străbătut şi le vom străbate - să fie în sufletul nostru zbuciumat care nu mai cuprinde linişte.

De unde să mai vină liniştea? Din Om! Din Cititor!

Din tot ceea ce suntem! Dar mă întreb: Mai suntem? Încercăm! Şi Nicolae Stelea încearcă.

Domnul Să-l aducă Bl necuvântarea!

Poeme din volumul „Pândă la semne“

Cora Sand

De semne

M-am aşternut pe cuvintele din urmă
Ca să tac dulce-amar despre nimicul nimicu-

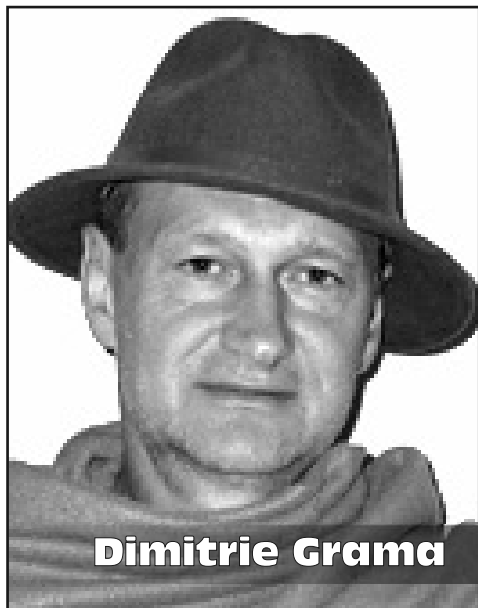
Se rupe lacrima verde de mare:
Înspre nuntă
Sorb amestec de fiare!

Femeie, rid în cer sau rădăcină

Găsim forme pentru începuturi frumoase,
Căutând clipe
În duminica dezlegării la rod.

Privind în afara zilelor,

Am acceptat moartea numelui meu.
Devenise altceva decât linişte.
Înainte de numire s-a plămădit pământul meu
În şapte zile, ani,
Cât secole,
Necuvinte.
Am înfiat în mine prima coastă.
Am înfiat în mine prima coastă.
Sunt toată
Neîncredere sau vină.
Femeie, rid în cer, sau rădăcină.

Dimitrie Grama

Dimitrie Grama
Gibraltar

Toată noaptea un vânt puternic, trăgând după el o furtună de vară, a hăituit munții Aninei, luminând din când în când Valea Mare, unde doar câte o caprioară speriată zvâcnea în sprinturi scurte de la un tufiş la altul.

Înspre dimineață norii s-au retras și din ce în ce mai rar, câte un tunet înfundat mai răzbătea până în sat, de undeva de prin Sirbia.

Apoi, ca și când cineva ar fi vrut să compenseze lumea pentru larma din timpul nopții, o liniște profundă, de mormânt, a învăluit satul, muntele și valea.

Baba Floarea nu s-a culcat, a stat „de veghe” toată noaptea, ascultând glasul liber al naturii și acum când primele raze de lumină au început să răspândească liniștea aceea nefirească, s-a ridicat cu greutate din fotoliul de piele și fără grabă a început să se dezbrace.

Rămasă doar în combinezonul lung de in, s-a îndreptat înspre oglinda venețiană care acoperea aproape jumătate din zidul

ce dădea spre „cancelarie”.

Cu brațele scurse de-a lungul corpului, femeia din oglindă se uita la Baba Floarea cu o intensitate atât de adâncă, încât îți venea să crezi că, în fond, era vorba de dragoste sau de o poruncă cerească.

„Uită-te bine la tine Babă Floareo! Uită-te, adu-ți aminte și ia cu tine această clipă, această bogăție, care-i doar bogăția ta”.

Așa-i vorbea din oglindă femeia aceea și baba o asculta, dând ușurel afirmativ din cap.

O bună bucată de timp au rămas față în față privindu-se una pe alta cu intensitate și curiozitate, parcă încercând să descopere ceva nou, ceva necunoscut, ceva important uitat în vreo zbârcitură de amintiri, dar nimic altceva nu și-au putut destăinui una alteia, decât ceea ce deja știau de o viață întreagă.

Încet, ca și când i-ar fi fost frică să nu deranjeze mirajul oglinzii, Baba Floarea s-a întors în dormitor și, fără grabă, și-a scos din dulap rochia neagră de mătase, comandată cu ani în urmă la Budapesta, rochia de moarte și, cu grijă, aproape ceremonios, și-a tras-o peste combinezonul aspru de in.

Tot fără de grabă și-a pus ghetetele, care îi acopereau cam cu două degete gleznele noduroase și apoi ducându-se înapoi la oglindă, și-a pus șiragul dublu de perle în jurul gâtului și și-a pieptănat părul alb în spate.

S-a privit încă o dată în oglindă, îndreptându-și rochia peste coapsele ascuțite și parcă mulțumită, a ieșit pe terasa dinspre curte privind dependențele slugilor, grajdul cu cei doi armăsari, privind zidurile cenușii și aspre care înconjurau totul, dând casei alura unei mici fortărețe.

După furtună

Și tocmai atunci, când baba a ieșit afară, primele raze de soare au început să sară zidurile acelea înalte, luminând timid, în galben șters, poarta mare de stejar dinspre biserică, poarta scundă, a servitorilor, ce dădea la Socacul Mic și banca de granit din spatele fântânii.

Rotindu-și privirea de jur-împrejur, Baba Floarea a constatat că aproape nimic nu s-a schimbat în cei aproape nouăzeci de ani de când ea s-a născut și în afară de mici lucrări de întreținere, nimic nu s-a schimbat de când Mihai Tzeicu a construit casa pe la 1820.

Așa a fost gândită și prețuită casa tzeiconilor de la începuturi, încât nimeni nu a mai găsit de cuviință că ar mai trebui schimbat ori adăugat ceva.

Da, nimic nu s-a schimbat în ordinea firească a lucrurilor până ieri după-amiază, când primarul Ilidiei, însoțit de jandarmul de la Oravița au bătut pe neanunțate la poartă.

Frecându-și nervos mâinile, primarul, care acum era și „reprezentantul poporului”, dupa ce și-a dres vocea de vreo două-trei ori, a glăsuit:

„Doamnă, tovarășa Tzeicu, casa asta a fost naționalizată. La fel au fost naționalizate douăzeci și cinci de hectare de teren agricol, cincisprezece hectare de viță de vie și pădurea”.

„Uite, aici e hotărârea de la raion”.

Ținându-și capul sus și privindu-l cu răceală, Baba Floarea a acceptat un plic mare și gros plin cu ștampile, după care primarul urmat de jandarm s-au îndreptat aproape tiptil de poartă și au dispărut de acolo ca și când stafia lui Mihai Tzeicu i-ar fi gonit de la spate.

Știa că vor veni într-o bună zi și la ea, deoarece aflase că deja fuseseră și la alții

ca ea, alți oameni gospodari de prin jurul Oraviței.

Baba Floarea a citit cu multă atenție, de vreo trei-patru ori, scrisoarea aceea „oficială” și mai ales a recitit uimită sfârșitul scrisorii, unde cu litere mai mici era scrisă o „Notă informativă”:

„Având în vedere vârsta înaintată a tovarașei Florica Tzeicu, deportarea sus-numitei cu brigăzile de muncă în Bărăgan și reeducarea, nu sunt actuale în acest caz”.

De asemenea, pe o foaie puțin mototolită, ca și cum în prealabil a fost aruncată la gunoi, era „declarat” că:

„Se atribuie familiei Tzeicu dreptul de folosință a trei camere și o parte din dependențe, atâta timp cât organele locale de partid consideră de cuviință”.

Baba Floarea s-a gândit că toate astea s-au întâmplat ieri, ieri înainte de furtună și nu mai aveau nici un fel de importanță astăzi.

Dupa ce a dat înconjurul dependențelor și a mângâiat fruntea armăsarilor, Baba Floarea s-a așezat pe banca de granit din spatele fântânii, privind soarele care tocmai își arăta fruntea deasupra zidurilor de la Răsărit.

Apoi, cu bisturiul lui Taica Ion, soțul ferice decedat cu ani în urmă, Baba Floarea s-a tăiat adânc, mai întâi la o incheietură și după aia, la cealaltă.

S-a întins pe spate pe banca de piatră privind cum sângele de un roșu închis, aproape negru, i se scurge pe lespedea rece.

Așa au găsit-o în dimineața aceea slugile; îmbrăcată de gală, cu vinele tăiate și cu ochii largi deschiși în soare.

Eu sunt strănepotul lui Baba Floarea și-mi aduc aminte că mama m-a ridicat la sicriul deschis al babei, spunându-mi: „Sărută-i fruntea!”

Și eu am sărutat fruntea moartă a străbunicei.

Era 1952. Aveam aproape cinci ani.

Vladimir Udrescu

Dolor

Pe sub veșminte avea
În loc de piele
O pulbere de cuvinte
Reci ca gheața

Până sub picurii ființei albastre
Străbătuse
Un orbitor drum roman
În sandalele sale
Din petice scitice

Pentru o clipă
O spumă de ceremonii celeste
I se așezase pe ochi
Ceasul contemplației încremeni
Într-un filigran înlăcrimat
De care
Mult mai târziu își aminti

Acum
Fulgî din respirația-i incendiată
Zboară ca păstăile-n vânt
Din spatele vidului apare
Și gloria lui adoptivă

Putea să tacă
Sau
Să-și taie venele

Cu toate acestea
Lăudându-se cu suferința
Și-a pus singur perfecțiunea
Pe creștet

Și deodată

Era întunecat
Fața lui un drapel negru încremenit
Ochii fiord negru de fontă
Limba sticlă de lampă afumată
La poalele incendiului

În vârful degetelor are alice
De catran
Foarte foarte subțiri
Cu privirea de oțel pe scoarța neantului
Harști taie de-a lungul
Materia

O face apoi fâșii fâșii
Precum știi
Și fiecare bobită de oarbă materie
O sparge cu dinții
Într-o celestă puzderie
De cioburi
De care și fotonii se sperie

Și deodată
În negru-i auz
Huruie vuietul primordial

Iar asta durează
Doar până-ntr-o dimineață
Când zărește în fine raze divine
De care asemeni unei maimuțe
Sufletul lui trilingv
Se agață

Ecaterina Negară, Chișinău

Sașa

Mi-ai tulburat trupul și somnul.
Deuteronomul.
îngerul meu,
Eonul în ceruri și pe pamânt pre rugăciune
lăcrimează,
Răsar albe, prea diafane, priveliști cu tăceri fixe,
Drumul acela uită neliiniștea
copacilor de pe margini,
Gândul tremură să se îndepărteze
Și visul devine fruct decojit
Si-n nopțile perforate de ceara
Foșnetul văzduhurilor
deschide-închide o carte,
Despre comentarii se spunea
la o bucata de pâine
Că sunt inutile,
Despre iubire cu o tăcere asfixiată
se mai scrie în jurnalele cotidiene,
Pe marginea paharului,
când beau apa minerală
îmi reappare imaginea unui
crăciun fără nimic.
Am putea sa nu mai vorbim despre altele,-

Sunt cântece care nu au cuvinte,
Sunt cuvinte care nu au sunet si nici esență,
Dar ce se tulbura se și limpezește
Precum ceea ce nu se mai întoarce
Și penibil, credibil nu se iartă, din faptele care
Nu se iartă,
De ce mă tulburi în continuare
am zis stării care trecea prin raza mea
subtilă, întâmplător,
Precum trece în con de umbra luna, eclipsată.

Ecaterina Negară

Extensiune

Sunt un cerc
Cu centrul în mai multe puncte deodată
Și cu raza de la Dumnezeu

Posibilități de a fi

Retrage-te!
Posibile morți există.
Trădări revelatoare la fel.
Îmi atârnă memoria ca un pește în cârlig și se zbate ca el.
Poate fi și iubirea un fel de atracție a suferinței
De ce nu? De ce nu?
Pe unde umbli, tu, pasăre a prevestirii
De nu-mi zbori măcar cântatul?
Poate fi și arma un fel de viață a cartușelor.
Poate fi și râia un fel de popor cotropitor.
De ce nu? De ce nu?
Desigur, și tu poți fi
Numai nu fără-a iubi,
Numai nu fără-a iubi...

VLAD VLAS, S(C)LAVUL DIN MINE

O SPLENDIDĂ COLECȚIE DE BIJUTERII SPIRITUALE

Corin Blanu

Întâmplarea a făcut să particip la lansarea de la București a cărții lui Vlad Vlas, în cenaclul lui Vasile Căpățână de la Centrul Cultural al MIRA. S-au expimat păreri că excelentul material adunat în carte poate și trebuie să fie prelucrat într-un roman (M. Prepeliță și...). Alții au fost împotriva, susținând că și-ar pierde din prospețime și chiar așa cum este reprezintă un roman, că în epoca noastră modernă, romanul etc., etc.

După eveniment și după lectura părții “din stânga Prutului”, mi-am “însușit”, imparțial,... ambele păreri! Textul se înfățișează prea fugitiv, prea sintetizat, spre a căpăta însușirile paginii de roman, dar este foarte viu, proaspăt și convingător pentru ca orice altă intervenție să nu-l altereze. Pe de altă parte, un roman cu un singur personaj principal și o mulțime de personaje secundare care nu fac altceva decât să-și dea toată suflarea pentru a pompa viață în personajul principal, ar însemna cam puțin față de orice exigențe artistice cât de cât specifice arhitecturii romanești.

Continuând cu „dreapta Prutului”, am înțeles, totuși, ce este cartea! Până a formula “verdictul” e cazul să explic că opera are două capitole, respectiv, în stânga

Prutului și în dreapta Prutului. Ambele întrunesc o splendidă și inegalabilă colecție de tablete a la Arghezi, Radu Cosașu, Fănuș Neagu și, de ce nu, Cioran! Citite ca tablete de sine stătătoare, subcapitolele cărții, recăpătându-și independența nativă, se constituie într-o colecție unicat, un șirag strălucitor și scăpărător!

În favoarea evaluării ca tablete a textelor pledează “dezordinea” lor, ele putând fi schimbate între ele oricum, fără a-și pierde din valoare. Ba mai mult: ceea ce strică la etichetarea lor luate împreună ca roman – cultura scriitorului și excesul de autori evocați și invocați, mulțimea citatelor elocvente, doar așa își găsesc adevărata și maxima importanță. O mostră, care sper să se impună la cel mai înalt nivel pe care îl merită observația ca atare este noțiunea, eticheta, autismul românesc! “După ism-ele de dincolo (...) am crezut fierbinte în nobila cauză a reînfrățirii. Dar scurtă mi-a fost fericirea, căci apărui un ism necunoscut de mine: autismul românesc, un fel de răceală afectivă, amestecată cu respingerea raporturilor fraterne. Gesturile ospitaliere s-au dovedit a fi mai scurte decât așteptările și aspirațiile mele.” Trebuie să fi trecut foarte tranșant prin tine fenomenul și trebuie să fi suferit foarte mult de pe urma lui ca să-

I exprimi atât de exact și de succint, atât de plastic și adevărat de dureros! Iar Vlad Vlas aduce suficiente dovezi că a suferit din destul! Și din partea cui? A noastră, a românilor săi, bineînțeles! Altfel nu ne-am putea numi români, noiăștia cu Prutul la mijloc...

Cedând tentației teoretizărilor, consider cartea lui Vlad Vlas și un original eseu, iar autorul nu trebuie să mai facă nici un efort în această direcție. Eseul său este scris la o tensiune constantă și atât de înaltă, că orice text, orice paragraf, orice fragment, poate fi citat pentru a exemplifica întreaga realitate artistică din carte – fiecare părticică are valoarea întregului, ca în holografie! Înseamnă că sinecdoca rămâne în cazul de față o palidă figură de stil! Vlad Vlas a reușit cu acest prilej o hologramă a spiritualității românești de acum și dintotdeauna.

“Să fiu înțeles bine din capul locului. Nu învinuiesc pe nimeni, nici s(c)lavul, nici comunismul pentru eșecurile mele personale, ci pentru că m-au înstrăinat de neamul meu, de Istoria și Geografia comună. Nu învinuiesc România pentru eșecurile mele personale, ci pentru abandonarea în continuare a teritoriului său, în care m-am născut. Astăzi, când basarabenii mei încearcă să-și redobândească

identitatea falsificată, Țara le refuză umărul său(...) Cine crede că-i ușor să fii reporterul propriei tale vieți, având acest s(c)lav în cârcă, greșește amarnic.”

Se zice – și e adevărat – că mama lui Vlas, o ucraineană, a spus că dacă fiul ei se simte roman, se consideră și ea româncă. Dincolo de iubirea maternă, nelimitată, eu sunt convins că și dacă ea s-ar considera ce este de la naștere, fiul ieșit din dragostea ei cu un român n-ar fi cu nimic păgubit în simțirea sa românească.

Orice revistă românească, orice publicație de-a noastră care se respectă ar trebui să reproducă pe prima pagină, în serial, toate tabletele, absolut toate piesele cu pricina. În calitatea mea de cititor, de beneficiar, mă felicit, pentru norocul de a mă fi întâmplat la lansarea din Capitala României și cred că, alături de ceilalți conaționali, ne putem bucura cu toții de cartea lui Vlad Vlas, S(c)lavul din mine, fără ca bucuria noastră să trezească nici un fel de resentimente altor contemporani. Cuvintele autorului au fost înfățișate ca expresii lexicale ale unor fapte reale trăite de el însuși, pentru ca oamenii prezentului să le afle și să mediteze, trecutul nu se mai poate întoarce, iar viitorului pe care ni-l dorim pașnic și multinațional și respectabil îi punem bazele acum.

Ion Ion

Împărțirea

O zi anumită mă chemă la voi,
la dana cu scândură ruptă,
când uzi de pe Marte veniți înapoi
cu fața albă și suptă...

A sturionilor vreme se face,
altceva nu mai contează,
sălbăticiunile cad în carmace,
Luna o zi înserează!

Vă observ cum gesturi domoale lăsați
pe spațiul fluid de topaz
și în cerescul ceas de toamnă cum dați
acustic semnalul acas’...

Femeile-l știu și se strâng împrejur,
în sat nici câinii nu mai latră,
rămas într-o parte, vreu totul să fur
în Cartea-mi cu vorbe de apă...

Clipocind lichidul se-ntuneacă greu,
tăcuți stăm pe malul pieziș.
E ceasul bărbaților care, mereu,
nisetru-l împart pe furiș!

Festin

Îmi arsesse lumina pe cap pălăria
ziua întreagă până-n apus
în cea dată de Sântă-Maria,
ziua Mamei Domnului nostru Iisus
și onomastica fratelui meu,
la undiți trăseseam în Ziua cea Mare
sub flacăra Soarelui greu
de arse metale.

Uimit la-nceput și-apoi jovial,
urmăream cumnata de căta insistent
pe ape și-n ierburi, pe mal,
pe cel ce râdea cu răs violent,
bajocoritor, prelung și precis,
fără a ști că din aer venea,
până când, amețită, ca în vis
m-a-ntrebat, cine de noi tot râdea?
Erau pescărușii cei lacomi și grei,
erau, într-un fel, prietenii mei,
iar ea cu-ndoială la mine privea...
Întâia oară în Deltă venea...

Seara, în iarba spinoasă, înaltă,
o rață sălbatic-am prins,
ieșise-n potecă și-alerga derutată,
ea, vânătoare de apă sub cerul încins...
Apoi, la corturi, la focul aprins,

sfârșind la proțap, udată cu vin,
carnea răspândea în aer puternica iză
înfrățită cu-aceea a florii de izmă
și-a știucii-n frigare,

iar noi știam că Festinul cel Mare
se-ntinsese-n Deltă, până departe...
Și mâncam toți cu foame târzie în noapte,
tainic mâncam cu miros de pelin,
îndulcindu-ne gura cu stropul de vin,
știind că Iisus dăruise bucate în Casă
și gustul de struguri chiar până pe masă!
Mâncam în noapte fructele coapte...
Și eram tineri, în optzeci și șapte!

Chemarea

În noaptea cernită de nori ca de lut
murdar de nămoale-negrite,
pe gânduri privește pescarul tăcut
Luna-scunzându-se-n negre firide
cu Steaua Polară la rând,

un val de năluci se plimbă printre stele
încurcând desenul din zodii,
Marea amestecă brize-ntre ele
ce parcă rupe firave folii
sparte sub grele cernele;

stinge țigara sub talpă de cizmă,
strânge la piept haina săracă
și pășește-n casă în mirosul de izmă
mestecând gustul de apă sărată
intrat cu vântul în tindă...

În paturi copiii în vise se zbat,
brusc nevasta vorbește în somn
și-n roșă lumină de lamp-afumat
aerul pâlpâie în semnul enorm
de Mare-n departe lăsat...

Vede ființe inerte căzute
se-așază la masă, în ceața
ce strânge noaptea-n elipsele rupte
de semi-ntuneric. Și scurt, din față,
prin geam îl cheamă la plute

bătaia și vorba-ngroșată, cuvânt
al celui trimis să vestească
furtuna ce bate în aer curând,
vrăjmaș în năvoade iar să lovească
cu-naltele valuri fierbând!

Și-adună grăbit puținele lucruri:
baltașul și traista-ntr-o mână
și în ciopârțita noapte de vânturi
vine în fug-aplecându-se-n hulă,
la vâsle ca-n multele rânduri...

Vasile Morar

Șarpele din oase

Când de sub casă șarpele a curs
Și a pornit spre mine unduit
Avea capul negru fără ochi
Aerul în jur a-ncremenit

Lepădasem nu de mult bocancii
mi-a atins gleznele pe rând
rece ca un sloi de gheață atârnat
sub colina smulsă din pământ

În picioare îmi simțeam rotula
Ca și când nu ar fi fost a mea
Îl vedeam cum sfredelește-n os
Și în os cum se încolăcea

N-am mai răbdat, l-am apucat de trup
Vrând să îl smulg ca pe o rădăcină
Intrase jumătate în femur
Dar am rămas cu pielea lui în mână

Tot mai adânc în os tot mai adânc
Ca frânghia pe lespedeaua fiebinte
Și în afara pielii ce-o țineam în mâini
Totul era la fel ca înainte

Pasărea de lemn

Pe drumul acesta trec mașini și iluzii
Printre ele și umbra mea gârbovită
Prin care abia îmi zăresc oasele
Cum ai privi mestecenii prin sită

Aud câte un os cum se sfărâmă
Sub roțile rabei ce poartă bazalt
La biserică ce se construiește în cartier
Umbra ca frunza lunecând pe asfalt

Sub sângele curs, conturul se colorează
Așchiile de os rămân împrăștiate

Umbra aleargă, eu după ea
Ca soldatul ce își poartă trupul în spate

Trecem pe lângă magazinul de sicrie
Cioplite în scândură lustruită de iască
Se așează în fiecare ca într-un leagăn
Căutând unul să i se potrivească

la în spate sicriul, îmi strigă umbra
Eu îi voi purta forma ușoară spre cruce
Pe care vom scrie un nume cu negru
Și ea, ca pasărea de lemn, ne va duce

Sequoia, gigantul florei pământeste

Corneliu Florea

Cu câteva excepții, în Nord America toate orașele, mari sau mici, seamănă între ele ca două picături de apă de ploaie. Dacă vezi câteva, mari și mici, poți să trăiești, fără să greșești, cu impresia că le-ai văzut pe toate, pentru că monotonia urbană nord-americană este indusătoare. Te izbește lipsa de imaginație urbană a nord-americanilor; totul se rezumă la câteva tipare mari și mici, multiplicare prin clonare pe tot continentul.

În contrast cu ceea ce a făcut nord-americanul, Natura Nord Americană a dăruit continentului multă bogăție și un frumos inegalabil prin măreție și varietate, Natura pe care băștinașii au ridicat-o la rang de spiritualitate divină, în timp ce marea majoritate a "fețelor palide" nu au perceput frumusețea continentului ci doar au alergat, dintr-un loc în altul, după bogățiile lui ridicându-și construcții fără gust, împănate cu firme și reclame. Dar nu toate "fețele palide" sunt la fel. Mulți au început să vadă, înțeleagă și să iubească Natura Nord Americană. Au început să o respecte precum băștinașii, să o apere de exploatare și distrugere irațională, să impună prin lege păs-

trarea ei, așa cum au găsit-o. Datorită lor au apărut Parcurile Naționale din Nord America, adevărate Sanctuare ale Divinei Naturii, în care ar trebui să intrăm desculți și pioși, cât mai des.

SEQUOIA NATIONAL PARK este un asemenea sanctuar în Sierra Nevada din nordul Californiei, care a fost "creiat" de congresul american, în 1890. După o sută de ani, mai precis în 1994, l-am vizitat și noi. Nu am să dau prea mult frâu liber emoțiilor și amintirilor care le-am trăit atunci, dar am să spun că românul care vine în California, la Los Angeles și nu urcă în acest parc al gigantilor, a trecut degeaba oceanul. A avut parte numai de forfota umană și aglomerația circulației poluate a megapolisului. Da bineînțeles, și Sierra Nevada a fost scotocită de aur de către "fețele palide", dar ceea ce i-a impresionat chiar și pe acești desperați ai îmbogățirii au fost pădurile de conifere de pe versantul vestic al munților cu vârful de zăpadă – "un a gran sierra nevada" cum a exclamat primul spaniol care i-a zărit din depărtare în 1772. Aici pe versantul vestic, într-o zonă ce se află între 1350 și 2550 de metri altitudine, umiditatea oceanului s-a unit cu crusta muntelui și au dat naștere, cu milioane de ani în urmă, la cel mai nobil dintre nobilii coniferelor, la Sequoiadendron giganteum. "Marele Arbore este cea mai mare capodoperă a Naturii ... cel mai mare dintre toate cele cu viață" a spus John Muir, cel mai aprig conservator al nobilului conifer Sequoia. De reținut și luat aminte că, gigantul conifer a fost numit Sequoia în onoarea unui conducător al mării națiunii Cherokee ("ce-rochi") care la începutul secolului XIX-lea și-a înzestrat națiunea cu un alfabet silabic ("syllabary") folosit de mii de băștinași în câțiva ani. Au scos chiar și un ziar în acest alfabet care a fost interzis în 1853, când "fețele palide" i-au izgonit pe Cherokee de pe pământurile lor. (Admirată și lăudată este democrația americană de către ignoranți, umili și parvenitori ! A nu se cenzura această propoziție liberă !!)

Mult în urmă, aproximativ acum vreo

zece milioane de ani, în timp ce dintre viitoare se desprindea specia căreia azi îi zicem umană, gigantul coniferelor existau și-n Asia și-n nordul Europei, dar după câteva milioane de ani, schimbându-se clima și câte altele, au mai rămas doar aici în Sierra Nevada, în acest parc unic și în împrejurimi, în total doar 75 de păcuri mari, dintre care unii sunt de două mii de ani în picioare !! Longevitatea lor se datorește rezistenței la foc, boli și insecte, pentru că au o scoarță densă și foarte, foarte groasă. Dușmani, numai doi: un fungus insipid și omul stupid.

În unul dintre aceste păcuri de giganti din parcul național, se află un gigant mai mare numit "General Sherman" în onoarea generalului unionist, care în timpul războiului civil american a reputat o "victorie strălucită" capturând și arzând Atlanta, după care a devastat toată Georgia !! Dar mai înainte de-a se numi așa, gigantul nostru a fost botezat, nici mai mult nici mai puțin decât Karl Marx!! ("The General Sherman was originally named the Karl Marx Tree by the communist settlers that originally inhabited the area" de la Schoenherr citire) Cinstit să fiu, cu tot riscul tuturor comentariilor vehemente ostile, eu prefer denumirea dată de colonialiștii comuniști, primii așezati în această zonă.

Trebuie să spun de ce ?? Hai, că vă spun !! "Marx-ul" care ne-a fost băgat nouă, românilor pe gât de tancurile sovietice, se deosebește mult de Marx cel adevărat, care a scris și publicat la vremea sa, despre succesivele cuceriri și subjugări a principatelor române de către armata rusă și a inferat comportamentul ei barbar față de români !! A se vedea Arhiva Marx-Engels de la Institutul Internațional de Istorie Socială din Amsterdam.

Printre giganti din lume, chiar dacă unii dintre ei sunt mai groși la baza sau mai înalți decât General Sherman, fost Karl Marx, el este cel mai voluminos dintre toți; calculat are un volum de 1.486 de metri cubi "din care s-ar putea construi 40 de case fiecare cu cinci încăperi" spune madam Wal-

dorf și Klepadlos într-un articol. Din alte surse mai aflăm că, la baza are o circumferința de 31 de metri și diagonala mare de 11 metri !! În înălțime are 83 de metri, având crengi groase de peste doi metri în diametru !! Suntem înmărmuriți în fața gigantului conifer fiindcă privindu-l spre vârf, nu ne dăm seama bine dacă el a ajuns la cer sau cerul a coborât în vârful lui să-l îmbrățișeze. El este "verde de sequoia" iar cerul "albastru de sierra nevada", el este întruparea Naturii iar cerul lumina universului !! Tulburătoare imbratisare!! Trăim impresia că ne aflăm într-una dintre cele mai mari Catedrale ale Naturii, în care ar trebui să închinăm o rugăciune pentru că a stârnit în noi o emoție atât de puternică încât ne auzim inima palpitând de bucurie. Gigantul acest este mai mult decât un Sfânt al Naturii, este aici, crește aici de vreo 2500 de ani fără să îmbătrânească !! Este aici să crească să învingă toată potrivnicia timpului și-a omului, să sprijine cerul pe care-l primește cu oxigen și aroma de conifer. Este aici de la începuturile Romei, mult înainte de Jesus Christ !! Este aici să facă semințe de giganti. Căutam, cu binoclul, printre crengile sale conurile. De ne crezut, Natura ne uimește din nou; conurile-s mici, de câțiva centimetri dar le trebuie doi ani să se maturizeze, după care, așa mature, stau liniștite pe crengile lor încă vreo douăzeci de ani până să coboare pe pământ. Este un mare simbol al Naturii geneza și existența Gigantului Sequoia, este un imn pentru universul care ne inconjoară.

În ultimul an al mileniului doi, am urcat din nou în Sequoia National Park, care între timp a fost declarat Monument Național prin semnatura președintelui Clinton. (Iată și un lucru bun făcut de mâna lui !) adăugând fostului parc încă o suprafață de 200.000 de hectare. Un act laudabil, de respect și protecție a Naturii – simplist numit mediu inconjurator - pe care o devastăm irațional, într-o agitație dementă de apocalips !

Ioan Vișan • Cușca elastică (Junimea, Iași, 2008)

Lucian Grula

În CUȘCA ELASTICĂ (ediția a II-a revăzută), prozatorul Ioan Vișan se dovedește un psiholog subtil. Dialogurile sale rafinate și elevate, pe lângă sensurile directe, posedă un halou de conotații subînțelese. Ele sunt ca niște comete care, în urma nucleului central, atrag o masă de gaze strălucitoare. Cititorul este invitat să descopere aceste sensuri ascunse ca într-un joc de rebus al stărilor sufletești. Mai putem compara dialogurile sale cu aisbergurile care au 2/3 din volumul lor ascuns sub apa mărilor sau oceanelor.

Epica romanului surprinde întâmplări și evenimente din două perioade istorice diferite: sfârșitul comunismului totalitar în România și instaurarea „democrației” capitalismului de junglă, în ambele regimuri rămânând la putere aceleași personaje sinistre din anturajul dictatorului împușcat.

Dincolo de faptele concrete petrecute, adevărata temă a romanului este problema libertății și demnității umane. La un moment dat, unul din cele două per-

sonaje principale ale cărții, Alexandru Dorian, spune: „De fapt nu caut nimic. Și totuși mă învârt ca într-o cușcă ai cărei pereți elastici îți dau impresia libertății unui pas în plus...” Într-adevăr, protagoniștii, Alexandru și Adriana, cercetători la un

laborator neurologic și bioenergetic (cu teme de excepție, de care se interesau occidentalii dar nu autohtonii), suferă îngrădirile spirituale din regimul comunist (nu pot pleca în străinătate, cu mare efort pot procura unele cărți, sunt urmăriti de securitate etc) și pe cele materiale (penuria alimentară, statul la cozile nesfârșite etc), iar în democrația instaurată, Alexandru e bătut de mineri, la București.

Prima cușcă apărută în desfășurarea romanului, care o prefigurează pe a doua, este aceea a șoricilor cobai din laboratorul de cercetări. A doua, este cușca elastică a viații noastre (tot cobai în fața puternicilor zilei) care ne oferă doar iluzia libertății, în care credem că putem face un pas împotriva destinului.

Între Alexandru și Adriana se înfiripează o dragoste telepatică, de mare puritate sufletească. Viața îi desparte, dar ei simt unde și când trebuie să se întâlnească. Ultima dată, evenimentul se petrece la Pădurea, localitatea cu natură paradisiacă, unde își începuseră carierele profesionale. Finalul rămâne deschis, dar

iubirea lor va rămâne neîmplinită. Povestea lor de dragoste, cum ar spune filosoful Constantin Noica, stă sub semnul lui „n-a fost să fie”.

Romanul lui Ioan Vișan este un poem în proză, în care metafora este la ea acasă. Pentru a sublinia constrângerile societății cu efect distructiv asupra sufletului omnesc diafan, peisajele sunt tăiate, sfâșiate, decupate. Să exemplificăm: „noaptea (...) se izbește de geam, dă se spargă și naște zorii”; „câmpul tăiat de asfalt”; „Îmi ascut pașii zornăind ca o coasă prin iarba pleșuvă”; „Roșul macilor, despicați de tăișul razei de soare, aprinde orizontul.”

Construcția epică a romanului este ingenioasă, fiecare personaj (chiar șoricelul cobai) povestindu-și alternativ trăirile. Stilul romancierului este elegant, original, cu un parfum din alt veac, departe de furia, zgomotele și teribilismele de proastă calitate care se practică astăzi.

Cartea se bucură de o prefață pertinentă a poetului Cezar Ivănescu, cel care a desoperit cu un fler aparte, viitoarele talente literare. Ioan Vișan este unul dintre ele.

Un prozator, o carte, patru cronicari (4)

George D. Piteș - un prozator neorealist și moralist

Vasile Filip

Cu ceva vreme în urmă, scriam câteva pagini despre poetul târgoviștean George D. Piteș, numindu-l "Un virtuoz al lirei". Nu știam, pe atunci, că în arborele său poetic, un mugure adormit se va trezi și va da la iveală ramul viguros al prozatorului și al traducătorului. Scriitorul George D. Piteș a avut amabilitatea și generozitatea de a-mi trimite volumele sale de poezii: "Ce dor mi-e, înger mic, de tine" (Editura Macarie, 2006) și "Valuri cu ochi de smarald" (Editura Artmontania, 2007); volumul de epigrame și caricaturi "Solstițiul de iarnă" (Editura Macarie 2006); traducerea romanului polițist "Accidentul" de James Hadley Chase (Editura Macarie 2006) și volumul de proză scurtă "O viață-n zadar" (Editura Artmontania, 2007).

Romanul "Accidentul" de James Hadley Chase, în traducerea scriitorului român George D. Piteș, beneficiază de o notă a editorului redactată de regretatul Mihail I. Vlad. Romanul polițist este, după cum se știe, un basm modern cu feți-frumoși inteligenți, charismatici, sportivi, perseverenți, justițiar și incoruptibili și cu Ilene Cosânzene șarmante, sexy, în stare să învie morții cu apă vie, desigur, dar și cu apă moartă și cu trei smicele de măr dulce. Forțele binelui au de înfruntat pe cele ale răului, zmeii firoși și balaurii reprezentativi de obsedați sexuali, de criminali în serie, de drogați, de dezaxați și de mafioți, indivizi fără scrupule, fără inimă și conștiință, care au făcut pactul cu diavolul și care, în cele din urmă, primesc pedeapsa pe care o merită.

Editorul Mihail I. Vlad remarcă ușurința cu care scriitorul român "traduce, pe cât de inspirat, pe atât de fluent", precum și "implicarea directă a acestuia în text, prin impunerea unui stil propriu, alert, antrenant, stil care îl caracterizează și îl individualizează". Ceea ce am mai putea spune, este că romanul "Accidentul" este într-adevăr un roman captivant, iar lectura lui se face fără a mai lăsa cartea din mână.

Cu volumul de proză scurtă "O viață-n zadar" trecem de la lumea basmului modern, la cruda realitate. Lumea "epocii de aur" pe care prozatorul o cunoaște atât de bine, o lume care trăiește ca să mănânce (și să se mănânce) și care duce "o viață-n zadar", este una pestriță, pusă pe căpătuială. Volumul acesta de proză scurtă vine după altele două și anume: "Pasărea Phoenix" (Editura Macarie, 2004) și "Dialog cu fața la perete" (Editura Macarie, 2004). Primul cuprinde cinci nuvele care ar putea și ar merita "să fie traduse și în limbi de circulație universală" și, de ce nu, "ar putea fi transpuse și pe marele ecran" (Mihail I. Vlad), pentru ca cel de al doilea, de un realism debordant, să-l consacre deja pe George D. Piteș, în proza românească a zilelor noastre, printre reprezentanții de seamă ai școlii târgoviștene de proză, care se mândrește cu nume ca Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Alexandru George, Tudor Jopa și mulți alții.

Atât proza originală, cât și traducerile din autori celebri ca: Claude Orval, Erle Stanley Gardner, Marc Prevost, Georges Simenon, Carter Brown, James Hadley

Chase, Mickey Spillane, Paul Kenny, Jean Bruce, stârnesc admirația și impun respect prin valoare, volum, talent, obiectivitate, realism și moralitate, întrucât "arta a avut din totdeauna o înaltă misiune morală, pe care, orice operă artistică adevărată trebuie să o îndeplinească" (Titu Maiorescu).

Scrise în Târgoviștea anilor 1987, 1988, 1989, narațiunile din volumul "O viață-n zadar" n-au putut fi publicate atunci, din motive lesne de înțeles. Văzând în zilele noastre lumina tiparului, aceste proze vin să facă dovada faptului că "într-o soțietate fără prințipuri" cum a fost cea trecută, cu toate că, nici cu cea prezentă nu mi-e rușine, "unde nu e moral, acolo e corupție" și un prozator viguros, realist și moralist, cum este George D. Piteș, este mai mult decât necesar în literatura română contemporană. Melania Cuc dă un titlu foarte inspirat cuvântului său înainte: "Proza lui George D. Piteș-un fluviu cu mai mulți afluenți" iar editorul George Ioan Cnache, într-o succintă și persuasivă notă a editorului, dă răspunsuri la întrebarea: De ce "O Viață-n zadar"?

Cele cincisprezece proze din acest volum, îl înscriu pe scriitorul George D. Piteș în marea familie a prozatorilor români realști, umoriști și satirici, începând cu Nicolae Negruzzi, Vasile Alecsandri, Ion Alexandru Brătescu-Voinești, Nicolae Filimon, Ion Ghica și continuând cu Ion Luca Caragiale, Gheorghe Brăescu, Alexandru Vlahuță, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Anton Bacalbașa, Ion I. Mironescu, Damian Stănoiu, iar în literatura internațională cogeneri fiind Anton Pavlovici Cehov, Mark Twain, O. Henry și mulți alții.

"Să ne despărțim de trecut râzând!" ar fi sfatul cel mai înțelept pe care ni-l dă prozatorul George D. Piteș prin acest volum de proză scurtă, dar trecutul de care tocmai ne-am despărțit este unul greu de uitat, iar râsul este unul amar, un fel de "râsu'-plânsu'" al lui Nichita Stănescu.

De pildă, un tovarăș Prim, priceput la toate, ca mai toți Primii de odinioară, ne învață o "Metodă nouă" de recoltare a porumbului, de altfel o metodă cunoscută de când lumea, aceea de a tăia rapid cocenii și de a-i transporta în incinta C.A.P. - ului "Zări comuniste" unde știuleții urmează a fi depănușați de harnica țărănime cooperatistă, formată din elevi și profesori, lipșiți astfel de dreptul la o zi liberă pe săptămână, precum și de dreptul de a învăța.

Ironia autorului este devoalată încă din titlu, iar biciul satirei sale are un usturător sfichi de mătase. Agitatorii strigă lozinca stereotipă "cu însuflețire", "la comandă", iar tovarășul Prim se impune mai mult "prin înălțime și prin culoarea măslinii a pielii, decât prin vocabular". ~n rândul mulțimii se aud "înjurături" și "sudalme" încât chiar soarele, îndreptându-se spre apus, spre apusul unei epoci, poartă în "colțul ochilor, o lacrimă", compătiment parcă și el pe cei mulți și umiliți.

O călătorie cu trenul poate fi un bun prilej pentru o aventură. Un tânăr filfizon își face "Iluzii" în legătură cu tânăra și ispititoare profesoară "cu bucle mari și blonde" întâlnită într-un compartiment, la vreme de noapte. Lecția dură, însă, pe

care aceasta i-o administrează, deși tardiv, îl trezește rapid din visare.

"Filozoful" pe numele său, Aristotel Tufă, se dovedește a fi un palavragiu lăudăros care primește, tot într-un compartiment de tren, o binemeritată palmă de la tovarășul de călătorie. Pălmuitul, ca-n Caragiale, pleacă în căutarea unui alt interlocutor, mai serios, care să-i asculte filozofiile construite pe "învățăturile marilor înaintași, despre univers, lume, dragoste și, mai ales, despre femei".

Domnul cu nume antonimic, Mielu Tigruescu, este "Un șef model" având numai trei calități: "este un bărbat înalt, chiar foarte înalt", "are un neg enorm pe obrazul stâng" și doar "câțiva neuroni rătăciți pe sub teasta sa pleșuvă". Cele două odrasle ale sale "aproape îl ajung din urmă ca înălțime, dar și la numărul de neuroni". Personajele, lucrate în acvaforte, par desprinse de pe simezele lui Goya: ele sunt niște caricaturi și au nume ca atare, doamnele Năvărescu și Corneluța fac trageri în amor, domni Pilescu, Păcălescu și Videscu își aprovizionează șeful sau îi fac anumite servicii și toți se mențin în funcții prin Pile, Cunoștințe și Relații (P.C.R.), prescurtarea dând și numele partidului unic de tristă amintire.

Proza intitulată "Pronosport" asemănătoare cu "Două loturi" a lui Caragiale, sau cu "Norocul" a lui Rebreanu, este construită pe speranța unui câștig neașteptat, care, prin hazard, devine realitate.

Apetisanta Lizica de la primărie vine la asociațiile de locatari și șefii de blocuri, pentru a anunța locatarii asupra contribuției în muncă pe care aceștia sunt obligați s-o presteze pentru înfrumusețarea orașului. "Comunicările" ei sunt însă un bun prilej pentru a face trocuri în interesul personal. Proza satirizează și condamnă corupția micilor funcționari din fosta societate, corupție care nu numai că a continuat dar s-a și cronicizat în zilele noastre.

La "O nuntă cu dar" sunt invitate și două prietene ale miresei Mianda, un fel de Zița lui Caragiale, pe care tovarășul primar Marinache Păpușoi din Urleasca "o dezvoțează" de tovarășul tractorist Simion Dugheană, căsătorind-o cu un inginer sadea, pe numele său, Claudiu Păstăioară. Inginerul nu o ia însă pentru nuri ei ofiliți, ci pentru "casa de la țară și pentru mașina cu șofer la scară". Mireasa îi subtilizase colegei de cameră, nu numai lucruri ținând de lenjeria intimă, ci și ceasul de mână, un cadou oferit de mama Andei, pentru reușita ei la intrarea la facultate. Ceasul avea deci o mare valoare sentimentală: "ceasul acela era zâmbetul de neînlocuit al mamei și mâinile întinse spre ea ale copilului din mine". Ceasul inscripționat cu majusculile A. T. De la Anda Totu, numele eroinei noastre, este oferit drept cadou de nuntă spre o vie aducere aminte, dar și o usturătoare mustrare de conștiință, miresei mitomane și cleptomane.

Șeful Marcu Bivolaru își invită subalternii acasă cu prilejul împlinirii celor treizeci de ani. Șeful este "un bărbat frumos, înalt, blond, cu părul făcut inele, ca un adevărat Adonis, care nu scapă niciodată prilejul de a-și pune în evidență pectoralii herculieni, creșcuți cu trudă la școala se-

veră a careului magic". Dezvoltarea sa fizică este făcută însă, în dauna unui comportament civilizat, iar subalternii, transformați ad-hoc în saci de box, scapă doar cu fuga de la o "Aniversare de neuitat".

~n vremea "epocii de aur", "Televizorul Color" era un lux pe care și-l puteau permite doar cei care beneficiau de înscrierea pe lista întocmită de Comitetul Județean de Partid, dar nu și un om cu studii superioare, inginer cu șase invenții și 15 inovații.

În renumita cârciumă "La Ivancea" un vânzător de lozuri subtilizează "Lozul cel mare" profitând de starea euforică în care se află norocosul câștigător.

Proza "Matrița" pare o argumentare a proverbului: "Cine sapă groapa altuia, cade primul întrânsa". Personajul narator, țese un covor de sute, din sufragerie până la ușă, din suma împrumutată de la C.A.R.-ul uzinei. Vecinului Partenie Gurău îi spune însă, în glumă, că are o "matriță cu care tipărește bani". Faptul este raportat la "Interne" și îi aduce pe cap glumețului, un sergent și un locotenent anchetator. Convinși că a fost doar o glumă nevinoată, cei doi fac o vizită inopinată și reclamantului, unde, stupoare, descoperă o distilerie clandestină. ~n final asistăm la o scenă plină de tandrețe în sânul familiei, jumătatea sa, văzând covorul fermecat, îl fixează pe eroul sugubăț, "cu o privire drăgăstoasă".

"Aparatul" nu este un instrument de tortură, așa cum reclamă învățătoarea ipohondră și delatoare, ci o mașină de măsurat inteligența conducătorilor de partid și a forțelor de ordine, deșteptăciune care-l aduce pe învățătorul pensionar Nicolaescu în pragul infarctului.

Costi Davidescu, om înșurat și cu trei copii, pleacă destul de des în delegație, la amanta din același bloc, dar cu două etaje mai jos. La o oră mică din noapte, după ce-i duce gunoiul amantei la pubela din spatele blocului, într-o clipă de neatenție, sună la ușa propriului apartament. Inima iubărețului nu mai rezistă șocului primit la vederea soției și craiul simte pe propria piele "Prețul unei clipe de rătăcire".

Proza acestui volum, scriitorul George D. Piteș excelând în dialoguri, în portrete caricaturale și în onomastică, este una a faptului divers, în centrul atenției aflându-se profitorii vechiului regim, animale de pradă ale faunei politice din "epoca de aur", impostori, corupți, demagogi, adulterini, delatori "scrofuloși la datorie", indivizi lipsiți de caracter și de un ideal, care trăiesc într-adevăr "O viață-n zadar".

Ei nu sunt întrecuți decât de ciocoi zilelor noastre, care se dovedesc mai răi și mai lacomi. Lumea contemporană este una a nonvalorilor, a impostorilor, a veleitarilor, a demagogilor, a îmbogățitorilor prin fraudă, este o lume a junglei sau a marilor adâncuri, unde domnește doar legea rechinelui: Mănâncă sau vei fi mâncat! Sunt convins că aceasta va fi și ideea de bază, a prozelor din următorul volum pe care-l așteptăm cu deosebit interes din partea scriitorului George D. Piteș.

Idel în dialog

De vorbă cu prof. dr. Adrian Silvan Ionescu (3)

MM: Păi, unde să mai pleci?

ASI: Atunci, nu ai dreptul să spui așa ceva, asta este țara ta și aici stai. N-ai de ce să te sature de România, nu poți să schimbi România, ce să faci, Românie americană?! Să vorbească toată lumea în englezește? Nu te poți sătura de România: este țara ta, e țara noastră!

MM: Aș pune o altă întrebare, în prelungirea celei precedente, despre modul de a gândi: ce fac intelectuali, inteligenția română?

ASI: ???

MM: ... sunt scârbiți, sunt obosiți, cum sunt?

ASI: sunt scârbiți, da, da, exact!

MM: Dar despre curenți și tendințe: noile curenți occidentale își găsesc ecou în gândirea românească? Sau, mai degrabă, copiem fără a alege?

ASI: Se copiază!

MM: Așa, în vrac?!

ASI: Da, „en gros”, fără nicio selecție. Pentru că suntem în continuare supuși modelor, asta este, începând cu secolul XIX. Iar acum suntem snobi. Se vede foarte bine acest lucru, păi, câtă lume fuma trabuc în lumea comuniștilor? – doi, trei, poate patru, numărul pe degete, unul fiind eu! Acum nu mai fumez trabuc tocmai pentru că fumează tot felul de mucoși care se cred că sunt mari „biznizmeni” și dacă ești businessman american, trebuie să fumezi trabuc... chit că el nici nu știe să-l țină în mână sau să-l taie!

MM: O altă întrebare ar fi despre cicluri în apariție-dispariție. Așadar, există un prezent continuu al culturii, că altfel am fi terminați?

ASI: Mda.

MM: Coexistă, încă, în oarecare măsură, tradiția și modernitatea, dar la nivelul istoriei, totul apare și dispăre. Cam în care etapă suntem acum, apare ceva sau dispăre ceva, e un început sau un sfârșit?

ASI: Noi cred că suntem în mijlocul unei văi, unde am coborât.

MM: Este o staționare?

ASI: Da, adică am coborât un derdeluș și încercăm să ne refacem forțele ca să urcăm un deal sau un alt derdeluș.

MM: Dar mai are intelectualul responsabilități acum în societate sau l se mai cer, mai este el solicitat?

ASI: Asta e, că responsabilități are și, în primul rând, sunt acele responsabilități intelectuale, dar, unde să le exerciți? În presă e prea puțin, rubricile culturale dispar de la o zi la alta, presa culturală este extrem de străvezie, și în ea se face multă politică, vezi Revista 22, vezi Observatorul Cultural – prea puține mai au această forță financiară care să susțină niște rubrici culturale constante și solide. Mai este România literară, dar, pentru o țară, e prea puțin.

MM: Să nu vorbim numai despre București, eu vă spun că în provincie există foarte multe reviste, chiar de literatură, unele numai de poezie, la unele scriu și eu, și sunt niște reviste foarte bune. Doar că nu sunt foarte mediatizate... ele rezistă foarte greu, prin sponsorizări.

ASI: Acolo, în provincie, le citește cineva?

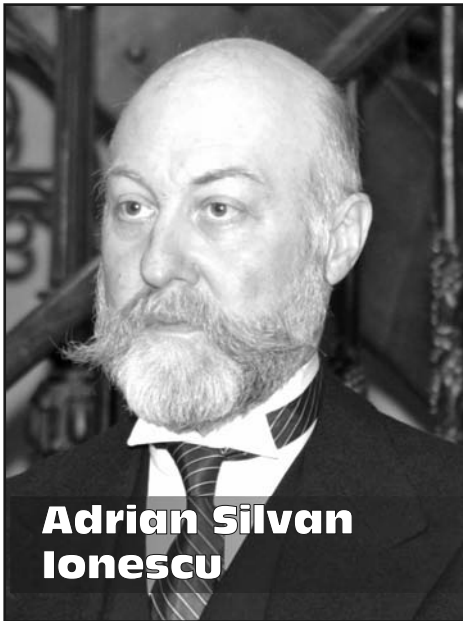
MM: Da, sigur.

ASI: Cine le citește, tot intelectualitatea?

MM: Da.

ASI: Păi, nu-i de ajuns, adică ne citim noi între noi. Nu de asta avem nevoie sau

nu numai de așa ceva, ci să avem acces ratură citită prost și care, la un moment dat, se trezesc spunându-și: „Dă-te mă, jos din abstract! De tot? De tot!”, parcă de abia s-ar fi sculat din pat și își fac confidențe și grații... partenerului! Am scris de mai multe ori acolo și mi s-a răspuns, „peste umăr”, că e o emisiune pentru tineret care vizează un auditoriu între 20 și 30 de ani și că nu este neapărat adresată profesorilor universitari cum sunt eu. Da, dar eu o ascult, că, tot mai, i s-a spus cultura

Adrian Silvan Ionescu

totul, în loc să fie vorba de Max Bruch, sau de curând prezenta un domn biografia lui Brâncuși și vorbea despre crozeul pe care l-a făcut Brâncuși, fiind vorba de ecorché, și e „ecorché” pronunțat ecorșé sau ecorșeu, și nu de „ecrozé sau ecrozeu”! Vorbește după aceea, la nici măcar jumătate de oră, o tânără despre Salzburg, deci pronunțat nu cu z, Salzburg, sau, altcineva pronunță Volksoper, nu Folksoper! – nu se poate! Adică ajunge la un post cultural cineva care n-are habar de cultură... acesta nu este un simplu serviciu, un ghișeu, acesta e chiar un loc unde se face cultură, sau ar trebui să se facă! Și, în schimb, îmi amintesc că la o emisiune de dimineață, „Crossover”, sunt puse niște domnișoare care nu se știe ce protecție au, sau pupilele cui sunt, care fac un fel de similitude

de stradă, e o emisiune care se numește „Cultura la Mall” – și vor să demonstreze că la Mall se face cultură... hai să fim serioși, ce se face la Mall, cultură? Poate gastronomică, și aia internațională!

MM: Care a fost cea mai mare nenorocire a României?

ASI: Ocupațiile – ocupațiile rusești în secolul al XIX-lea.

MM: Nu uităm și de cea romană?

ASI: Romană – nu, pentru că atunci s-a produs nașterea poporului, dintre romani și daci.

MM: Altfel nu am fi evoluat în popor, în națiune?

ASI: Asta este greu de spus, este aceeași problemă care se poate pune și cu America: dacă nu ar fi fost descoperită de Columb, cum ar fi evoluat, și cea de nord,

și cea de sud, dacă nu ar fi venit conquistadorii peste mexicani. Că, în fond, în momentul în care ajung aceștia în Peru, Imperiul Inca era deja pe cale de dispariție – de ce? Adică se mâncau ei între ei! Așa că nu ne putem gândi la ocupația romană, e vorba de ocupațiile din perioada modernă și contemporană. De ce trebuia să fie ocupată țara de sovietici și să fie desființată o Monarhie constituțională solidă, printr-o democrație de factură sovietică?!

MM: Dacă s-ar fi vrut, sistemul monarhic ar fi continuat, dar, de fapt, am fost lăsați cadou...

ASI: Dar a întrebat cineva națiunea, că aceasta era foarte hotărât monarhistă? ! În momentul în care, chipurile, se puneau la cale toate acestea, partidul comunist era de numai câteva sute de oameni, nu cred că erau o mie!

MM: A fost o cacialma istorică.

ASI: Bineînțeles, toată sfera de influență... tot interesele majore ale marilor puteri au dictat și această schimbare. Prin faptul că noi am fost jucați la masa de zaruri a mai-marilor lumii, a lui Churchill, a lui Stalin și a lui Roosevelt, consecințele se văd astăzi. De aceea suntem marginalizați, de aceea nu avem o cultură suficient de bine cunoscută în exterior, pentru că acest lucru nu se întâmpla în secolul XIX sau XX. În „Illustrations” sau în „Monde Illustré” se scria adesea despre Țările Române, iată, Adolph Willcock face în 1848 „Albumes Moldo-Valach”, publică literatură populară prin intermediul lui Alecsandri... eram cunoscuți! Jules Michelet, Edgar Quinet vorbeau despre România, adică nu eram așa, în vânt!

MM: A existat o carte care v-a schimbat cursul vieții?

ASI: Aici e greu de spus, după ce ai citit foarte mult, să alegi o singură carte... dacă-mi aduc aminte, se mai pune problema asta, alegeți zece cărți cu care să puteți trăi o perioadă nelimitată pe o insulă pustie?

MM: A, nu, nu în sensul acesta, eu, de exemplu, nu aș lua nicio carte, eventual aș scrie acolo.

ASI: Adevărat, dar sunt câteva cărți pe care le îndrăgesc: Crimă și pedeapsă, Război și pace, Education sentimentale, Voyage dans l'Orient a lui Gerard de Nerval, apoi americanii, de pildă Walt Whitman – Firele de iarbă – m-a impresionat și inspirat foarte mult, eram în post adolescență, dar la mine adolescența a fost mai îndelungată, mă apucasem să scriu poezii ca Whitman.

MM: Dacă ar fi să vă întreb ce altă întrebare să vă pun, care ar fi aceea?

ASI: Nu cred că ar mai fi... dacă nu să mai vorbesc, eventual, despre toate acele călătorii de reînscenare, „mimetment”, adică, și despre Asociația 6 Dorobanți, care și-a propus să comemoreze tradițiile Regimentului 6 Dorobanți „Mihai Viteazul”, care a fost una dintre cele mai prestigioase unități ale armatei române. Entuziaștii care au pus bazele acesteia, istorici și colecționari, tocmai aceasta au vrut, să rețrezească acest sentiment de demnitate și prețuire a tradițiilor militare românești, pentru ca tinerele generații să cunoască momente importante din istoria națională și să o respecte ...

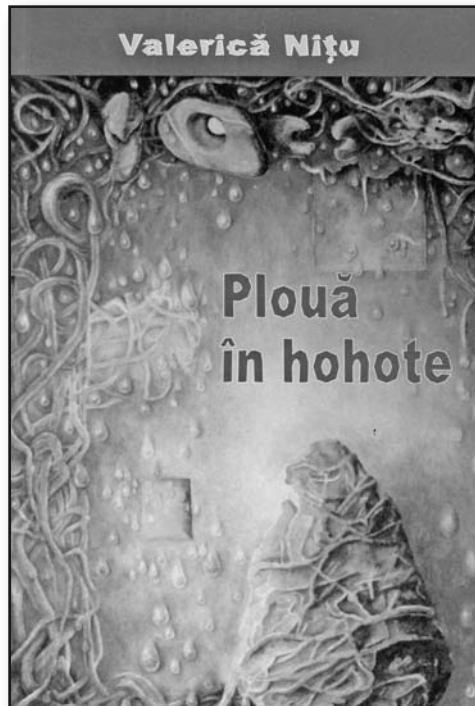
MM: Cititorii vă pot găsi la adresa www.6dorobanti.ro și vă vor mulțumi, așa cum o fac și eu...

Valerică Nițu, plagiatorul de la Târgoviște

Dragă Ion Iancu Vale,

De curând mi-au încăput în mână două cărți recent publicate de către Valerică Nițu, directorul publicației „Impact”, care apare aici, la noi, la Târgoviște, și pe care aceasta o conduce în continuare chiar dacă, de câțva timp, teoretic, a transferat direcțiunea altcuiva. Cunosându-l pe acest om am vrut să văd dacă e la fel de „bun” în poezie (eu fiind un consumator în-veterat de asemenea gen literar) cum s-a dovedit a fi în afaceri, presă sau politică.

Citindu-i cărțile, ceva mi s-a părut suspect. Căci, în mai multe locuri, versurile lui mi se păreau cunoscute. Și la un moment dat m-am dumiruit. Era vorba de poemul „Pădurea toamna”, pe care tu l-ai publicat pentru prima oară în volumul colectiv „Diademe ale timpului nostru”, editat în 1979 și mai apoi în 2004 în cartea „Înger sechestrat”, poem pentru care eu am făcut o adevărată pasiune. Incitat, m-am pus pe treabă, am citit și am studiat cu atenție și am ajuns la concluzia că „poetul” Vali Nițu te-a plagiat, copiat, pastişat, furat etc., poți să-i spui cum vrei, pentru că fiecare dintre acești termeni este valabil. Astfel, în cartea sa de versuri intitulată „Polen de gând albastru”, chiar și titlul reprezintă un vers din poezia „Rânduri pentru cân-

tec” cuprinsă în cartea ta intitulată „Înger sechestrat” și tipărită, deci, cu 5 (cinci) ani înainte de apariția cărților lui V.N. Aceasta („Înger sechestrat”) este o carte care conține poezii, după câte știu eu, scrise exclusiv până în 1990. Multe dintre ele au fost publicate în reviste de cultură ale vremii, în țară, iar după '90 și în străinătate. În continuare, în cartea sa de versuri („Polen de gând albastru”), în paginile 47, 69, 71, 102, 103, 110 și 142, V.N. inserează poezii „personale” în care, în

procente diferite, introduce versuri, din câte una sau două poeme de-ale tale.

Și raptul poetic, pentru că i se poate spune și așa, culminează în volumul de proză scurtă „Plouă în hohote”, publicat simultan cu cel de versuri amintit mai sus. Aici, în textul de la pagina 108, „Uitând să se lase uitării” (titlul este creat dintr-un vers al unui poem dedicat de tine lui Nichita), copiază versuri din 5 (cinci) poeme din volumul „Înger sechestrat”.

În cel de-al doilea text, cel de la pa-

gina 115, „Universul abia născut”, în procent de aproape 90% sunt versuri din alte 8 (opt) poeme din cartea ta, la care V.N. intervine doar prin prepoziții sau alte cuvinte de legătură, inversând sau schimbând pe ici, pe acolo, versurile tale pentru a le da formă de poem în proză. În total, în cele două cărți ale sale, plagiatorul de la Târgoviște, îți folosește 18 (optsprezece) poeme.

Spre edificare, anexez alăturat, în facsimil, pentru început, doar textul „Universul abia născut” deîmpreună cu poemele plagate și promit că voi pregăti-reveni și cu celelalte poeme în cauză, pentru că este inadmisibil ce se întâmplă, tu urmând a proceda cum vei crede de cuviință.

De notat că V.N. a anunțat că foarte curând va tipări o nouă carte de versuri în care, probabil, își va continua incalificabilul gest. Așa că, atenție, și pentru alții! Probabil că nu doar tu, în cele două cărți publicate până acum ești singurul păgubaș.

Aș putea continua cu o pledoarie despre cinste, morală etc., dar știu că ar fi în van, pentru că pe nimeni nu mai interesează. Așa că aștept cu nerăbdare reacția ta, sperând să nu te comporți în continuare ca un fraier colit.

Un anonim binevoitor

Luptătorul dormind o dată acasă

săcâitor tictacul lung al ceasului
mai lasă-mă, mamă, să dorm
n-a spart încă oul
în cuibul moale al timpului
și nimeni nu sună alarma
mai lasă-mă, mamă să dorm.
căci, la nevoie, și nespălat pe față
voi găsi la timp cuiul cataramei

Ca un Izvor poetul

lăcrimează un înger
sechestrat sub o stâncă
și osteniți drumetii
îngenunchează în fața lui
frângând grumazul
lung al setei

Necesara sosire

vin de departe iubito
cu sufletul plâpând și trupul flămând
dintr-un univers
abia născut încă sosesec
unde am rătăcit fără busolă și hartă
negăsindu-te la nici o poartă
neafându-te în nici o soartă
o, au trecut atâtea ani nelumină
de când nu te mai știu
tâmplă firavă de cer albastru
de aceea vreau acum tot o gură să fiu
palmele mele să aibe gură
umerii mei gură să poarte
călcăiele mele gură să fie
să nu obosesc devorându-te
vin de departe iubito
dintr-un univers
abia născut încă sosesec
sunt mulți ani nelumină de când
obsedantă te port
ca pe moarte în gând

Universul abia născut

E săcâitor tic-tacul lung al ceasului care nu mă mai lasă să dorm în cuibul moale al timpului. Nu mă lasă și, chiar nespălat pe față, găsesc la timp cravata ce mă înlănțuie ca un lasou subțire în jurul gâtului. Mai matinal decât dimineța e duminica zborurilor mele ce m-a rugat să o ajut la îmbrăcat. I-am pus cercei strălucitori în urechile de lut proaspăt și i-am desenat numele pe sâni toropiți de dragoste. Pe buze i-am așternut splendoarea roșului de mac și pe pantece am presărat rouă, descântându-i pentru rodnicie. Era atât de frumos gătită! Ochii mei erau ca niște fâlci de lup și mi-am zis cu teamă că ea nu trebuie lăsată liberă. Am zăvorât-o în mine și am plecat liniștit la drum. Ea parcă lăcrima ca un înger sechestrat sub o stâncă și, ostenit de drum, am îngenunchiat în fața ei. I-am spălat trupul cu buzele și am rugat-o ca nici cea mai curată mână să nu o atingă căci voi muri otrăvit, chiar dacă numai în vis trupul ei voi săruta. Nu mă voi dezbrăca de tine, iubito! Este înfricoșător să te stii gol! Acum voi pleca în carul meu de foc spre o noapte albastră unde voi măcina dorul la morile soarelui prefăcându-l în pulbere solară. Voi călători departe într-un univers abia născut, unde voi rătăci fără busolă și hartă. Negăsindu-te la nici o poartă voi înțelege că sunt singur în universul abia născut.

Notă: Textul „Universul abia născut” face parte din cartea lui Valerică Nițu „Plouă în hohote”. Poemele care-l încadrează fac parte din volumul lui Ion Iancu Vale, „Înger sechestrat” versurile evidențiate fiind cele copiate de V.N. Cele două sublinieri din poemul în proză reprezintă versuri plagate din alte două poeme neincluse în acest grupaj.

Pregătire de plecare

mai matinal decât dimineța
i-am spus e timpul pregătește-te
duminică a zborurilor mele
ea m-a rugat să o ajut la îmbrăcat
atunci i-am pus cercei licăritori
în urechile-i de smalt parfumat
să îi ghicesc și să îi adulmec
de departe și pe întuneric făptura
i-am caligrafiat numele
pe sâni toropiți de dragoste
să nu-i uite gura mea silabele
i-am presărat rouă pe pantece
și i-am descântat pentru rodnicie
ce frumoasă era iubita mea
gătită astfel
fâlci de lup ochii mei se făcură
și mi-am zis cu teamă
ea nu trebuie lăsată liberă
ea nu trebuie lăsată...
am zăvorât-o de aceea în mine
și am plecat liniștit în drum

Patos

uită-te
cât de frumos
a devenit trupul tău
ți l-am spălat cu gură
nu lăsa
nici cea mai curată mână
să ți-l atingă
căci voi muri otrăvit
chiar dacă numai în vis
ți-l voi mai săruta

Declzie

voi pleca în carul meu de foc
într-o noapte albastră
spre Tiahuanaco
unde voi măcina dorul
la morile soarelui
prefăcându-l în pulbere stelară
cu care îmi voi tămădui
rănile nesomnului
mai apoi înger damnat
voi smulge din chimirul lui Zamolxe
flori de sângele voinicului
și le voi dărui fecioarelor aztece
bucurându-l pe Quetzalcoatl

Calul, un animal puternic, înțelept și util (5)

Claudiu Dulcă

Celebra bătălie de la Waterloo a adus pe scena sa încă doi cai speciali, pe cel al ducelui de Wellington și pe cel al lui Napoleon.

COPENHAGEN, roibul războinic al lui Arthur Wellesley, duce de Wellington, a beneficiat în timpul vieții de adulația pe care numai cai de talia lui Arkle, Red Rum și Desert Orchid o primesc în zilele noastre. Avea o statură de peste 1,52 m, un Thorou-

Pe piatra funerară poate fi citit un cuplet dintr-o poezie comemorativă, „Epitaf”, scrisă în cinstea sa de către R.E. Egerton Warburton. Iată ce a scris ducele despre el: „Poate că există și cai mai rapizi, fără îndoială, dar ca energie și rezistență, nu am văzut niciodată pe vreunul care să-l întrecă”. El l-a purtat pe duce în bătălia de la Waterloo timp de 30 de ore, fără oprire!

Napoleon, în aceeași conjunctura istorică, se afla călare pe calul său alb, care purta numele de **MARENGO**. Marengo a

de lângă Ely, la vârsta de 27 de ani, dar acesta nu s-a dovedit a fi un experiment reușit. Marengo a murit la vârsta de 38 de ani. Scheletul lui, mai puțin o copită, a fost depus la Muzeul Național al Armatei din Sandhurst. Copita a fost transformată într-o tabacheră și a fost prezentată ofițerilor Brigăzii de Gărzi de către generalul Angerstein.

Cel mai faimos dintre eroii din Christendom a fost Ruy, sau Rodrigo, Diaz, conducător al Reconquistei, mișcare care a

Cidului a strălucit prin vizorul deschis al coifului sau, cu o „lumină nepământească”. Apariția fantomatică pe calul alb, galopând în fruntea oștilor tăcute, i-a pus pe fugă pe mauri care strigau că Cidul a înviat din morți. Spaniolii i-au nimicit fără milă. Cidul a fost înmormântat la Mănăstirea San Pedro de Cardena, lângă Burgos, cu toate că trupul său a fost mutat la Catedrala Burgos. Babiaca nu a mai fost încălecat niciodată. El a murit doi ani mai târziu, la vârsta de 40 de ani.

Copenhagen ■ Arthur Wellesley

Marengo ■ Napoleon Bonaparte

Babiaca ■ Cidul

ghbred tipic al începutului de secol XIX, păstrând și caracteristici evidente de cal arab. Pedigriul său păstra linii atât de la Darley Arab cât și de la Godolphin Arab. El a fost urmașul lui Meteor, la rândul său un fiu al lui Eclipse, care s-a clasat pe locul al 2-lea la Derbiul de la Epsom. Mama sa a fost Lady Catherine, calul de luptă folosit de Generalul Grosvenor la asediul Copenhagăi. Wellington l-a cumpărat în Spania, în 1812, de la Sir Charles Stewart, folosindu-l atât de-a lungul campaniei peninsulare cât și la vânătoare, împreună cu o haită de copoi aduși din Anglia. Copenhagen s-a făcut îndrăgît de către trupe saluând detașamentele militare cu nechezături însuflețite, însă cealaltă curiozitate a lui – obișnuia să lovească cu copită pe cel care se apropia prea mult – îi asigură același respect ca și cel de care se bucură soborul său stăpân. „Ziua cea glorioasă” a lui Copenhagen, de care s-a bucurat împreună cu stăpânul său, a fost 18 iunie 1815, data bătăliei de la Waterloo, care a dus la înfrângerea definitivă a vechiului inamic al lui Wellington, Napoleon Bonaparte. În ziua premergătoare bătăliei, ducele l-a călărit pe Copenhagen între orele 10.00 - 20.00, aproape fără nici o pauză. Pe 18 iunie l-a călărit timp de 15 ore, timp în care a preluat controlul total asupra bătăliei, galopând de la o poziție strategică la cealaltă, pentru a-și sprijini și încuraja trupele. Când, la sfârșitul zilei, Wellington a descălecat, Copenhagen a avut suficientă energie să încerce să îl lovească, ratând doar la câțiva centimetri, scapă din frâu și refuză să fie prins timp de o jumătate de ora. Copenhagen a murit în 1836, la vârsta de 28 de ani, fiind înmormântat cu onoruri militare la Stratfield Saye, reședința de la țară a ducelui, de la Hampshire.

fost importat din Egipt în anul 1799, pe atunci în vârsta de 6 ani, după bătălia de la Aboukir și a fost probabil crescut în faimoasa crescătorie El Naseri.

Avea numai 1,45 m în înălțime dar era tovarășul perfect pentru Napoleon, care era corpulent și avea picioare scurte, iar conform spuselor stăpânului calului, Generalul de Caulaincourt, era dur cu caii săi, nefiind nici cel mai elegant dintre călăreți. Se spunea că Napoleon călărea pe o distanță de 80 de km de la Viena la Semering înainte de micul dejun, și de mai multe ori a parcurs cei 129 de km dintre Valladolid și Burgos în cinci ore. Se pare că Marengo avea o constituție extraordinară. Era iute, ușor de manevrat, absolut neclintit în bătaia puștii și curajos - o calitate care nu-i lipsea nici stăpânului său imperial, a căruia apariție în momentele de criză regropa și inspira trupele, în mod invariabil.

Rănit de 8 ori în cariera sa, Marengo l-a însoțit pe stăpânul său în bătăliile de la Austerlitz (1805), Jena (1806), Wagram (1809), și în final la Waterloo (1815). El s-a numărat printre cei 52 de cai care au alcătuit crescătoria personală a lui Napoleon în timpul nefastei campanii rusești din 1812 și a supraviețuit îngrozitoarei retrageri de la Moscova. La un moment dat, s-a năpustit asupra unui iepure pe un drum înghețat, aruncându-l pe împărat jos din șa. Vestea căderii acestuia a dus la scăderea moralului trupelor și a fost văzută, în general, ca o prevestire a dezastrelor viitoare. Marengo a fost capturat după batalia de la Waterloo și luat în Anglia de către lordul Petre, unde a fost cumpărat de generalul J.J. Angerstein al Gărzilor de Grenadier. El a fost dus la crescătoria din New Barnes,

încheiat cei 700 de ani de ocupație a Peninsulei Iberice de către mauri. Ruy Diaz, cunoscut de prieteni dar și de dusmani drept El Cid (Cidul), Lordul sau El Compeador, Războinicul, s-a născut la Vivar, în apropiere de Burgos, Castilia, în 1040. Un soldat profesionist, nemilos, el a intrat în legendă drept erou, salvatorul țării sale. Faptele sale eroice sunt celebrate în epicul secol XII - Poema del Cid, și mai târziu, în 1512, în Cronica Particular del Cid.

Amândouă ne povestesc despre Cid și **BABIECA**, calul alb care l-a însoțit în campanii 30 de ani. Calul era un dar de la nașul Cidului, un preot cunoscut ca Peyre Pringos, sau „Grasul Pete”. Acesta i-a oferit tânărului posibilitatea de a alege cel mai bun mânz, în spiritul casei spaniole, cum era și cea a Carthusianilor din Jerez de la Frontera, unde domnea tradiția creșterii cailor. Tânărul a ales un animal mic și slab, făcându-l pe preot să exclame: „Babiaca!” („Stupid!”). Cu acest nume calul a devenit celebru. Un cal ideal de război, Babiaca a fost ceea ce astăzi numim un Andaluzian. Cu toate că acesta creștea în greutate, nu avea mai mult de 1,52 m. Era receptiv, agil și plin de „brio escondido”, inteligentă, ceea ce îi dădea iuteală și curaj. Cidul a murit în 1099, la Valencia, care era sub asediu. Conștient că vestea morții sale ar putea să slăbească moralul oștilor sale și să încurajeze dușmanul, a dat ultimul său ordin.

Acesta era ca trupul său să fie legat în șaua lui Babiaca, cu armura strânsă și sabia ridicată în mână fără viață, el și-a condus în liniște călăreții în afara orașului, spre tabăra maurilor, chiar la miezul nopții. Cavalerii erau îmbrăcați toți în alb, purtând steaguri albe și, se spune că fața

Caii Liberi

Dan Verona

Prin lumină, ascultați caii liberi fără șei și de rouă înrouați trec ușor ca niște zei Caii liberi alergând neloviți de bici și fier Cerul trag peste pământ și pământul trag spre cer.

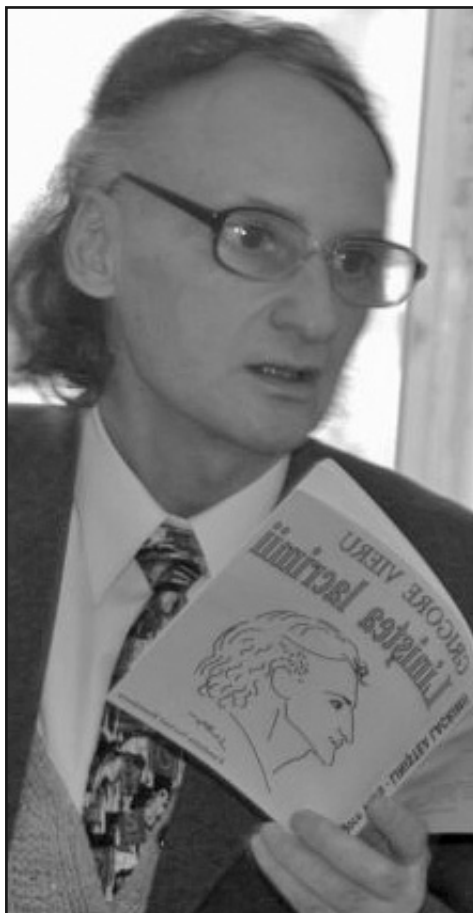
Când se-aud din zări venind Ninge pe pământ cu flori Caii sunt ca un colind Caii sunt nemuritori.

În galop prin viața mea ei străbat un drum de Rai Și nu-mi pot imagina lumea asta fără cai Cântec dulce murmurat caii trec în pas ușor Doar cu sufletul curat poți privi în ochii lor.

Și cum trec cu coama-n vânt Zei puternici și cuminiți Parcă vin de dedesubt Dintr-un sat de la părinți.

Pe când noi nici nu eram caii liberi au băut Fără șei și fără ham din izvorul neînțepat Cine n-a știut păstra caii liberi peste veac Are inima mai grea și-i la suflet mai sărac.

Luminează pe pământ Mersul lor voievodal Caii liberi nu se vând Caii sunt un ideal.

Concursul Internațional de poezie „Grigore Vieru”

Concursul de poezie purtând numele marelui poet Grigore Vieru se desfășoară în cadrul Festivalului Internațional „Grigore Vieru”, care va avea loc în perioada 9-12 octombrie 2009 la Iași și Chișinău, în organizarea Editurii „Princeps Edit”, a Primăriei Iași și Primăriei Chișinău.

Concursul își propune descoperirea și sprijinirea tinerilor poeți de limbă română din România, Republica Moldova și din toată diaspora.

Pot participa tineri poeți până la 30 de ani, care nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor din România sau ai altor uniuni de creație și care nu au volume individuale publicate.

Manuscrisele, constând într-un volum de autor care nu trebuie să depășească 100 pagini, scrise pe computer, corp 14, în două exemplare, se vor trimite pe adresa: Editura „Princeps Edit” Iași, Str. Păcurari nr 4, Cod 700515, Iași, jud. Iași, până la data de 20 septembrie a.c., data poștei.

Lucrările se vor juriza după un motto la propria alegere a concurentului și care va fi trecut pe

plicul de pus la poștă și pe fiecare pagină prezentată în concurs. Lucrările vor fi însoțite de un plic închis ce se va introduce în plicul mare cu lucrările și va purta același motto, iar înăuntru datele personale ale concurentului: numele, data nașterii, profesia, adresa exactă, telefonul, e-mailul și o scurtă prezentare a activității literare. Pe plicul mare, în loc de numele și adresa concurentului se va trece doar moto-ul.

Juriul, format din personalități marcante ale literaturii române de dincoace și de dincolo de Prut, va acorda următoarele premii:

☞ Marele Premiu „Grigore Vieru”, constând în publicarea cărții premiate în 500 exemplare;

☞ Premiul I – 500 lei;

☞ Premiul II – 400 lei;

☞ Premiul III – 300 lei.

La acestea se vor adăuga premiile unor importante reviste literare din România și din Republica Moldova.

UZDIN 2009

În perioada 24-31 iulie 2009 a avut loc la Uzdin „Festivalul de literatură al românilor de pretutindeni”. În decurs de aproape o săptămână, această localitate, considerată „cel mai de vest bastion al românismului”, deja foarte notorie în rândul oamenilor de cultură români de peste tot, a fost gazda mai multor acțiuni culturale, sportive și de divertisment la care au participat mai mulți români din Serbia, dar și din afara granițelor sârbești.

Din Târgoviște a fost prezentă o delegație de 10 persoane, care prin implicarea lor, atât culturală, cât și materială la tradiționala manifestare, a stârnit reacții vii de apreciere și mulțumire din partea celor prezenți, exprimată la scenă deschisă. Dar despre toate cele petrecute acolo veți afla în numărul viitor.

IIV

S.C. SABIN PROD S.R.L.

Abator • Carmangerie • Fabrică de cherestea

Comuna Pietroșița, situată în nordul județului Dâmbovița (pe DN 71 spre Sinaia), nu este doar o veche și pitorească așezare de interferență și leagăn de cultură sau patrimoniu național. ea reprezintă și un loc unde, în ultima vreme, importante firme comerciale ridică ștacheta economică a zonei.

Una dintre acestea este **S.C. SABIN PROD S.R.L.**, care prin **Abatorul** și **Carmangeria** amenajate conform standardelor europene, asigură în județ, și nu numai, livrări de carne și produse din carne de cea mai bună calitate la prețuri accesibile, **ANTICRIZĂ**.

De asemenea, firma amintită, deține și o **Fabrică de cherestea**, ce prelucurează în condiții optime, ieftin și prompt, material lemnos de esențe și mărimi diverse.

Cei interesați se pot adresa la telefoanele **0723 692 956**, **0723 682 942** și fax **0245 778 164**.

Folosiți serviciile firmei S.C. SABIN PROD S.R.L. și categoric nu veți avea decât de câștigat.

La Târgoviște,

Curs pentru bibliotecarii școlari

Manuela-Elena Dragoș

La inițiativa Bibliotecii C.C.D. Dâmbovița, Biblioteca Pedagogică Națională (BPN) „I.C. Petrescu” din București, a realizat cursuri de formare profesională pentru bibliotecarii școlari din județul Dâmbovița.

Cursul a avut ca temă „Organizarea și administrarea bibliotecilor școlare”. Formatori au fost directorul BPN „I.C. Petrescu” – București, Carmen – Leocadia Pesantez – Pozo și Mihaela Chiribucă, bibliotecar metodist (coordonatorul cursului). Obiectivele programului au fost

școli deschise a bibliotecii, abilități pentru identificarea nevoilor și a motivației elevilor, realizarea situațiilor de învățare în bibliotecă, abilități în realizarea proiectelor informale – nonformale, abilități de dezvoltare, de demultiplicare și diseminare a experienței de formare. Evaluarea participanților a fost realizată la sfârșitul fiecărui modul de curs prin chestionare de evaluare a cunoștințelor. Au participat și finalizat cursul 41 de bibliotecari școlari din județ.

Concluziile desprinses în urma cursului vizează necesitatea și utilitatea acestuia, bibliotecarii dobândind noi

analiza critică și constructivă a documentelor școlare necesare bibliotecii școlare, competențe în dobândirea informațiilor pentru realizarea unei ac-

competențe și abilități de cunoaștere în eficientizarea activității de tip managerial, organizațional, psiho-pedagogic și didactic.

Adresa redacției principale:
Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap.
23, Târgoviște, România
Telefoane:
0722 702 578, 0741 732 122
E-mail:
ioniancuval@yahoo.com

Caseta redacțională

Redactor șef: Grigore Grigore

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Oradea, Ploiești).
Alte țări: Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Italia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina.

Mecenat principal: Claudiu Duică

Tehnoredactare: **DEVSOFT** 0730 863 602, 0767 657 048 ■ devsoft.ro@gmail.com

Culegere text: Reta Sofronie ■ retasofronie@yahoo.com

Corectură: Manuela-Elena Dragoș ■ manueladragos@yahoo.com

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Răspunderea
deontologică a
materialelor
publicate
aparține
exclusiv
semnatarilor

Monica Mureșan

... a scris volumul de versuri „Trecere de pietoni”. Zi de zi, cu poala plină de melci, se oprește la semafor și-i învață să treacă strada. Normal să fie amendată/pe trecerea de pietoni:/fusta o avea crăpată/bluza nu avea butoni...

Mihai Antonescu

... staroste peste cuvinte, doarme cu hangerul la sân. El are doi Dumnezei, pe mata tălică, și pe Tudor Vladimirescu și susține sus și tare că apa Iordanului e matcă a Jiului și zaibărul e mai bun decât Lacrima lui Hristos. Scrie proză noaptea, dimineața – poezie și-n zile de post – cronici literare.

Victor Sterom

... nu are cal, iesle de fildeș, pocal de aur cum avea Incitauș, calu' lui Caligula. El, în București vine cu trinu' la clasa proletarilor. Ne iubește, scrie despre noi, ne mai muștruluiește când păcătuim, și confundăm iubirea cu dragostea, prietenia cu omenia. Isteț cu zece la pricepere, totuși, nu pricepe de ce buzoienii taie gâtul la cal să fure clopotul. Îi spun eu: ca să îl pună la boi!

Florian Huțanu

... când nu desenează mesteceni, așteaptă rătăcit printre trestii să plouă cu stele și cuvinte învelite-n uitare. Zugrav și poet, zâmbeste cu viclenie când se nasc fecioarele dăruindu-le câte-o oglindă. Pe peronul gării așteaptă marfarul cu amintiri, maci, castani înfloriți, vise prăfuite. Timpul bătrân rostogolit peste amintiri, buletin de știri: prietenii s-au rătăcit la marginea cuvintelor. Nimeni nu mai înțelege nimic; nedumerit în echilibru, răsul deretică insomnia poetului.

Ana Hâncu

... rămâne mireasa cuvintelor. Ana de Bretania căsătorindu-se cu Louis al XII-lea în 1499, se spune că e prima femeie ce-a îmbrăcat rochia de mireasă. Ea o-mbracă în fiecare zi, mușcă din „Fructul oprit” fără teama de „Obsesia unui proces” cu Adam, neinvitat la nunta cuvintelor.

Ion Iancu Vale

... doarme cu sâneța și butoișul cu praf de pușcă la capul patului, a rămas haiduc. Urmărit o viață de băieții cu ochi albaștri, acum se teme și de cei cu ochi căprui ce vorbesc ondulat și își pun părul pe moațe. Cum păcatul rămâne păcat, iubirea – iubire, revista „CLIMATE LITERARE” e copilul lui! Născut sărac, el e mai bogat decât noi toți, el are ce mulți nu au (articol lipsă!): cuvânt, respect, toleranță ridicată la rang de iubire. Și crede că marea e o mare lacrimă. „Nu mă trăsni, Doamne, nu vezi ce de cuiburi sunt în frunzișul meu?!!”, zice el.

Grigore Grigore

... să nu vă cruciți, dar în fiecare

Ora de rugăciune

Într-o Miercuri - zi de post când sfinții mănâncă prune afumate din podu' norilor -, Doamne Doamne îl cheamă la ora de rugăciune pe Petre sfântul. Toader a potcovit cali, Ilie a uns trăsura cu păcura norilor, așa că zor-nevoie coborâți pe pământ - ceasurile douăsprezece să vă prindă în crâșma scriitorilor „Boema 33” din Piața Romană, nu înainte de-a trece pe la Cuvioasa Paraschiva ce-a pregătit două ulcele: una cu lacrima cerului, să-și înmoale pana de gâscă când scrie subsemnatul, a doua plină ochi cu o bucată de curcubeu, mărunțit, dospit... să albă culori pictorița Cătălina Drăgulin.

- Doamne, că intrăm în păcat, azi la modă sunt nudurile?!!

- Măi tărtăcuță, ce-i frumos și lui Dumnezeu îi place! Nu fiți neamuri proaste, nu stați în capul mesei ca la pomană, ascultați, nu puneți întrebări, nu vă întindeți la cașcaval. Se scot din desagă puncte și virgule, nu sunt scobitori! Voi sunteți ochii și urechile mele, iar ei sunt singurii care mă iubesc și cred în mine. Vineri, după slujba de Vecernie (fără floricele, scurt, la obiect!), îmi spuneți despre flecare ce hram poartă?!

noapte el urcă în Turnul Chindiei cu un ulcior din roua dimineții și aprinde o lumânare să vadă cum cântă greierii pe-o singură coardă „Noaptea miracolelor”. Cu îngerul lui păzitor stă de vorbă, îi sărută mâna, fericit că beau din același pahar. Îndrăgostiți, acum fac nebunii ce nu le-au făcut când erau copii.

Baki Ymeri

... îndrăgostit de Cosânzenele noastre, îi place ciorba de burtă și tot pe burtă le sărută. Fluture de zi și noapte, „Zboară printre cuvinte”. Odihnite-n poemă, ele devin antologii româno-albaneze.

George Daragiu

... profesorul e prieten cu toți, îi ajută pe toți, editează chiar și pe ne-toți. A rămas și rămâne consilier al cuvântului în guvernul cu o singură culoare, cuvântul scris. Iartă-l, Doamne, că nu știe ce face...

Florentin Popescu

... cu pălărie pe cap - din Obor, nu florentină! -, cultivă cuvinte pe ogorul tăcerii, prășește frazele, smulge din rădăcină cuvintele pompoase, prost și deștept. Lup singuratic, botează mieii, sărută căprioarele, potcovește măgarii iar seara adună ouăle din cuiabar și le vinde la piață, încondeiate. Dacă te laudă, să te lași de scris!...

Daniel Vorona

... a găsit cheia iubirii – te pui bine cu Doamne-Doamne, scapi de păcate și rămii oștean în oastea lui! -. Și-a zidit groapa între magnolii, zilele pentru el sunt toate o Duminică. Noaptea, îi îmbracă în cămașă de forță pe toți ce nu știu să numere stelele. Religia lui: geometria iubirii, prezent fără taină, ochi ce poate să plângă răstignirea cuvântului.

Lucian Gruia

... inginer, a ales cerul – planșetă, rigla – stea, compasul – zodiac, creanga – casă, palma – balanță, și fecioară – bunica amintirilor. Își aprinde pipa din scăpărarea fulgerului, chibrit blestemat. Trăiește din cuvinte fără zi de naștere, botezate-n

alba gândului cățarat pe scara cerului. Îmbracă umbra și dezbracă luna – fată bătrână... ca orice derbedeu cu legător de stele.

Nicolae Stelea

... își scrie sieși povești pe care tot el le povestește. Năluca din basm – somnul bătrân, biată față de Dâmbovița. Desenează corăbii, bărci, aruncă ancora-n lighean, în marea lui cea mare. Pe pontonul de basm putred, sirenele ocolesc Sulina – fund de apă înecat în uitare. Bătrânii muștră graba, încăierarea patimii ce naște nepăsarea. Peștișorul de aur se zbate în mincioc, dorința a ajuns blestem, poveste fără... sfârșit.

Constantin Turturică

... vine cu coltuci de pâine sfințiți în lacrima lui și cioara e pasăre a cerului. Actor pe scena vieții, scrie epopea nașterii, melodramă-n patru acte:

I. omul nu are nume dacă nu-i botezat;

II. călăii s-au născut prea devreme, judecătorii – prea târziu;

III. bărbații nu se pot spovedi, nu știu Tatăl nostru;

IV. ultimul act îl scriem noi. Prolog, nu te vom uita! Monolog, te vom iubi așa cum păsările iubesc cerul... turturea, turturea, turturică, turturea...

Rodian Drăgoi

... boem uns cu galben de China și roșu de Moskova, împarte ce nu are, primește ce nu dă. După un metru de bere fără alcool, își dezleagă... hm, nu baierile pungii – limba. Nu știu cum o învărte, o răsuțește, dar are nenișorul talent cu carul! Când i-au tăiat moțul, a pus mâna pe condei și de el a avut parte. Scrie mult mai bine decât scriitorii de vagoane... jovial, spiritual, te salută când pleci și te întreabă de ce ai venit. Scrie rar, publică des, nu citește ce scriu alții despre el. Râsul, pansament gastric pentru colerici, praf de scărpinat pentru limbuți, zâmbeste la pomana criticilor.

Puiu Moiceanu

Constantin Carbarău

... urmărește-l, prindeți-l, identificați-l: stă-n București cu viză de Giurgiu, domiciliu obligatoriu e-n Bolintin, dat în urmărire de Gazeta „SUD”, căutat în Africa pentru neplata chiriei... Azi, la 70 de ani - mulți înainte! -, cutia poștală e plină de amintiri. Fax – un număr la poartă, calculator – abacul bunicii, internet – podul norilor. Râde când tipărește bazaconii pe rotativa degetelor. Gazetar de basme, vrăjitor al cuvântului în teiul din Bolintin, vopseste pupăza, privighetoare în Etiopia. Pașă la Giurgiu, nu cere un țechin, dacă ai talent – te publică! Doarme în fânul cosit de îngeri, cucu îi cântă „Voi spune tot vrăjitorului meu”, Costică ce din „Basmă...” face „... roman”, cumpără cămile când trece Dunărea, în Bolintin se întoarce pe elefant, în București girafele îi țin loc de ascensor. Nu-l împușcați, ca să-i ridici cadavrul trebuie să plătești glonțul.

Gh. Râmboiu – Bursucani

June de vârsta a III-a, blând, generos, știe să asculte când alții tac; chiar dacă cupa senectuții e amară, bea din ea. A comis cea mai crudă și nedreaptă faptă: scrie epigrame.... Când doarme, se visează poet. Doi într-unul, după ce se îmbată se trezește dăruind parfum, flori, inel, balsam puștioacelor trecute de 60 de ani ce înțepate un pic dau din buric. Scrie cu rost și fără de rost meditații nepotrivite, ce nasc iubirea. Veșnic tânăr, se ceartă cu moartea hoată ce uită că bunele și relele fac parte din viață. Ca orice ploieștean care se respectă, și-a depus candidatura de senator pe viață în parlamentul tăcerii. funt mulți aleși în parlament/ Ce se disting a ști să tacă / Un singur fapt inteligent/Să facă și să tacă.

Subsemnatul, Puiu V. Moiceanu, respir în echilibru și lumea nu se mai clatină!